

Kuusikko-
työryhmä

Kuuden suurimman kaupungin **työllistämispalvelut**

vuonna 2015

Esipuhe

Kuutoskaupungit, kuutoset tai Kuusikko muodostuu Suomen kuudesta väkiluvultaan suurimmasta kaupungista. Väestömäärän mukaisessa järjestyksessä kuutoskaupunkeihin kuuluvat Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Turku ja Oulu. Kuutostyöryhmissä vertaillaan kaupunkien sosiaali- ja terveyspalveluja. Kaupunkien edustajista koostuvat eri palvelukokonaisuuksien asiantuntijaryhmät tuottavat vuosittain tilastollisia raportteja edeltävän vuoden asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista. Tärkeimmät tiedot esitetään raporteissa usean vuoden aikasarjoina.

Kuutostyön historia ulottuu vuoteen 1994, jolloin Helsingin, Espoon ja Vantaan sosiaali- ja terveystoimen johtajat päättivät alkaa toteuttaa vertailuja keskeisimmistä sosiaali- ja terveystoimen palveluista sekä niiden kustannuksista. Ensimmäiseksi tarkasteltiin lasten päivähoitoa, toimeentulotukea sekä vanhusten palveluja. Turku ja Tampere tulivat mukaan kaikkiin vertailuihin vuonna 1996, minkä jälkeen ryhmä nimettiin Viisikoksi. Vertailuraportteja alettiin julkaista omassa julkaisusarjassaan vuodesta 1999 eteenpäin. Kuutosyhteistyö alkoi vuonna 2002, kun Oulu liittyi kuudenneksi jäseneksi ryhmään. Ajan myötä kuutosvertailuihin on tullut mukaan uusia palvelukokonaisuuksia. Lisäksi raporttien laajuus on kasvanut vertailtavaksi otettujen asioiden lisääntyessä.

Kuutosraporttien tiedot asiakasmääristä, suoritteista, henkilöstöstä ja kustannuksista on pääasiassa koottu kuntien omista tietojärjestelmistä ja tilinpäätöksistä. Raportteihin sisältyy tilastotietojen lisäksi erillisiä selvityksiä esimerkiksi eri palvelujen organisoinnista tai kuntien suunnitelmista tietyn palvelurakenteen muutoksen toteuttamiseksi. Kaupunkien asiantuntijat sopivat tiedonkeruulle mahdollisimman yhdenmukaiset määritelmät, toteuttavat tiedonkeruun käytännössä ja analysoivat tuloksia. Kuutostyöryhmien sihteeri kokoavat tiedot yhteen ja kirjoittavat ryhmäkohtaiset raportit.

Kuutosyhteistyön lisäksi tilastotietoja kuntien sosiaali- ja terveyspalveluista tuotetaan monilla tahoilla, kuten Tilastokeskuksessa, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessa sekä Suomen Kuntaliitossa. Kuutos-tiedonkeruun ja raportoinnin erityispiirteet liittyvät yhdessä sovittuihin määritelmiin ja sopimukseen tietosisällöstä, suorite- ja taloustietojen yhdistämiseen yhteen raporttiin, palvelua koskevien tietojen kattavuuteen ja pyrkimykseen tietojen vertailukelpoisuuden yksityiskohtaiseen arviointiin. Lisäksi edellisen vuoden tietoja käsittelevät raportit ilmestyvät yleensä nopeammalla aikataululla kuin valtakunnalliset yhteenvedot. Työryhmien tiedonkeruuprosessia ja raportoinnin sisältöä voidaan myös muokata verrattain joustavasti suhteessa valtakunnallisen tason tiedonkeruuseen ja julkaisuihin.

Vuonna 2016 toimii seitsemän kuutostyöryhmää, jotka ovat lasten päivähoiton, lastensuojelun, aikuis-sosiaalityön, päihdehuollon, kehitysvammahuollon, vammaispalvelujen sekä vanhuspalvelujen ryhmät. Aikuissosiaalityön työryhmä tuottaa vuoden aikana sekä toimeentulotuen että työllisyyspalvelujen raportit. Muut työryhmät tuottavat vuoden aikana kukin yhden raportin.

Kuuden suurimman kaupungin
työllistämispalvelut
vuonna 2015

Kuusikko-työryhmä
Aikuissosiaalityön
Hanna Ahlgren-Leinvuo
11.10.2016

Kuusikko-työryhmän julkaisusarja
Teksti: Hanna Ahlgren-Leinvuo

ISSN 1457-5078

Edita Prima Oy 2016, Helsinki

Tekijä(t)		
Kuusikko-työryhmän aikuissosiaalityön asiantuntijaryhmä, kirjoittanut Hanna Ahlgren-Leinvuo		
Nimike		
Kuuden suurimman kaupungin työllistämispalvelut vuonna 2015		
Julkaisija (virasto tai laitos)	Julkaisuaika	Sivumäärä, liitteet
Helsingin sosiaali- ja terveystoimi, Espoon sosiaali- ja terveystoimi, Vantaan sosiaali- ja terveystoimi, Turun konsernihallinto, Tampereen hyvinvointipalvelut sekä Oulun hyvinvointipalvelut	10/2016	49 s. + 11 s. liitteitä
Sarjanimike	Osanumero	
Kuusikko-työryhmän julkaisusarja	8/2016	
ISSN-numero	Kieli	
1457-5078	Suomi	
Tiivistelmä		
<p>Tässä raportissa luodaan katsaus Suomen kuuden suurimman kaupungin työttömyystilastoihin, työllisyyden edistämisen tavoitteisiin ja haasteisiin sekä kaupunkien työllistämispalveluiden organisointiin. Raportissa tarkastellaan kaupunkien panosta nimenomaan vaikeasti työllistyvien henkilöiden työllistämisessä. Raporttiin on koottu vertailutietoa keskeisimpien työllistämispalveluiden (mm. kuntouttava työtoiminta, työpajatoiminta ja palkkatuella työllistäminen) asiakas- ja suoritelmämääristä sekä työllistämispalveluiden kokonaiskustannuksia.</p> <p>Pitkään jatkuneen talouden taantuman myötä työttömien lukumäärän kasvaminen on suuri haaste kunnille. Työttömyysaste on Oulua lukuun ottamatta noussut vuosittain kaikissa kuutoskaupungeissa vuodesta 2011 alkaen. Oulussakin työttömyysaste on noussut vuosina 2011-2014, mutta vuoden 2015 lopussa tilanne oli ennallaan edellisvuoteen verrattuna. Vuoden 2015 lopussa työttömyysaste vaihteli kuutoskaupungeissa Espoon 10,9 prosentista Tampereen 18,9 prosenttiin. Kuutoskaupunkien työttömistä työhakijoista 31,3 prosenttia oli pitkäaikaistyöttömiä.</p> <p>Kuntien vastuulla työllisyyden edistämässä ovat käytännössä yhä enemmän ne henkilöt, joiden työllistyminen on kaikkein haasteellisinta. Vuoden 2015 alussa rahoitusvastuu pitkään työmarkkinatuella olleista työttömistä laajeni siten, että kuntien maksettavaksi tuli 50 prosenttia yli 300 päivää työmarkkinatuella olleiden henkilöiden työmarkkinatuesta ja 70 prosenttia yli 1000 päivää työmarkkinatuella olleiden henkilöiden työmarkkinatuesta.</p>		
Asiasanat		
Työttömyys, työllistämispalvelut, kuntouttava työtoiminta, työvoiman palvelukeskus, kuntavertailu		
Tiedustelut	Jakelu	
Työryhmän jäsenet, liite 5	www.kuusikkokunnat.fi	

Sisällys

1	JOHDANTO	1
2	TYÖLLISTÄMISPALVELUIDEN TAVOITTEET JA ORGANISOINTI	2
2.1	Valtion ja kuntien rooli työllistämispalveluissa	2
2.2	Ajankohtaista	3
2.2.1	Työmarkkinatuen rahoitusuudistus.....	3
2.2.2	Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP)	3
2.2.3	Yhteisötakuu	3
2.2.4	Kuntakokeilu	4
2.3	Kuntien työllistämispalveluiden organisaatio	7
2.4	Työllisyyden edistämisen tavoitteita ja toimenpiteitä Kuusikko-kunnissa.....	15
2.5	Haasteet.....	19
3	TYÖLLISTÄMISPALVELUIDEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ KUUTOSKAUPUNGEISSA	21
3.1	Työllisyysaste	21
3.2	Työttömät työnhakijat ja työttömyysaste	22
3.3	Pitkäaikaistyöttömyys ja rakennetyöttömyys	24
3.3.1	Vähintään 300 päivää työmarkkinatukea saaneet	27
3.4	Nuorisotyöttömyys	29
3.5	50 vuotta täyttäneet.....	30
3.6	Työttömät ulkomaan kansalaiset ja vieraskieliset.....	31
3.7	Työttömät koulutusasteen mukaan	33
3.8	Työttömyysturvan estävät lausunnot.....	34
4	TYÖLLISTÄMISPALVELUT	36
4.1	Kuntouttava työtoiminta	36
4.1.1	Aktivointisuunnitelmat	36
4.1.2	Asiakkaat ja toimintapäivät (teksti päivitettävä).....	37
4.1.3	Kustannukset	38
4.2	Muu toiminta.....	39
4.2.1	Työpajatoiminta.....	39
4.2.2	Työllistäminen palkkatuella ja työllistämisen kuntalisät	42
5	TYÖLLISTÄMISPALVELUIDEN KUSTANNUKSET	45
6	YHTEENVETO	47
	LÄHTEET	48
	LIITTEET	50

Liite 1 Työllistämispalveluihin ja työllisyyden edistämiseen liittyviä käsitteitä.....	50
Liite 2 Kuutoskaupunkien ja koko Suomen työttömyystietoja joulukuun lopussa 2010 - 2015	54
Liite 3 Työttömyysturvan estävät lausunnot lausuntokoodeittain vuonna 2015	58
Liite 4 Työllistämispalveluiden kustannuserittelyn kohta ”muut kustannukset”	59
Liite 5 Aikuissosiaalityön Kuusikko-työryhmä: työllistämispalvelujen raportin tekijät	60

1 JOHDANTO

Tässä raportissa luodaan katsaus Suomen kuuden suurimman kaupungin työttömyystilastoihin, työllisyyden edistämisen tavoitteisiin ja haasteisiin sekä kaupunkien työllistämispalveluiden organisointiin. Raportissa tarkastellaan kaupunkien panosta nimenomaan vaikeasti työllistyvien henkilöiden työllistämässä. Raporttiin on koottu vertailutietoa keskeisimpien työllistämispalveluiden (mm. kuntouttava työtoiminta, työpajatoiminta ja työllistäminen palkkatuella) asiakas- ja suoritemääristä sekä työllistämispalveluiden kokonaiskustannuksia.

Työllistämispalveluiden raportti toteutetaan osana kuuden suurimman kaupungin sosiaalipalvelujen palvelu- ja kustannustasovertailutyötä, ja sen valmistumisesta vastaa kuutoskaupunkien aikuissosiaalityön työryhmään kuuluvat työllistämispalvelujen asiantuntijat (ks. liite 5). Aikuissosiaalityön työryhmä tuottaa vuosittain toimeentulotuen raportin, mutta erillinen työllistämispalvelujen raportti on nähty tarpeelliseksi siksi, että työttömien osuus aikuissosiaalityön ja toimeentulotuen asiakaskunnasta on suuri. Edelliset kuuden suurimman kaupungin työllistämispalveluiden raportit ovat vuosilta 2007, 2008, 2009, 2011 ja 2013.

2 TYÖLLISTÄMISPALVELUIDEN TAVOITTEET JA ORGANISOINTI

2.1 Valtion ja kuntien rooli työllistämispalveluissa

Valtiolla on ensisijainen vastuu työmarkkinoiden toimivuuden ja työvoiman tarjonnan edistämisestä. Työmarkkinoiden toimivuutta edistetään julkisilla työvoima- ja yrityspalveluilla (Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 2012/916). Käytännössä työvoima- ja yrityspalvelut ovat työnvälityspalveluita, tieto- ja neuvontapalveluita, osaamisen kehittämispalveluita sekä yritystoiminnan käynnistämis- ja kehittämispalveluita. Julkiseen työvoima- ja yrityspalveluun kuuluvat myös henkilöasiakkaan palveluprosessiin liittyvät asiantuntija-arvioinnit sekä tämän lain mukaiset tuet ja korvaukset. (Eskonen 2014; 916/2012)

Työ- ja elinkeinotoimistot (TE-toimistot)

Julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden tarjoamisessa keskeisessä roolissa ovat olleet TE-toimistot. Asiakkaita palvellaan eri palvelulinjoilla heidän palvelutarpeensa mukaan. Ensimmäinen palvelulinja (työnvälitys- ja yrityspalvelut) on suunnattu asiakkaille, joiden ammattitaito ja osaaminen mahdollistavat siirtymisen suoraan avoimille työmarkkinoille. Tällaisia asiakkaita ovat muun muassa työstä työhön siirtyvät, opinnoista valmistuvat ja aloittavat yrittäjät. Toinen palvelulinja (osaamisen kehittämispalvelut) on suunnattu asiakkaille, jotka tarvitsevat ammattitaidon parantamista tai tukea tavoitteiden ja vaihtoehtojen selvittämisessä. Tällaisia asiakkaita ovat esimerkiksi henkilöt, joiden palvelutarve liittyy ammatinvalintaan tai -vaihtamiseen, opintojen loppuun saattamiseen tai kotoutumissuunnitteluun. Kolmas palvelulinja (tuetun työllistämisen palvelut) on suunnattu asiakkaille, jotka tarvitsevat yksilöllistä tukea ja ohjausta työmarkkinavalmiuksien kehittämisessä. Näillä asiakkailla on puutteita elämäntilanteissa, osaamisessa ja ammattitaidossa, ja heidän työkykynsä vaatii usein perusteellista selvittämistä. (Kuntaliitto 2013)

Kunnat

Kunnat vastaavat sosiaali- terveyspalvelujen järjestämisestä sekä erikseen sovittavalla tavalla työllistymistä edistävästä palvelusta. Kuntien lakisäateisiä palveluita ja velvoitteita työllistämiseen liittyen ovat ikääntyvien työllistämismääräys (Laki julkisista työvoima- ja yrityspalveluista 11 luku, 1 & 2 §), aluevelvoite (Laki julkisista työvoima- ja yrityspalveluista 11 luku, 3 & 4 §), kuntouttava työtoiminta (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta), työmarkkinatuen rahoitus (Työttömyysturvalaki) ja työttömien terveyden edistäminen. (Eskonen 2014)

Kuntien vastuulla työllisyyden edistämisessä ovat käytännössä yhä enemmän ne henkilöt, joiden työllistyminen on kaikkein haasteellisinta. Esimerkiksi kunnan järjestämisvastuulla olevan kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat ovat pääasiassa pitkään työttömänä olleita henkilöitä, joilla on puutteita niin elämäntilanteissa kuin työelämässä tarvittavassa osaamisessa ja ammattitaidossa. Kunnat toimivat lisäksi laajemmin kuin laki edellyttää. Kunnat ovat itsessään suuria työnantajia ja ne edistävät elinkeinopoliittisin toimin työllisyyttä alueellaan. Ne työllistävät runsaasti työttömiä palkkatuetuun työhön ja avustavat järjestöjä työllistämässä. Nuorten työllistymistä edistetään mm. työpajatoiminnalla ja oppisopimuskoulutuksella. Työelämävalmiuksien lisäämiseksi järjestetään koulutusta ja valmennusta. Lisäksi kunnat osallistuvat ja luovat edellytyksiä erilaisille hankkeille, joilla haetaan uusia tapoja työllistää tiettyjä kohderyhmiä.

2.2 Ajankohtaista

2.2.1 Työmarkkinatuen rahoitusuudistus

Vuoden 2006 työmarkkinatuki-uudistuksessa muutettiin työmarkkinatuen ja toimeentulotuen rahoitusta siten, että kunnat alkoivat maksaa puolet työmarkkinatuesta niiden työttömien osalta, jotka ovat saaneet työmarkkinatukea yli 500 päivää. Jos työtön osallistuu johonkin aktivointitoimenpiteeseen, valtio maksaa työmarkkinatuen tältä ajalta kokonaan. Toimeentulotuen kustannukset päätettiin myös jakaa siten, että valtio korvaa puolet kuntien maksamasta ns. perustoimeentulotuesta kunnille. Rahoitusuudistuksen tarkoituksena oli aktivoida kuntia työllisyydenhoitoon. Vuoden 2014 elokuun budjettiriihessä päätettiin, että rahoitusvastuu muuttuu siten, että kunnat maksavat yli 300 päivää työmarkkinatuella olevista henkilöistä 50 % työmarkkinatuesta ja yli 1000 päivää työmarkkinatuella olevista kunta rahoittaa 70 % työmarkkinatuesta. Muutos astui voimaan vuoden 2015 alussa.

2.2.2 Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP)

Laki monialaisesta työllisyyttä edistävästä palvelusta (1369/2014, 1 §) tuli täysimääräisenä voimaan 1.1.2016. Sen myötä työvoiman palvelukeskukset vanhassa muodossaan lakkautettiin, toiminta laajeni valtakunnalliseksi ja asiakaskriteerit kirjattiin lakiin. Asiakkaan näkökulmasta merkittävä muutos on, että palvelu ei enää ala asiakkaan suostumuksen pyytämällä, vaan se on pakollinen niille, joille on määritelty monialaisen työllisyyspalvelun tarve.

Vuoden 2016 aikana on käynnistetty aivan uusia TYP-verkostoja ja jo aikaisemmin toimineet verkostot ovat sopeuttaneet toimintaansa vastaamaan lakia ja valtakunnallisesti sovittuja linjauksia. TYP-verkostoa johtaa aina kunnan tai kuntien nimeämä johtaja. TYP-verkoston johtoryhmässä ovat edustettuina verkoston jäsenet ja muita sidosryhmiä. Monialainen yhteispalvelun tukena toimii valtakunnallinen ohjausryhmä ja työjaosto sekä useita ESR-hankkeita.

2.2.3 Yhteisötakuu

Yhteisötakuu on jatkoa edellisen hallitusohjelman nuorisotakuulle. Yhteisötakuun tavoitteena on, että vastuu tukea tarvitsevasta nuoresta olisi jatkossa yhdellä taholla. Samalla on tarkoitus vahvistaa etsivää nuorisotyötä, syventää julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välistä yhteistyötä nuorten tukemisessa. (Valtioneuvoston kanslia 2015.) Vaikka yhteisötakuu on yksi hallitusohjelman kärkihankkeista, sen rahoitus vähenee vuoden 2016 talousarvion mukaan alle puoleen aiemmasta (ks. esim. Allianssi ry 2015).

Taulukkoon 1 on koottu tietoja alle 25-vuotiaiden työllistämistoimiin osallistuneiden lukumääristä kootoskaupungeissa. Lukumäärät on eritelty oppisopimukseen, palkkatukeen, toimeentulotukiasiakkaiden kesätöihin, projekteihin ja hankkeisiin sekä muihin työllistämistoimiin. Luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia.

Taulukko 1 Alle 25-vuotiaiden työllistämistoimiin osallistuneiden määrä vuonna 2015

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Oppisopimukset	19	27	67	17	2	80	145
Palkkatuet	223	21	72	153	42	338	777
Toimeentulotukiasiakkaiden kesätöyt	129		99	74	172	157	631
Projektien/hankkeiden työllistämistoimissa	2 144				14	3 695	5 853
Muissa työllistämistoimissa	4 243		352	33	391	5 644	10 663
Yhteensä työllistämistoimissa	6 758			277	621	9 914	17 570

2.2.4 Kuntakokeilu

Kuntakokeilu oli vuosina 2012-2015 toteutettu valtakunnallinen hanke pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi. Kuntakokeilussa tavoitteena oli, että viimeistään 12 kuukauden työttömyyden jälkeen työllisyyden hoidon päävastuu siirretään kunnalle tai kunnille yhteisvastuullisesti. Jokaisen työttömän työllistymismahdollisuudet kartoitetaan ja edistymistä seurataan aktiivisesti. (Hallitusohjelma 2011.) Kuusikkokuntien kuntakokeiluhankkeita esiteltiin edellisessä työllistämispalveluiden Kuusikko-raportissa (Ahlgren-Leinvuo 2014). Tässä raportissa nostetaan esiin Kuusikko-kuntien kokemuksia kokeilusta.

Helsinki

Helsingin kuntakokeilu toteutettiin vuosina 2013–2015 kaupunginkanslian, sosiaali- ja terveystieteiden ja Uudenmaan TE -toimiston välisenä hankkeena. Hankkeen pääasiallisena kohderyhmänä oli yli 300 päivää passiivista työmarkkinatukea saaneet helsinkiläiset työttömät. Hankkeessa aloitti runsaat 2 400 asiakasta, joista vieraskielisten osuus oli noin 40 prosenttia. Jokainen asiakas sai oman henkilökohtaisen uravalmentajan, joka räätälöi tarjolla olevista palveluista suunnitelmallisen kokonaisuuden. Asiakastyö hankittiin ostopalveluna, jota tuettiin sosiaali- ja terveystieteiden ja kaupunginkanslian henkilöstön työpanoksella. Kuntakokeilun toimintamalliin sisältyi mm. kaupungin tarjoamia työllisyydenhoidon palveluja, kielikoulutusta ja muita erilaisia koulutuksia, yhteistyöyritysten työ- ja koulutuspaikkoja sekä yhteistyökumppanien rekrytointitapahtumia. Kuntakokeilun aikana pilotoitiin erilaisia asiakasrekrytointimalleja. Eri rekrytointimalleilla tavoitettiin arviolta neljännes kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajista. Heistä noin puolet hakeutui omaehtoisesti johonkin tarjolla olevaan palveluun.

Hankkeen seurantaan osallistui 459 asiakasta. Tulosten mukaan uravalmennuksen aloittaneista henkilöistä 30 prosenttia oli työssä tai koulutuksessa kuusi kuukautta palvelun päättämisen jälkeen. Runsaat 68 prosenttia asiakaskyselyyn vastanneista koki palvelun hyödyllisenä. Hanke osoitti, että ostopalveluja on mahdollista hyödyntää laajalle asiakaskunnalle. Hankkeessa kehitettiin kaupungin palveluvalikkoa vastaamaan paremmin pitkään työttömänä olleiden tarpeita, mikä näkyi lyhytkoulutusten monipuolistumisessa ja kielikoulutuksen tarjoamisessa jo infotilaisuudessa.

Espoo

Espoon työllisyyden kuntakokeiluhankkeessa kehitettiin palveluita kaupungin työllisyyspalveluihin ja rakennettiin yhteistyöverkostoa. Hankkeessa pilotoitiin omana toimintana uudentyypistä vertaistuellista ryhmävalmennusta, johon yhdistettiin erilaisia ostopalveluina hankittuja moduleja. Ryhmävalmennusta suunnattiin mm. korkeasti koulutetuille pitkään työttömänä olleille henkilöille, joille ei Espoossa aiemmin juuri ollut palveluja tarjolla. Positiivisen asiakaspalautteen vuoksi ryhmävalmennuksen malli on toiminut pohjana suunniteltaessa Helsingin, Vantaan ja Espoon yhteistä korkeasti koulutetuille suunnattua ESR-hanketta tulevalle hankekaudelle. Toisena ryhmävalmennuksen muotona yhdessä aikuissosiaalityön sosiaalisen kuntoutuksen kanssa kehitettiin toimintamallia sosiaalisen kuntoutuksen ja työllisyyspalveluiden rajapinnalle. Kuntakokeilun jälkeen toiminta siirtyi osaksi sosiaalista kuntoutusta. Hankkeen aikana kokeiltiin erilaisia työllistämisen malleja ja käynnistettiin mm. työpankkitoimintaa. Hankintojen kautta työllistämisen mallia kehitettiin edelleen ja laajennettiin palveluhankintojen lisäksi koskemaan myös urakkahankintoja. Sosiaalisesti vastuulliset hankinnat, mukaan lukien hankinnoilla työllistäminen, on jatkossakin osa Espoon kaupungin toimintaa.

Vantaa

Syyskuussa 2012 käynnistynyt valtakunnallinen työllisyyden kuntakokeiluhanke Työraide päättyi 31.12.2015. Projektin tavoitteena oli vähentää pitkäaikaistyöttömyyttä ja edistää erityisesti yli 500 päivää työmarkkinatukea saaneiden työllistymistä. Palveluun osallistui yhteensä 2 800 vantaalaista työtöntä. Toiminnan tuloksena pitkäaikaistyöttömyyden kasvu oli Vantaalla vuosina 2013–2015 hitaampaa kuin muualla pääkaupunkiseudulla ja sillä oli vaikutusta myös työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvutahtiin. Toiminta perustui monialaiseen palveluohjaukseen, jonka aikana jokaiselle asiakkaalle pyrittiin kuuden kuukauden kuluessa löytämään aktiivinen vaihtoehto työttömyydelle tai hänet ohjattiin tarvittavien muiden palveluiden piiriin.

Jo ennen kuntakokeilun päättymistä Työraiteen aikana kehitetty malli palveluohjauksesta ja monialaisesta yhteistyöstä päätettiin vakiinnuttaa työllisyyttä edistävään monialaiseen yhteis- palveluun. Vantaan kaupunki valmisteli vuoden 2015 lopulla organisaatiomuutoksen, jonka yhtenä tavoitteena oli vakinaistaa projektihenkilökuntaa ja varmistaa kehitettyjen toimintamallien jatkuvuus kaupungissa. Tämän seurauksena Vantaan kaupunki lisäsi huomattavasti resursseja TYP-työhön mm. perustamalla vakinaisia palveluohjaajan vakansseja. Niin ikään päätettiin jatkaa kuntakokeilussa kehitettyä yritys yhteistyön mallia. Kokonaisuutena voi todeta, että kuntakokeilu vaikutti erittäin positiivisesti siihen, että työllisyyden painoarvo kaupungin strategiassa vahvistui ja että Vantaan kaupunki kohdensi ja lisäsi resursseja työllisyyden edistämiseen.

Turku

Turun kuntakokeiluhankkeessa kehitettiin asiakaslähtöistä viranomaisyhteistyötä yhteisessä toimipisteessä Turun Varissuon ja Halisten alueilla, joissa on korkea työttömyysprosentti ja runsaasti maahanmuuttaja-asiakkaita. Hankkeen kohderyhminä olivat työmarkkinatuen kuntaosuuslistalla 500 päivää työttömyysetuutta saaneet sekä 12 kuukautta yhtäjaksoisesti työttömänä olleet asiakkaat, joiden palvelutarpeisiin ei ole voitu työllistymistä edistävillä palveluilla vastaamaan. Vuonna 2015 alkaneita asiakkuuksia oli 146, ja asiakkuuksia yhteensä saman vuoden aikana 646.

Asiakkaalle räätälöitiin yksilöllisiä tarpeita vastaava palvelukonsepti, jolla vahvistettiin työllistymisen edellytyksiä.

Kuntakokeilun kautta hankittiin vuonna 2014 Yrinet3-yritystietojärjestelmä, joka on edelleen käytössä. Yhdessä emo-organisaation Työllisyyspalvelukeskuksen kanssa kilpailutettiin työntekijäpalvelu ja lisättiin yhteistyötä yritysten kanssa. Kuntakokeilun asiakkaalle tehtiin tehostetusti terveystarkastuksia ja työkykyarvioita.

Kohderyhmässä oli henkilöitä, joiden elämänhallintaa ja työllistymisen edellytyksiä häytti kyvyttömyys selviytyä arkipäivän toimista. Kuntakokeilu pilotoi sosiaalisen kuntoutuksen ryhmätoimintaa ostopalveluna ja loi osallisuutta edistävän mallin, joka pystyisi tukemaan myös sellaisia asiakkaita, joilla ei ollut ensisijaisia mahdollisuuksia edetä työllistymistä edistäviin palveluihin.

Yhteistyö eri sidosryhmien välillä varsinkin Varissuolla toimi erittäin hyvin (Varissuon sosiaalitoimisto, Kela ja Varissuon terveysasema sekä paikalliset kolmannen sektorin toimijat)

Sosiaalinen kuntoutus lähti hyvin liikkeelle ja palvelu todettiin tarpeelliseksi. Ryhmiä oli yhteensä 10 ja palveluntuottajia viisi. Ryhmät oli suunnattu työ- ja toimintakyvyn vajeista kärsi-

ville asiakkaille, mielenterveys- ja päihdeasiakkaille sekä maahanmuuttajataustaisille asiakkaille.

Asiakkaat kokivat paikallisuuden ja helpon asioinnin hyväksi Kansaneläkelaitoksen toimipisteessä, jossa Kuntakokeilun toimisto sijaitsi. Maahanmuuttajataustaisten naisten oma sosiaalisen kuntoutuksen ryhmä todettiin erittäin tarpeelliseksi ja voimaannuttavaksi. Vastaavanlaista toimintaa tarvitaan jatkossakin kotouttavana, osallistavana ja suomenkielen taitoa lisäävänä palveluna niille naisille, joista moni muuten saattaisi herkästi jäädä kotiin.

Kuntakokeilun jälkeen Työllisyyspalvelukeskuksen palveluvalikossa ovat edelleen Yrinet3 ja malli sosiaalisesta kuntoutuksesta. Maahanmuuttajataustaisille naisille suunnattu yksilömuotoinen kuntouttava työtoiminta on perua Kuntakokeilun ryhmämuotoisesta sosiaalisesta kuntoutuksesta.

Tampere

Tampereen kuntakokeilussa (2012-2015) kehitettiin ja otettiin käyttöön uusina toimintamalleina Arvi (asiakkaan palvelutarpeen arviointi) ja työhönvalmennus.

Kuntakokeilussa kehitettiin/hankittiin ja toteutettiin seuraavia palveluja: Täsmä-palvelu (tulla palkatun siirtäminen toisen työnantajan tehtäviin), asiakkaiden video-cv:t työhaun tukena, yrittäjyyteen tukeminen, koulutusvalmennus (koulutukseen hakeutumisen ja kouluttautumisen aikainen tuki, ostopalveluna), työ- ja toimintakyvyn arviointi (ostopalveluna), lupakortit, palvelulupaus, palveluseteli, arvioiva työhönvalmennus (omana toimintana), Kipinää työllistymiseen -ryhmä (motivointia, sitouttamista, ostopalveluna), Kompassi-ryhmä (suunnan hakemista työllistymiselle, omana toimintana), työhaastatteluharjoitukset (ostopalveluna), lyhytkestoiset koulutukset asiakkaille (alle 10 päivää, ostopalveluna), toiminnallinen kielivalmennus maahanmuuttajille (ostopalveluna), Työllisyyden Wilma - asiakashallintajärjestelmä/työnantajien "reissuvihko".

Tampereen kuntakokeilun tavoitteena oli rakentaa kunnan työllisyyspalveluista ehjä työllistymispolku asiakkaille. Kuntakokeilun toimijoihin sijoitettiin hankesuunnitelman mukaisesti kunnan työllisyyspalveluiden yksikköön kehittämään olemassa olevia ja uusia työllisyyspalveluja palveluvajeisiin. Kuntakokeilun tavoitteiden ja onnistuneen toteutuksen seurauksena hankkeen hyväksi todetut em. toimintamallit jäivät pysyviksi toimintamalleiksi kunnan työllisyyspalveluihin. Sitä myöden myös kuntakokeilun hankehenkilöstö n. 20 hlöä, vakinaistettiin työllisyyspalveluiden yksikköön lähes kokonaisuudessaan. Myös osa em. palveluista, niin ostokuin itse tuotetuista palveluista on jäänyt käyttöön.

Oulu

Kaupungin oma palvelupaikka perustettiin. Työllisyysasioiden koordinointi ja vastuu siirrettiin keskitetysti konsernipalveluihin. Työllisyyden hoidon kokonaisuus on selkiytynyt. Kokonaisuutta koordinoi työllisyyspalveluiden päällikkö. Omatoimiseen asiointipaikan selvittelyyn kehitettiin Palvelupaikkaohjuri. Asiakasohjauksessa toteutettiin toimalakohtaista työhönvalmennusta. Työtoimintaa oli tarjolla yksilötyötoimintakohteissa ja ryhmämuotoisesti toteutettuna. Kokeilun aikana laadittiin Tutor-ohjaajan matkaopas, jota on hyödynnetty koulutuksessa sekä Tutor-ohjaajan työvälineenä. (Kuntaliitto 2016, 17)

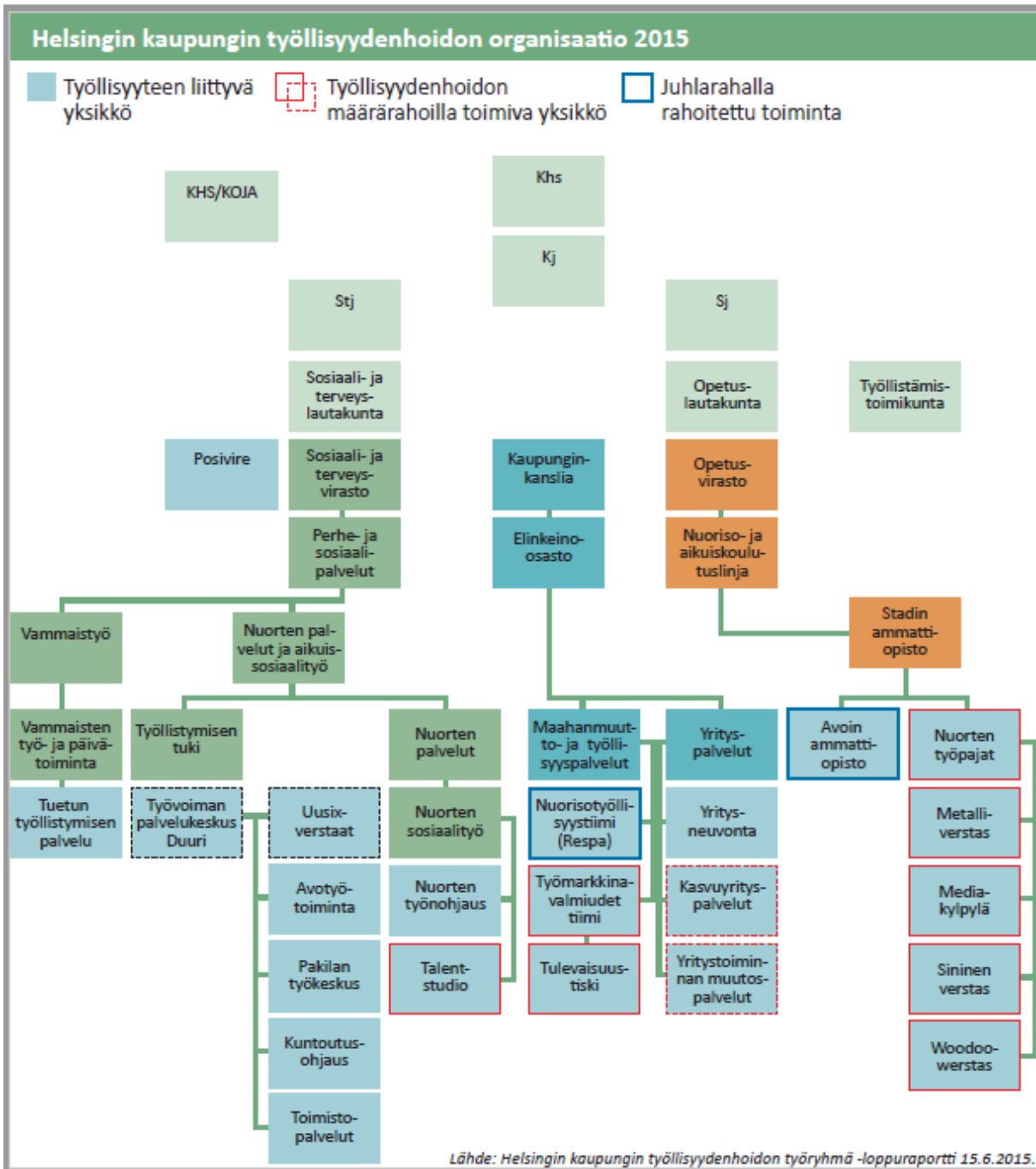
2.3 Kuntien työllistämispalveluiden organisaatio

Kunnat järjestävät työllistämispalvelut eri tavoin. Tässä luvussa kuvataan kuutoskaupunkien työllistämispalveluiden vuoden 2015 organisaatioita. Monessa kunnassa organisaatio on tämän jälkeen jo ehtinyt muuttua tai organisaatiomuutos on parhaillaan joko tekeillä tai suunnitteilla.

Helsinki

Kuvassa 1 on esitetty Helsingin työllistämispalveluiden organisaatio vuodelta 2015. Työllistämispalveluja järjestetään kaupunginkansliassa, sosiaali- ja terveystieteiden keskuslaitoksessa sekä opetusvirastossa. Kaupunginkanslian elinkeino-osaston toimialaan kuuluu työllisyystyön kaupan ja palvelujen kehittäminen, työttömien työmarkkinavalmiuksien parantaminen, nuorisotyöttömyyden vähentäminen sekä yrittäjyyden edistäminen Helsingissä. Elinkeino-osasto vastaa keskitetysti muun muassa palkkatuen, Helsinki-lisän ja työkokeilun hallinnoinnista, useiden työllistämishankkeiden ohjauksesta sekä yritysneuvonnasta. Sosiaali- ja terveystieteiden keskuslaitoksen työllistämisen tuki -jaoksen toimialaan kuuluu muun muassa työvoiman palvelukeskustoiminta ja kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen. Opetusvirastolla on neljä nuorten työpajaa.

Helsingin kaupungin työllistämispalvelujen kokonaisuudistus käynnistyi syksyllä 2015. Palvelut organisoidaan selkeiksi kokonaisuuksiksi, tavoitteet ja visio määritellään sekä vahvistetaan elinkeino-osaston ohjausvaikutusta työllisyyspalveluihin. Työvoiman palvelukeskustoimintaa ja nuorten työhönohjauksen henkilöstöä esitetään siirrettäväksi sosiaali- ja terveystieteiden keskuslaitokseen. Osana uudistusta selkiytetään myös kaupungin työllisyystyön rajapinnat koulutukseen, sosiaaliseen kuntoutukseen ja TE-hallintoon. Uudistuksen on määrä astua voimaan vuoden 2017 alussa.

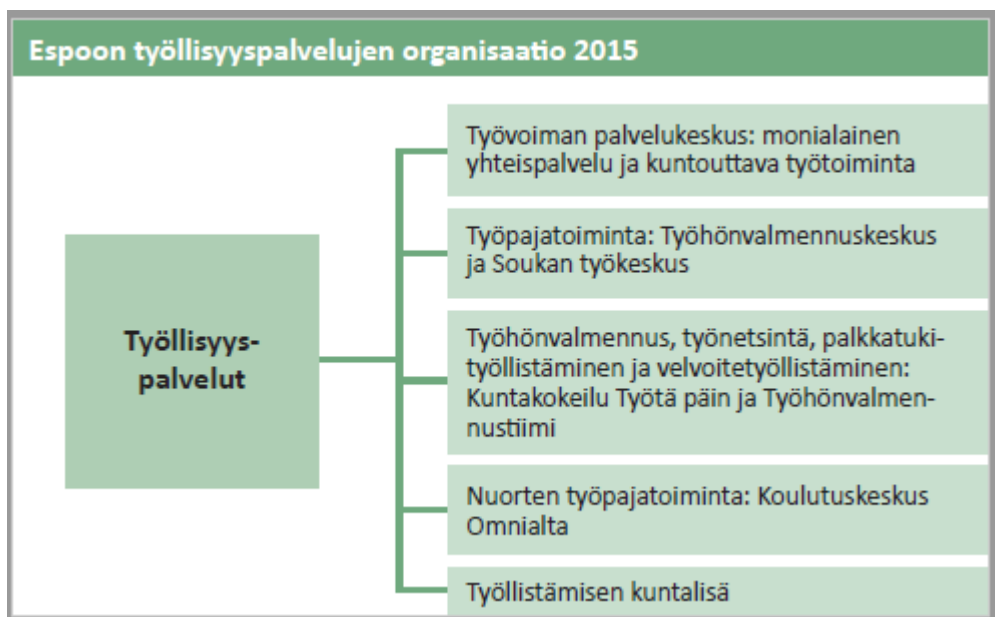
Kuva 1 Helsingin kaupungin työllisyshoidon organisaatio vuonna 2015

Espoo

Espoon työllisyshoitoa johdetaan kaupunginhallituksesta, jolle elinkeino ja kilpailukykyjaosto tekee työllisyyttä koskevat esitykset. Virkamiestasolla konserniesikunta vastaa työllisyysasioiden linjausten valmistelusta ja toimeenpanon ohjauksesta. Konserniesikuntaa johtaa kaupunginjohtaja.

Operatiivinen työllisyshoito tapahtuu työllisyyspalvelut -yksikössä. Yksikkö on osa sosiaali- ja terveystoimen toimialan perhe- ja sosiaalipalveluiden tulosityksikön Aikuisten sosiaalipalveluiden palvelu-alueella. Työllisyyspalvelut vastaa lähes kaikesta Espoon työllisyshoidon käytännön toiminnasta. Yksikkö sisältää Espoon Työvoiman palvelukeskustoiminnan, kuntouttavan työtoiminnan järjestämisen, kaupungin oman työpajatoiminnan Työhönvalmennuskeskuksessa ja Soukan työkeskuksessa, nuorten työpajatoiminnan hankkimisen, työhönvalmennuksen ja työnetsinnän sekä työllisyyteen liittyvät hankkeet. Näiden lisäksi yksikkö vastaa kaupungin palkkatukityöllistämistä sekä työllisyysasioita koskevista yhteistyöstä järjestöjen, yhdistysten ja yritysten kanssa (mm. työllistämisen Espoo-lisän myöntäminen ja välityömarkkinoiden kumppanuussopimukset). Työllisyyspalvelut - yksiköstä hoidetaan myös työmarkkinatuen kuntaosuuden maksaminen.

Työllisyyspalvelujen asemaa ja roolia kaupungin työllisyyden edistämässä vahvistetaan nostamalla Työllisyyspalvelut Perhe- ja sosiaalipalveluissa omaksi palvelualueeksi 1.1.2016 alkaen.

Kuva 2 Espoon kaupungin työllisyshoidon organisaatio vuonna 2015

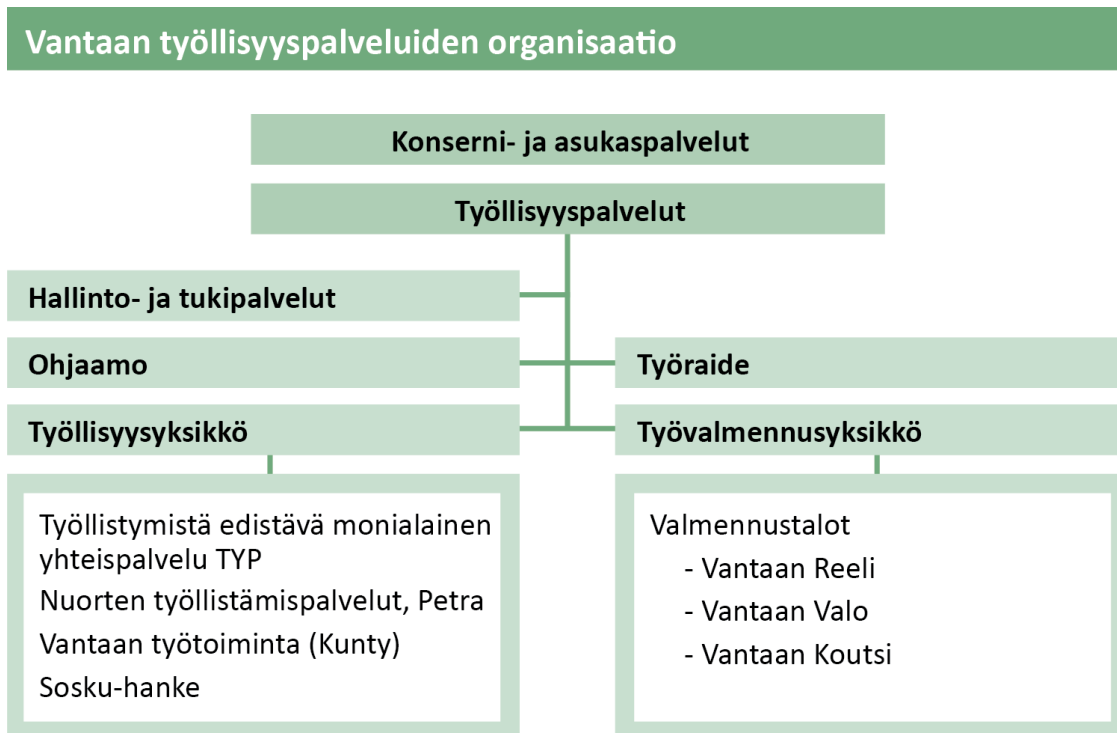
Vantaa

Työllisyyspalveluiden tulosalue on osa Vantaan kaupungin konserni- ja asukaspalveluiden toimialaa. Työllisyyspalvelut vastaa työllisyyspalveluiden johtajan johdolla kaupungin työllisyyden edistämisestä ja kehittamisestä, yhteistyöstä työvoimahallinnon ja yritysten kanssa, kaupungin työpajatoiminnoista nuorten työpajatoimintaa lukuun ottamatta, ja koordinoi työllisyyden edistämiseen liittyvää toimintaa.

Työllisyyspalveluiden toimintaan sisältyy kuntouttava työtoiminta, työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu TYP, työvalmennustoimintaa sekä osittain ulkopuolista rahoitusta saavia projekteja. Lisäksi työllisyyspalveluihin on keskitetty Vantaan kaupungin palkkatukityöllistäminen sekä työllisyyspoliittiset avustukset yrityksille, järjestöille ja yhdistyksille.

Vuonna 2015 työllisyyspalveluissa toimivia projekteja olivat kuntakokeilu Työraide, nuorten työllistymistä edistävä Petra-projekti, sosiaalisen kuntoutuksen valtakunnallinen kehittämishanke Sosku sekä Töihin Suomessa, Palkkatuetuille työhönvalmennusta ja Tuupakasta työhön –projektit.

Kuvassa 3 on työllisyyspalvelujen vuoden 2015 organisaatio. Työllisyyspalveluiden organisaatio uudistui 1.3.2016 alkaen.

Kuva 3 Vantaan kaupungin työllisyydenhoidon organisaatio vuonna 2015

Turku

Vuoden 2015 alusta Turun työelämäkuntoutus siirrettiin Hyvinvointitoimialalta konsernihallintoon kaupunkikehitysryhmän alaisuuteen (maahanmuutto- ja työllisyysasiat) ja perustettiin Työllisyyspalvelukeskus. Kaupunginhallitus päätti myös 19.1.2015 § 24 asettaa työllisyystoimikunnan ja hyväksyi sille toimintasäännön. Työllisyystoimikunnan tehtävänä on mm. työllisyyspalvelukeskuksen ohjaus, kaupungin työllisyyskehityksen ja työllisyysasioiden seuranta, esityksen tekeminen kaupunginhallitukselle kaupungin työllistämissuunnitelmasta ja määrärahojen käytöstä sekä muiden kaupunginhallituksen erikseen antamien tehtävien suorittaminen. Vuonna 2015 käynnistettiin myös seudullinen TYP-yhteistyö, johon Turun työllisyyspalvelukeskuksen TYP-työ kytkeytyy.

Työllisyyspalvelukeskus raportoi toiminnastaan kaupunginhallitukselle ja toimintaa ohjaavalle luottamusmieselimelle, työllisyystoimikunnalle. Työllisyyspalvelukeskukseen on keskitetty kaupungin työllisyyden hoito suurelta osin. Työllisyyspalvelukeskus sisältää työllistymispalveluyksikön, Työkeskuksen ja hankkeita. Sen tehtävänä on yhdessä muiden toimijoiden ja kumppaneiden kanssa ehkäistä työttömyyttä ja edes-auttaa työttömien pääsyä työelämään sekä kehittää yhteistyötä elinkeinoelämän ja kolmannen sektorin kanssa.

Työllisyyspalvelukeskus hallinnoi työllisyysmäärärahaa, jonka käyttösuunnitelma pitää sisällään varsinaisen tukityöllistämisen, velvoitetyöllistämisen, oppisopimuskoulutuksen, edelleensijoittamisen yrityksiin ja liikelaitoksiin ja työllistämisen ilman valtion tukea. Lisäksi työllisyysmäärärahaan varataan ns. KOHO-harjoittelu, joka on nuorille suunnattua työharjoittelua kaupungin omalla rahalla. Työllisyysmäärärahalla hankitaan myös kuntouttavaa työtoimintaa ostopalveluna, terveydenhuollon yksilötason tutkimuksia ja palveluja, toteutetaan ostopalveluna työnetsijäpalveluja ja rahoitetaan kolmannen sektorin työllisyys-hankkeita.

Turun työllisyyspalvelukeskus tarjoaa työllistymistä edistävää neuvontaa ja ohjausta. Palvelut perustuvat yksilöohjaukseen, jossa kartoitetaan asiakkaan lähtötilanne, tarpeet, toiveet ja tavoitteet. Arvioinnin pohjalta tehdään yksilöllinen suunnitelma ja autetaan asiakkaita jatkopoluille muun muassa terveydenhuoltoon, työkykyarvioihin, kuntoutukseen, koulutukseen, kuntouttavaan työtoimintaan, palkkatukityöhön ja työhön avoimille markkinoille.

Työllisyyspalvelukeskuksen keskeisenä asiakaskohderyhmänä ovat turkulaiset työmarkkinatuen kantaosuuslistalla olevat työttömät työnhakijat, nuorisotakuun piirissä olevat nuoret ja muut vaikeasti työllistyvät pitkäaikaistyöttömät.

Vuonna 2015 palveluihin ohjaaminen oli jaettu tiimeittäin: tukityötiimi, yritystiimi, yksilövalmennus, TYP-tiimi, sekä hallinto- ja toimistotiimi. Tämän lisäksi kolme työllisyyden ESR-hanketta täydensi työllisyyspalvelukeskuksen perustyötä ja toi uusia innovaatioita. Hankkeilla on omat erilliset syvennetyt tavoitteensa ja täsmennetyt kohderyhmänsä. Työllisyyspalvelukeskuksen alla olevia hankkeita olivat:

1. Ohjaamo: nuorisotakuun toteuttaminen ja nuorisotyöttömyyden vähentäminen.
2. Party: Pitkään työttömänä olleiden toimintakyvyn kartoitus ja parantaminen
4. Tuttu 6.Aika -hanke: Uusien työllistymismahdollisuuksien kehittäminen palvelumuotoilun avulla
5. Kuntakokeilu

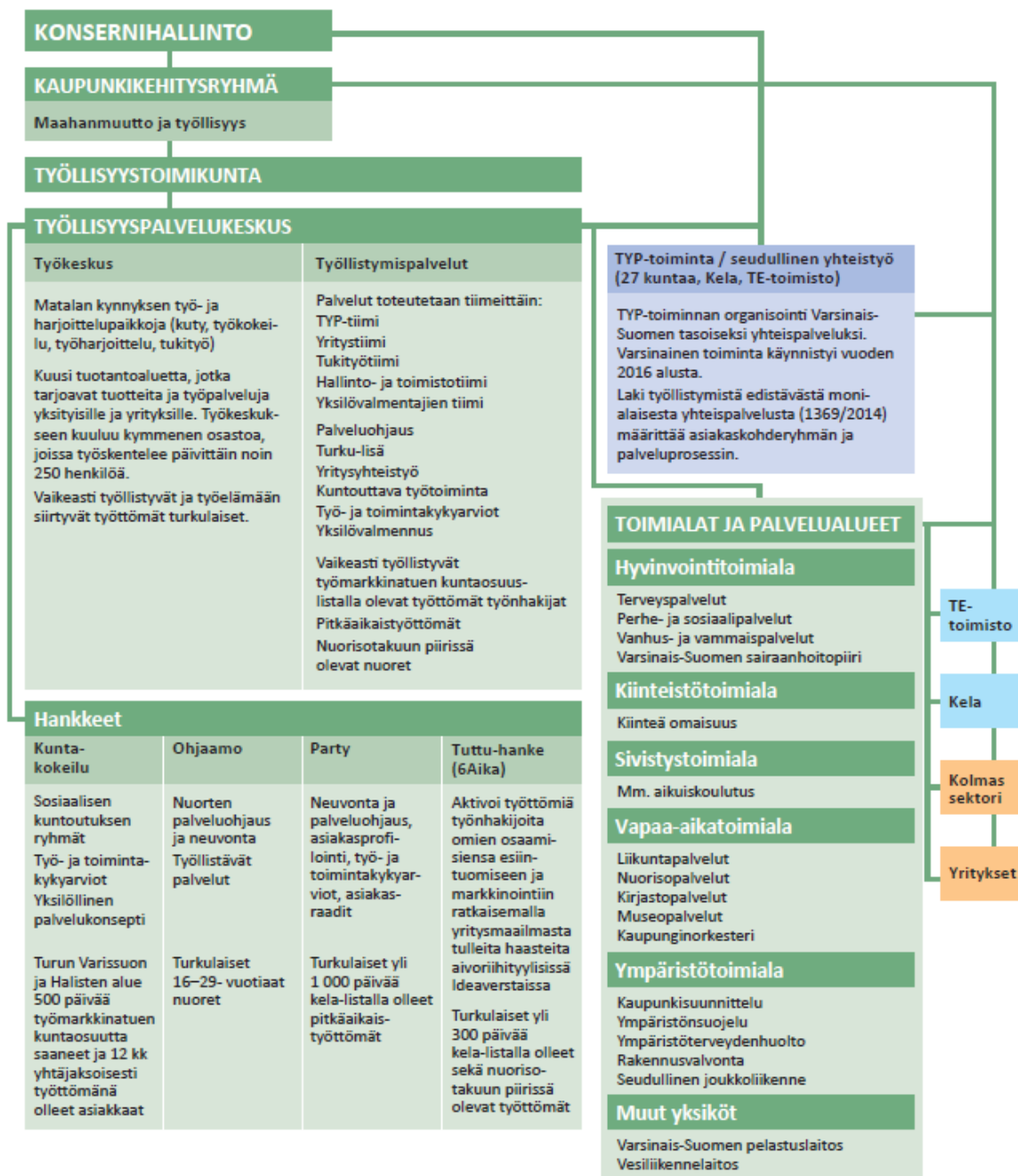
Kuntakokeilu päättyi vuoden 2015 lopussa, mutta Party, Tuttu 6aika ja Ohjaamo jatkavat toimintaa vuodelle 2018.

Vuonna 2017 alkaa Varsinais-Suomen työllistämistä edistävän työllisyys-hankekokeilu, jonka tavoite täsmennetty syksyn 2016 aikana.

Kaupunkitoimijoista keskeisimpiä yhteistyökumppaneita ovat hyvinvointitoimialan perhe- ja sosiaalipalvelut sekä terveyspalvelut. Myös eri oppilaitosten ja vapaa-aikatoimialan kanssa on tiivistä yhteistyötä. Palkkatukityöllistämistä yrityksiin ja kaupungin kaikille toimialoille on lisätty vuosittain ja niissä on mahdollista toteuttaa myös kuntouttavaa työtoimintaa.

Työllisyyspalvelukeskuksen muita yhteistyökumppaneita ovat TE-toimisto, Kela, kolmas sektori, seurakunnat ja yritykset.

Yritysyhteistyötä tehdään edelleen sijoittamisen ja työnetsijäpalvelun sekä tietojärjestelmä Yrinetin muodossa, mutta myös kartoittamalla piilotyöpaikkoja sekä lisäämällä Työllisyyspalvelukeskuksen tunnettavuutta ja kontakteja yritysten kanssa.

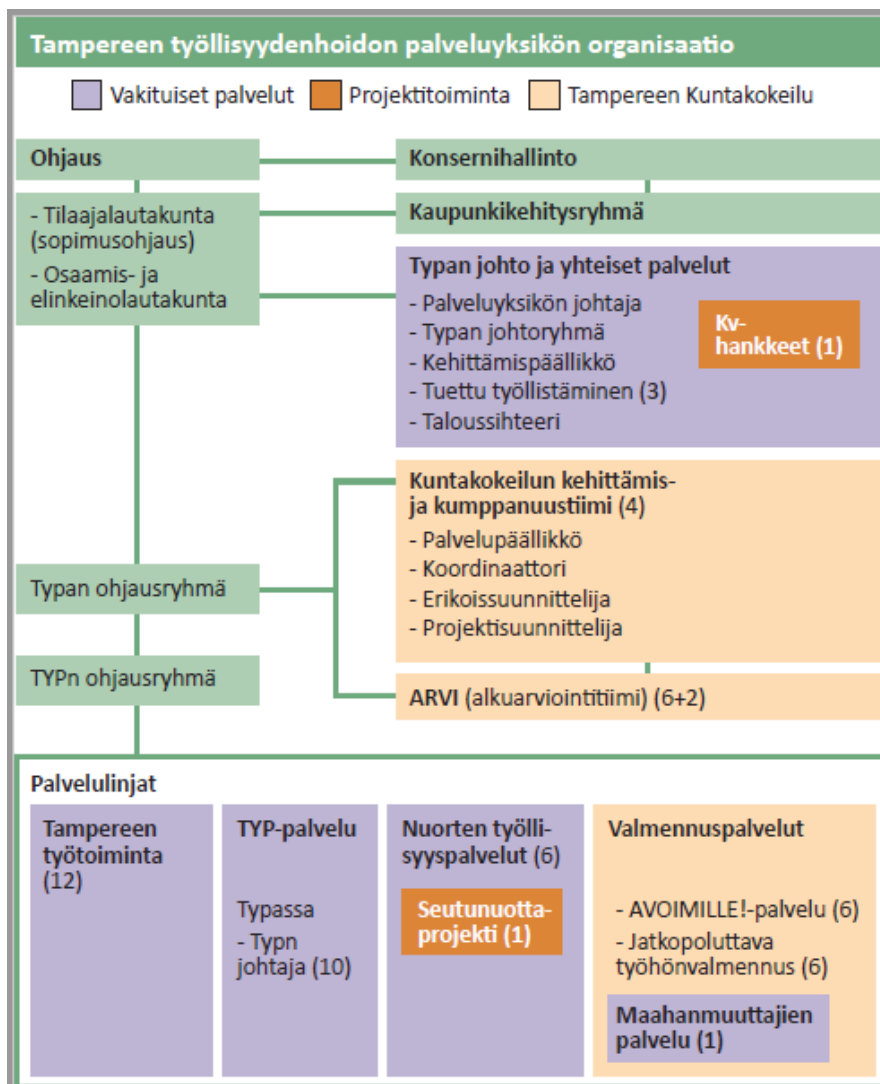

Kuva 4 Turun työllisyyden hoidon organisaatio vuonna 2015

Tampere

Tampereen kaupungin työllisyydenhoidon palveluyksikköön (TYPA) on keskitetty kaupungin työllisyyspalvelut ja se on osa konsernihallinnon kaupunkikehitysryhmää. TYPAn palveluita tilaa osaamis- ja elinkeinolautakunta. Palveluyksikkö raportoi toiminnastaan myös kaupunginhallitukselle. TYPA on Tampereen kaupungin työllisyyspalvelujen päätuottaja. Työntekijöitä TYPAssa on 64 htv (31.12.2015).

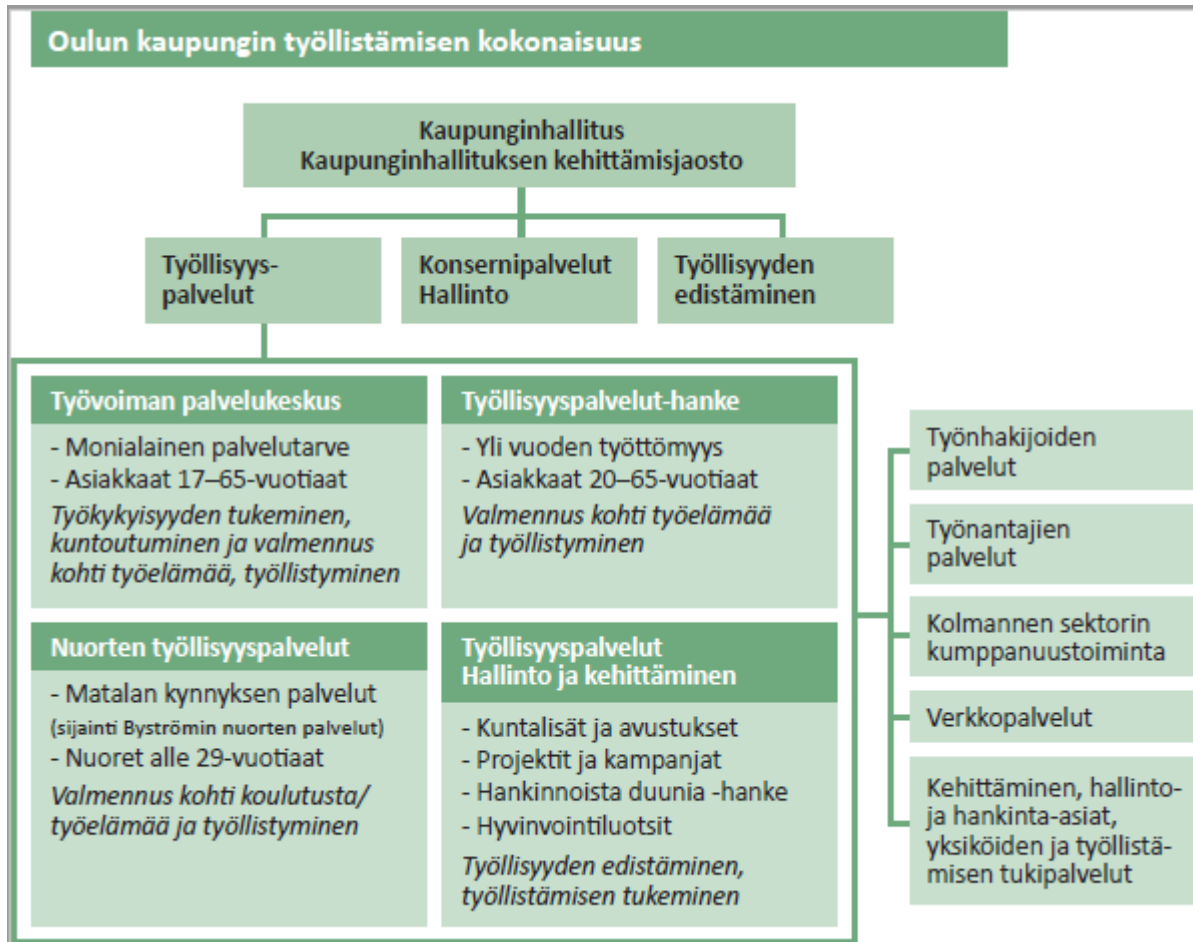
Työllisyydenhoidon palveluyksikkö tuottaa työnhakija-asiakkaiden työllistymiseen tähtääviä yksilöllisiä erityispalveluja sekä edistää vastuullista työllisyyspolitiikkaa. Palvelut täydentävät työ- ja elinkeinohallinnon palvelutarjontaa ja tehtävänä on edistää työvoimavarannon purkamista ja työvoiman saatavuuden turvaamista toimialoille, joilla on ongelmia työvoiman saatavuudessa. TYPA tuottaa seuraavia palveluja: kuntouttava työtoiminta, työvoiman palvelukeskuksen palvelut tamperelaisille työnhakijoille, kuntakokeilun palvelut, palkkatuki- ja velvoitetöylyttäminen, työvoimapoliittinen työkokeilu, työvoimapoliittiset projektit (kansalliset ja kansainväliset ESR-projektit), Tampereen ja vammaisten työllistämistuet, työllistämispalvelujen järjestäminen maahanmuuttajille, asiakaspalveluyhteistyön kehittäminen yhdessä keskeisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Palveluyksikölle kuuluvat koordinaatiotehtävät työllisyydenhoidon paikallisen ja seudullisen yhteistyön kehittämisessä. Tampereen kuntakokeiluhankkeen päättyessä 31.12.2015 hankkeessa kehitetty palvelutoiminta tullaan integroimaan osaksi vakinaista TYPAn toimintaa.

Kuva 5 Tampereen kaupungin työllisyydenhoidon organisaatio vuonna 2015

Oulu

Oulun kaupungissa työllisyyspalvelut kuuluvat konsernipalveluihin ja ovat suoraan kaupunginhallituksen alaista toimintaa. Vuoden 2016 aikana tehdään selvitys kaupungin elinvoimapaalveluiden (elinkeino- ja työllisyys) kokonaisuudesta ja niiden mahdollisesta uudelleenorganisoinnista.

Kuva 6 Oulun kaupungin työllisyydenhoidon organisaatio vuonna 2015

2.4 Työllisyyden edistämisen tavoitteita ja toimenpiteitä Kuusikko-kunnissa

Helsinki

Työllisyyden edistämiseen liittyviä Helsingin kaupungin strategiaohjelman 2013–2016 tavoitteita ovat helsinkiläisten terveys- ja hyvinvointierojen kaventuminen, maahanmuuttajien aktiivisen kansalaisuuden edistäminen ja yritysmyönteisyys. Nämä tavoitteet ja niitä tukevat toimenpiteet kohdentuvat erityisesti nuoriin, maahanmuuttajiin ja elinkeinoelämään. Lisäksi kaupungin strategian talousosioon sisältyy toimenpiteitä pitkään työttömänä olleiden henkilöiden työllistymisen edistämiseksi ja kunnan osarahoittaman työmarkkinatukiosuuden vähentämiseksi.

Nuoret

Tavoitteena on, että koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrä vähenee. Tähän pyritään muun muassa seuraavin toimenpitein:

- alle 18-vuotiaiden kesätyöpaikkoja lisätään yhdessä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa
- jokainen peruskoulun päättänyt nuori saa Tulevaisuustiskiltä lyhyt- tai pitkäkestoista tukea tulevaisuutensa suunnitteluun
- toteutetaan nuorten yhteiskuntatakuuhanke Respa, josta kaikki koulutuksen ja työmarkkinoiden ulkopuolella olevat alle 30-vuotiaat nuoret saavat uraohjausta ja tukea
- tehdään vuosittain vähintään 2 000 terveystarkastusta koulutuksen ja työelämän ulkopuolella oleville nuorille

Maahanmuuttajat

Maahanmuuttajien osallisuuden ja työllisyyden parantamiseen ja maahanmuuttajanuorten syrjäytymisen vähentämiseen kohdentuvia toimenpiteitä ovat:

- edistetään maahanmuuttajataustaisten helsinkiläisten työllistymistä yhdistämällä tuettuun työllistämiseen suomen kielen oppimista
- tuetaan maahanmuuttajaopiskelijoiden sijoittumista työmarkkinoille valmistumisen jälkeen
- turvataan maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten peruskoulun päättäminen ja toiselle asteelle pääsy ja sieltä valmistuminen
- maahanmuuttajien ulkomailla hankitun osaamisen tunnustamista ja täydentämistä sekä työmarkkinoille siirtymistä tehostetaan yhteistyössä työhallinnon kanssa.

Elinkeinoelämä

Työpaikkojen lisääminen on tärkeää helsinkiläisten työllisyyden kannalta. Yritystoimintaa pyritään lisäämään ja elvyttämään muun muassa kohdentamalla työllisyydenhoidon määrärahoja aiempaa vahvemmin elinkeinopoliittisin perustein.

On aiheellista suunnata toimenpiteitä rakennemuutosten aiheuttamien työmarkkinavaikutusten vaimentamiseen ja työvoimapulasta kärsivien toimialojen tarpeisiin. Lisäksi huolehditaan työpaikkojen sijoittumisesta eri kaupunginosaan ja pyritään lisäämään erityisesti itäisen Helsingin työpaikkoja.

Espoo

Espoo-tarinan eli kaupungin strategian mukaan vuoden 2016 lopussa päättyvän valtuustokauden aikana tavoitteeksi on asetettu Espoon työllisyysasteen nouseminen 75 prosenttiin ja työttömyysasteen laskeminen 5 prosentin tasolle. Nuorten työllisyyden osalta tavoitteena on pääseminen maan parhaalle tasolle.

Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston ja Espoon kaupungin yhteisiä painopisteitä vuonna 2015 ovat:

Nuoret:

Kaupunki ja TE-toimisto huolehtivat yhteistyössä nuorisotakuun toteuttamisesta. Espoo Ohjaamo aloitti toimintansa 12.8.2015 ja matalan kynnyksen palvelumallissa vahvistetaan nuorten koulutukseen ja työmarkkinoille pääsyä. Erityisesti huomioidaan kouluttamattomat, maahanmuuttajataustaiset sekä palveluiden ulkopuolelle jäävät nuoret.

Oppisopimuksella yritetään löytää uusia keinoja työllistymiseen aiempaa nuoremmille – myös peruskoulusta suoraan valmistuville. Kaupunki tarjoaa n. 20 oppisopimuspaikkaa esisijaisesti alle 25-vuotiaille työttömille nuorille, joilta puuttuu ammatillinen koulutus. Tavoitteena on edetä työkokeilujen kautta palkkatuettuun oppisopimuskoulutukseen.

Lisäksi kaupunki tarjoaa nuorille 40 palkkatuetta työpaikkaa vuodessa sekä työkokeilupaiikkoja monipuolisesti kaupungin eri toimialoilta.

Soveltuviin kaupungin hankintoihin kirjataan sosiaalisia kriteerejä, joiden täyttämistä yritykset voivat huolehtia tarjoamalla erityisesti työttömille kouluttamattomille nuorille oppisopimuspaikkoja tai palkkatukipaikkoja.

Maahanmuuttajat:

Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupungit sekä opetus- ja kulttuuriministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö sekä pääkaupunkiseudun yrittäjäjärjestöt ja Helsingin seudun kauppakamari edistävät kotoutumista ja maahanmuuttajien työllistymistä asiasta solmitun metropolipolitiikan aiesopimuksen mukaisesti. Aiesopimuksen tavoitteena on erityisesti, että maahanmuuttajat voivat nopeasti työllistyä tai ryhtyä yrittäjäksi tai päästä kielikoulutukseen, työkokeiluun tai muuhun työvoimapolitiittiseen palveluun. Uutena painopisteenä on maahanmuuttajien työelämäyhteyksien vahvistaminen yksityiselle sektorille tiiviissä yhteistyössä Espoon Yrittäjien ja Helsingin seudun kauppakamarin kanssa. Aiesopimuksen mukaisesti kaupungin talousarvioissa on huomioitu maahanmuuttajien rekrytointimallin tarpeet vuodelle 2015.

Pitkäaikaistyöttömät

Pitkäaikaistyöttömyyttä vähennetään yhteistyötahojen kanssa monin eri keinoin: monialainen yhteistyö, tukityöllistäminen, työkokeilut, kuntouttava työtoiminta, kotouttamistoimet, yrittäjyyden palvelut ja erilliset määrärahat.

Kaupungin palkkatukityöpaikat on kohdennettu pitkäaikaistyöttömille, vailla ammattia oleville nuorille ja maahanmuuttajille. Työllisyyden edistämiseen terveystalveilla on varattu kaupungin puolelta kuuden hoitajan työpanos.

Espoon kaupungilla on kumppanuus- ja yhteistyösopimuksia kolmannen sektorin, erilaisten työllisyys-hankkeiden sekä muiden työllisyyden hoitoon osallistuvien tahojen kanssa. Työllistämisen Espoo-lisä on tarkoitettu välityömarkkinoiden rahoitukseksi, jolla tuetaan kolmannen sektorin työllistämistä sekä työntekijöiden edelleen sijoittumista avoimille työmarkkinoille.

Elinkeinoelämä

Uusien yritysten syntyminen, suorat ulkomaiset investoinnit ja olemassa olevien yritysten elinvoimaisuus luovat työpaikkoja, joita ilman ei voi olla kestävää työllisyyskehitystä. Yrittäjiksi aikovia ja jo toimivia yrityksiä tuetaan TE-hallinnon ja YritysEspoon palveluilla.

Vantaa

Tavoitteet vuonna 2015:

- kaupungin elinvoima vahvistuu: Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärä kasvaa 10 % vuoteen 2014 verrattuna.
- Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien määrä laskee 10 % vuoteen 2014 verrattuna.
- 100 uutta työsuhdetta pk-sektorille.

Työllisyyden edistäminen on tärkeä osa Vantaan kaupungin strategiaa. Vantaan kaupungin elinvoimaohjelmassa 2014-2016 on asetettu useita työllisyyttä edistäviä tavoitteita. Tavoitteena on muun muassa, että Vantaa pysyy edelläkävijänä nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistämässä, toteutetaan yhden luukun periaate pitkäaikaistyöttömien palvelemiseen, tarjotaan työllistymismahdollisuuksia vaihtoehtona pitkälle toimeentulotuella ja että kaupungin toimialat ottavat kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita vähintään viisi prosenttia suhteutettuna vakinaiseen henkilöstömääräänsä. Vantaalla toteutetaan nuorisotakuuta. Tavoitteena on nuorten työllistymistä edistävän PETRA-projektin hyvien toimintamallien vakiinnuttaminen toimintaan.

Turku

Työllisyyspalvelukeskuksen toimintaa on linjattu kaupunkitasoisissa strategioissa, joissa palvelukeskuksen odotetaan parantavan työllisyyttä uudistamalla kaupungin työllistämistoimintaa ja lisäämällä maahanmuuttajien työelämäyhteyksiä. Keinoina on esitetty:

- Uudistetaan ja tehostetaan kaupungin työllistämispalveluja suunnittelemalla toimintaa yhteistyössä kumppanien kanssa.
- Selkeytetään viranomaisyhteistyötä ja vahvistetaan koordinaatiota eri toimijoiden välillä
- Kaupunki seuraa eri vieraskielisten ryhmien työllistymistä ja etsii yhdessä koulutuksen järjestäjien ja työvoimahallinnon kanssa keinoja työllisyysasteen nostoon ja osaamisen hyödyntämiseen
- Perinteisen suomalaisen ja maahanmuuttajien kulttuurien tuntemusta ja vuorovaikutusta lisätään

Lisäksi työllistämispalveluiden tavoitteena on taittaa osaltaan työttömyyden kasvua, tehostaa olemassa olevien palvelujen toimivuutta, luoda uusia toimintamuotoja/innovaatioita, kasvattaa ja kehittää verkostoa, sekä kehittää vaikuttavuuden arviointia. Lisätään myös asiakkaiden osallistamista/osallisuutta ja vertaisryhmätoimintaa.

Toimenpiteinä operatiivisella tasolla ovat muun muassa:

- Kela-listan tehostettu seulonta
- Kolmannen sektorin voimakkaampi tukeminen peruspalveluiden rinnalla ja ylipäättään yhteistyön kehittäminen ja tehostaminen yhdessä eri toimijoiden kanssa.
- Ryhmämuotoisten toimintojen ja niiden sisältöjen kehittäminen.
- Asiakaslukujen, määrärahan ja toimenpiteiden seurannan systematisointi edelleen.
- Varsinkin hankkeiden sisällä asiakkaiden osallistaminen mm. asiakasraatien, työpajojen sekä yksilöohjauksen avulla.
- Digitalisaation kehittäminen sekä tunnettavuuden, tavoitettavuuden ja houkuttavuuden lisääminen. Ne liittyvät osaltaan asiakasvirran ja ”asiakasmassan” haltuun ottoon, joka on jatkuva haaste.

Vuonna 2015 aloitti toimintansa Tuttu-hanke, joka aktivoi työttömiä työnhakijoita omien osaamisensa esiintuomiseen ja markkinointiin ratkaisemalla yritysmaailmasta tulleita haasteita aivoriihityylisissä Ideaverstaissa. Samana vuonna aloitti myös Party-hanke, jonka kohderyhmänä ovat kela-listalla yli 1000 päivää olleet pitkäaikaistyöttömät, joiden voimavarat otetaan käyttöön. Heidät pyritään ohjaamaan nykyisen palvelujärjestelmän mukaiselle oikealle etuudelle ja heidän työkykyään arvioidaan eri menetelmin asiakasprofilointia hyödyntäen. Kolmantena v. 2015 alkaneena hankkeena on Ohjaamo, joka auttaa nuoria koulutuksen ja työn saamisessa. Kuntakokeilu jatkoi 2015 vuoden loppuun. Kaikki em. hankkeet ovat emo-organisaation eli Työllisyyspalvelukeskuksen alla.

Tampere

Työllisyysenhoidon palveluyksikkö (TYPA) tarjoaa yksilöllisiä ja vaikuttavia työllistymistä edistäviä palveluja pitkään työttömänä olleille työnhakijoille sekä nuorisotakuun piiriin kuuluville nuorille. Palveluiden tavoitteena on poistaa työllistymisen esteitä avoimille työmarkkinoille tai koulutukseen sijoittumiseksi. TYPAn palvelukokonaisuuden tavoitteena on muodostaa työllisyysenhoidon palveluista ketju, joka tukee asiakkaan siirtymistä hallitusti palvelusta toiseen. Palvelut kohdennetaan asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti.

Asiakkaat ohjautuvat TYPAn Pirkanmaan työ- ja elinkeinotoimiston (TE-toimisto) tai sosiaalipalveluiden kautta sekä omatoimisesti. TYPAn sisäisestä asiakasohjauksesta vastaa pääosin Arvi-palvelu, joka tekee asiakkaille palvelutarvearvion ja tarvittaessa aktivointisuunnitelman. Asiakkaat ohjautuvat Arvista TYPAn eri palveluihin tai muihin soveltuviin palveluihin, kuten sosiaali- ja terveystyöpalveluihin.

TYPA tuottaa työllisyysenhoidon palveluita tiiviissä yhteistyössä TE-toimiston kanssa ja tekee asiakasyhteistyötä TE-toimiston lisäksi mm. Tampereen kaupungin sosiaalityön avopalveluiden, kolmannen sektorin toimijoiden, koulutusorganisaatioiden ja työnantajien sekä kaupunkiseudun muiden kuntien kanssa. TYPAn palvelut ovat kuntouttava työtoiminta (jakautuen ylläpitävään & vahvistavaan ja selkeämmin työelämään suuntaavaan palveluun), työllistämistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP),

Nuorten työllisyyspalvelut, Jatkopoluttava työhönvalmennus (kuntouttavasta työtoiminnasta eteenpäin siirtyville asiakkaille, kuntakokeilun resurssein tuotettu palvelu), Maahanmuuttajien palvelut (tuettu työkokeilu ja työhönvalmennus), Avoimille työmarkkinoille suuntaava työhönvalmennuspalvelu (Avoimille!, kuntakokeilun resurssein tuotettu palvelu), Palkkatukityöllistäminen kaupungille (sis. kaupungin tuetun työllistämisen hallinnoinnin ja asiakaspalvelun, velvoitetyöllistämisen, kaupungin työvoimapoliittiset työkokeilut sekä Tampereen työllistämistuen ja kehitysvammaisten työllistämistuen.)

Kuntakokeilun resurssein toteutetaan lisäksi asiakasohjauksen kehittäminen (ml. Arvi-palvelu), palvelutarjonnan ja välityömarkkinoiden kehittäminen. Muuhun kehittämistoimintaan kuuluu kansainvälinen hankeyhteistyö (My Generation at Work -hanke ja Metropolis Net -verkostoon osallistuminen) ja Tampereen kaupunkiseudun työpoliittisen kehittämisohjelman 2012-2016 toimeenpanon koordinointi. Muita kehittämisteemoja TYPAssa v. 2015 ovat asiakasprosessit ja -hallinta, sähköinen asiointi, asiakaslähtöiset palvelumallit, vertaisryhmien käyttö työllisyyspalveluissa, monikulttuuristen palvelujen vahvistaminen, yrittäjyyden edistäminen työllistymisen muotona, työnantaja- ja yritysyhteistyön vahvistaminen ja asiakkaiden liikkumisen edistäminen.

Oulu

Työllisyyden edistämisen pääpainopisteet ovat nuorten työllisyyden edistämisessä, rakenteellisen työttömyyden vähentämisessä sekä uusien työpaikkojen luomisessa. Työllisyyden parantamisessa lähdetään aiempaa selkeämmin liikkeelle yritysten osaamis- ja kasvuhaasteiden tunnistamisesta ja niihin vastaavien räätälöityjen osaajaratkaisujen tarjoamisesta. Erityisiä toimenpiteitä kohdistetaan nuorisotakuun toteuttamiseen ja rakennetyöttömyyden aiheuttamien negatiivisten vaikutusten vähentämiseen.

- Elinkeino- ja työnantajälähtöisten työllisyyspalveluiden kehittäminen yhteistyössä BusinessOulun kanssa.
- Nuorisotakuun toteuttaminen; nuorten työllisyys-, valmennus- ja koulutuspalveluiden kehittämisellä poistetaan palveluaukkoja, lisätään palveluiden saavutettavuutta sekä tuetaan työnantajia nuorten työllistämässä. Tavoitteena on nuorisotyöttömyyden puolittaminen.
- Pitkäaikaistyöttömien palveluiden kehittäminen; erityisesti kuntouttavan työtoiminnan ja muiden työelämään kuntoutumista tukevien palveluiden lisääminen.
- Työttömyydestä aiheutuvien negatiivisten vaikutusten lievittäminen; työttömyydestä aiheutuvien kustannusvaikutusten hillitseminen, kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen sekä negatiivisten inhimillisten vaikutusten lievittäminen ja ehkäisy.

2.5 Haasteet

Pitkäaikaistyöttömien lukumäärän kasvu kuormittaa kaikkia Kuusikko-kuntia. Pitkäaikaistyöttömät ovat joukko hyvin erilaisia ihmisiä. Osa tarvitsee kuntoutusta ja vahvaa tukea edetäkseen työllistymisen suuntaan, osan kohdalla työllistyminen palkkatyöhön ei edes ole realistinen vaihtoehto. Merkittävä osa taas tarvitsee osaamisensa päivittämistä. Yhtenä haasteena on, kuinka nämä hyvinkin erilaiset ihmiset ohjataan palveluihin. Tarvitaan myös laaja valikoima palveluita. Esimerkiksi korkeasti koulutettujen osuus työttömistä on kasvanut ja tarvitaan yhä enemmän heille suunnattuja palveluja.

Työllisyyden hoidon toimintaympäristö muuttuu nopeasti niin suhdanteiden kuin lainsäädännön kautta, ja kunnan työllisyyden hoidon organisaation täytyy vastata näihin muutoksiin nopeasti. Välillä joudutaan tekemään isojakin muutoksia organisaatioon. Esimerkiksi Helsingin kaupunki toteuttaa parhaillaan työllisyyden hoidon kokonaisuudistusta, jossa kaupungin työllisyyspalveluista rakennetaan yksi kokonaisuus kaupungin kanslian elinkeino-osastolle. Suuri tulevaisuuden muutos tulee olemaan

siirtyminen maakuntamalliin, jossa valtion ja kunnan välinen työnjako on edelleen epäselvä. Oma lukunsa ovat lukuisien eri tietojärjestelmien aiheuttamat ongelmat tilastoinnille ja organisaatioiden väliselle yhteistyölle.

Työllisyydenhoidon useat haasteet liittyvät TE-toimiston ja kaupungin yhteistyösuhteeseen, joka on kompleksinen. TE-toimiston päätöksillä ja tavalla järjestää omat palvelunsa on tärkeä merkitys kaupungin työllisyydenhoidolle. TE-hallinto päättää aktivoinnin ehdot täyttävistä palveluista eikä kaupungin ole mahdollista kehittää uusia palveluja työttömille huomioimatta tätä. Tarvittaisiin uudistuksia, jotka mahdollistavat näiden palvelujen toteuttamisen aiempaa joustavammin sekä asiakaslähtöisemmin asiakkaan tavoitteiden ja niiden toteutumisen näkökulmasta.

Kuntien ja TE-hallinnon tiivistä yhteistyöstä huolimatta lainsäädännölliset ja hallinnolliset raja-aidat estävät asiakaslähtöisen ja tehokkaan toiminnan ja resursseja kuluu hukkaan. Työhakija- ja työnantaja-asiakkaiden näkökulmasta yhden luukun periaate ei toteudu, vaan tapahtuu asiakkaiden siirtoa vastuu-taholta ja palvelulta toiselle, katkoksia tiedonkulussa ja viiveitä palvelun saamisessa. Tehottomuudesta seuraa merkittäviä yhteiskunnallisia ja taloudellisia kustannuksia, joita kuitenkin on vaikea mitata.

Työllisyyden edistämisen ajankohtaisia haasteita vuoden 2015 aikana ovat myös palkkatukilainsäädännön muutokset ja riittämätön rahoitus. Palkkatuen määrärahojen riittämättömyys on heikentänyt niin kaupunkien kuin kolmannen sektorin työllistämismahdollisuuksia. Kolmannen sektorin toimintamahdollisuudet ovat hyvin pitkälle palkkatukityöllistämistä riippuvaisia, joten yhdistysten toiminta on helposti uhattuna ja toimijat voivat joutua ajamaan alas toimintaansa. Tilanne nostaa myös työttömyysastetta.

Samaan aikaan kun työllisyyden edistämisen toimivalta ja työvälineet on keskitetty suurelta osin TE-hallinnolle, on kuntien vastuu työllisyyspalveluista ja työttömyyden kustannuksista kasvanut. Vuoden 2015 alussa työmarkkinatuen kunta-osuutta kasvatettiin entisestään. Tämä yhdessä pitkäaikaistyöttömien lukumäärän kasvun kanssa on kasvattanut merkittävästi kuntien työmarkkinatukimenoja ja lisännyt työllistymistä edistävien palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kuluja.

Myös työllisyydenhoidon asiakastyöntekijöiden rekrytointi on haastavaa. Ongelmia aiheuttaa muun muassa työllisyydenhoidon asiakastyöntekijöiden palkkataso, joka on sosiaalityöntekijän palkkatasoa alhaisempi. Tämä yhdistettynä esimerkiksi pääkaupunkiseudun korkeisiin asumiskustannuksiin hankaloittaa pätevän työvoiman saamista ja vaikuttaa työntekijöiden työpaikkaan sitoutumiseen. Työllisyydenhoidon vakanssien tehtäväkuvien tulisi olla nykyistä laajempia ja vaatimusten joustavampia, jotta saataisiin monenlaisia osaajia muuttuvan toimintaympäristön vaatimuksiin.

3 TYÖLLISTÄMISPALVELUIDEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ KUUTOSKAUPUNGEISSA

Työllistämispalveluiden toimintaympäristö elää jatkuvassa muutoksessa. Maailman talouden ongelmat ja pitkään jatkunut taloudellinen taantuma ovat pidentäneet työttömyyden kestoja suurella joukolla ihmisiä. Suomen (ja kuutoskaupunkien) kokonaistyöllisyyden kehitys on ollut viime vuosina hitaasti aleneva, mutta joillakin toimialoilla kehitys on ollut suotuisampaa kuin toisilla. Esimerkiksi terveystalouteen on syntynyt uusia työpaikkoja, kun taas vaikkapa tukku- ja vähittäiskaupassa työpaikkojen määrä on vähentynyt. Myös työn luonne ja työmarkkinat ovat nopeassa muutoksessa. Muun muassa erilaiset itsensä työllistämisen muodot, vuokratyö, osa-aikatyö ja siirtymät erilaisten työnteon tapojen välillä ovat lisääntyneet, ja yrittäjyyteen kannustaminen on kasvanut myös merkittäväksi työttömyyden hoidon keinoksi. (Valtioneuvoston kanslia 2016; Talla & Räsänen 2016.)

Tässä luvussa kuvataan kuutoskaupunkien työllistämispalveluiden toimintaympäristöä tilastotietojen avulla. Aluksi tarkastellaan lyhyesti työllisyystilannetta työvoiman lukumäärän kehitystä ja työllisyysastetta. Tämän jälkeen tarkastellaan työttömyyttä työttömyysasteen ja työttömyyden rakennetta kuvaavien tilastojen kautta. Työttömyyden rakennetta kuvataan iän (alle 25-vuotiaiden ja yli 50-vuotiaiden työttömien osuus ja lukumäärä), työttömyyden keston (yli vuoden työttömänä olleiden ja kunnan osarahoittamaa työmarkkinatukea saaneiden osuus ja lukumäärä), työttömien ulkomaalaisten ja vieraskielisten osuuden ja lukumäärän sekä työttömien koulutusasteen avulla. Lisäksi lukuun on koottu tieto työmarkkinatuen estävän lausunnon saaneista.

3.1 Työllisyysaste

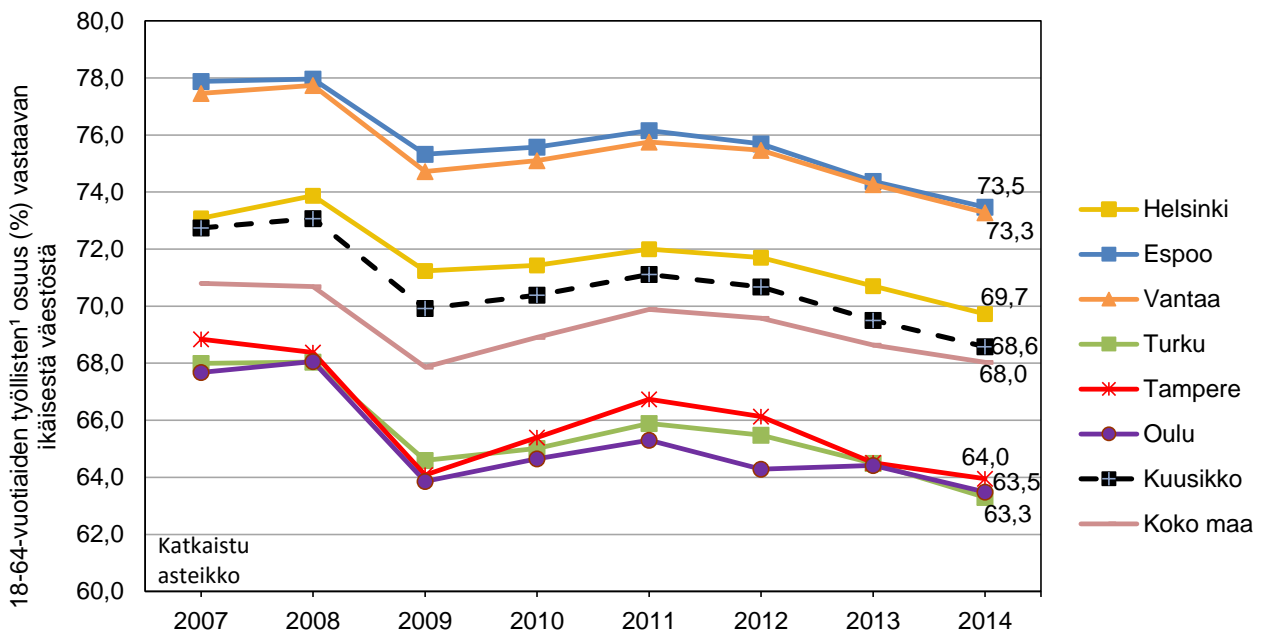
Työllisyysaste on työllisten prosenttiosuus väestöstä. Korkeaa työllisyysastetta pidetään usein perusedellytyksenä vakaalle taloukskasvulle. Työllisyyden lisääminen onkin nostettu Suomen 2000-luvun hallitusohjelmissa keskeiseksi talouspoliittiseksi tavoitteeksi. Pääministeri Sipilän hallituksen strategisessa ohjelmassa (29.5.2015) tavoitellaan 72 prosentin työllisyysastetta.

Suomen virallinen työllisyysaste perustuu työvoimatutkimuksen tietoihin ja lasketaan 15-64-vuotiaiden työllisten prosenttiosuutena saman ikäisestä väestöstä. Koko maan työllisyysaste on viime vuosina laskenut. Työllisyysasteen kokonaiskehitykseen on vaikuttanut viime vuosina väestön ikääntyminen, kun suuret ikäluokat ovat siirtyneet 65-74-vuotiaiden ikäluokkaan ja 15-64-vuotiaan väestön määrä on pienentynyt. Joulukuussa 2015 Suomen virallinen työllisyysaste oli 66,9 prosenttia mikäli oli 0,5 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuotta aiemmin (Työvoimatutkimus 2016).

Työvoimatutkimuksesta ei saada kuntatasoisia tietoja. Tästä syystä Kuusikko-vertailussa työllisten lukumäärä perustuu Tilastokeskuksen rekisteripohjaisen työssäkäyntitilaston tietoihin. Työssäkäyntitilastossa ei vuoden 2005 jälkeen ole ollut mukana 15-17-vuotiaita työllisiä, joten työllisyysaste on työssäkäyntitilaston tietoja käytettäessä laskettava 18-64-vuotiaista. Työssäkäyntitilasto on tietosisällöltään monipuolinen ja laaja, mutta sen heikkoutena on tietojen tuottamisen hitaus. Tuoreimmat tiedot ovat julkaisuhetkellä usein jo kaksi vuotta vanhoja. Tästä syystä tässäkin raportissa tuorein työllisyysasteluku on vuodelta 2014.

Työllisyysaste jakaa kuusikkokunnat kolmeen luokkaan. Espoossa (73,5 %) ja Vantaalla (73,3 %) työllisyysaste on selkeästi muita kuntia korkeammalla. Helsingin työllisyysaste on pääkaupunkiseudun alhaisin (69,7 %), mutta selvästi muita kuutoskaupunkeja korkeampi. Tampereella (64 %), Oulussa (63,5

%) ja Turussa (63,3 %) työllisyysaste jäi selvästi alle 70 prosentin. Kaikissa kuusikkokunnissa työllisyysaste painui vuonna 2014 alhaisemmalle tasolle kuin mitä se oli edellisen taantuman jälkeen vuonna 2009.

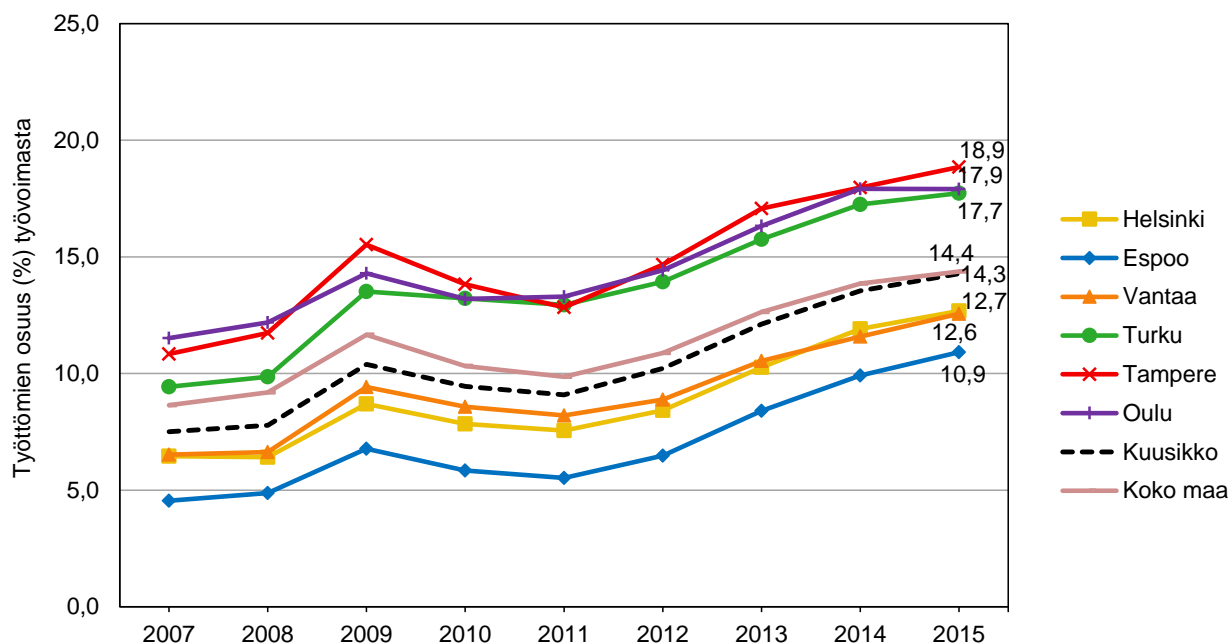

¹ Lähde: Työssäkäyntitilasto

Kuvio 1 Työllisyysaste eli työllisten osuus väestöstä kuutoskaupungeissa vuosina 2007 – 2014 (Työssäkäyntitilasto 2016)

3.2 Työttömät työnhakijat ja työttömyysaste

Työttömyysaste eli työttömien osuus työvoimasta on pääkaupunkiseudulla perinteisesti alittanut valtakunnallisen tason ja muissa kuutoskaupungeissa ylittänyt sen. Vuoden 2015 lopussa pääkaupunkiseudun kuntien työttömyysaste vaihteli Espoon 10,9 prosentista Helsingin 12,7 prosenttiin ja pääkaupunkiseudun ulkopuolella Turun 17,7 prosentista Tampereen 18,9 prosenttiin. Koko maan työttömyysaste vuoden 2015 lopussa oli 14,4 prosenttia. Työttömyysaste on Oulua lukuun ottamatta noussut vuosittain kaikissa kuutoskaupungeissa vuodesta 2011 alkaen. Oulussakin työttömyysaste on noussut vuosina 2011-2014, mutta vuoden 2015 lopussa tilanne oli ennallaan edellisvuoteen verrattuna.

Kuvio 2 Työttömyysaste eli työttömien osuus työvoimasta kuutoskaupungeissa vuoden lopussa (31.12.) 2007 - 2015 (15 - 74-vuotiaat) (Työssäkäyntitilasto 2016)

Taulukkoon 2 on koottu yhteen kuutoskaupunkien työttömyyden rakennetta kuvaavia tietoja joulukuun lopussa 2015 sekä niissä tapahtunut muutos edellisvuoteen verrattuna.

Pitkäaikaistyöttömiä eli vähintään vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä työnhakijana olleita kuutoskaupunkien työttömistä oli 36,1 prosenttia. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä on kasvanut erityisesti pääkaupunkiseudulla, jossa heidän osuutensa olikin muita kaupunkeja suurempi. Espoossa työttömistä työnhakijoista reilut 40 prosenttia oli pitkäaikaistyöttömiä, Helsingissä 39,1 prosenttia ja Vantaallakin 35,5 prosenttia. Työttömyyden pitkittyminen on kuitenkin kaikkien kaupunkien ongelma. Työttömyyden pitkittymistä hyvin kuvaa rakennetyöttömien lukumäärä ja heidän osuutensa työttömistä työnhakijoista. Kuutoskaupungeissa rakennetyöttömien osuus vaihteli Oulun 57,2 prosentista Turun 62,8 prosenttiin. Rakennetyöttömäksi lasketaan henkilöt, jotka ovat viimeisen 16 kuukauden aikana olleet työttömänä työnhakijana vähintään 12 kuukauden ajan.

Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien osuus työttömistä oli kuutoskaupungeissa keskimäärin 12,2 prosenttia; heidän osuutensa oli korkeampi pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Oulussa nuorten osuus työttömistä oli kuutoskaupunkien korkein, 18,9 prosenttia. Kuutoskaupunkien työttömistä 31,2 prosenttia oli 50 vuotta täyttäneitä. Heidän osuutensa oli pääkaupunkiseudun kunnissa hieman korkeampi kuin muissa kaupungeissa. Ulkomaan kansalaisia kuutoskaupunkien työttömistä oli 15,6 prosenttia. Pääkaupunkiseudulla heidän osuutensa oli selvästi muita kuutoskaupunkeja korkeampi.

Työttömien lukumäärä on noussut edellisvuodesta kaikissa kuutoskaupungeissa. Pääkaupunkiseudulla työttömien lukumäärä on kasvanut muita kuutoskaupunkeja enemmän. Lukumäärän muutoksia tarkasteltaessa on kuitenkin muistettava, että pääkaupunkiseudulla työttömyysaste on edelleen selvästi muita kuutoskaupunkeja alhaisempi (ks. kuvio 2).

Taulukko 2 Kuutoskaupunkien ja koko Suomen työttömyystietoja 31.12.2015 ja muutos edelliseen vuoteen (Työssäkäyntitilasto 2016)

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	Koko Suomi
Työttömät työnhakijat yhteensä (31.12., lkm)	41 714	14 904	14 086	16 134	21 356	16 943	125 137	377 926
<i>joista pitkäaikaistyöttömiä (yli vuoden työttömänä olleet, %)</i>	39,1	40,4	35,5	33,9	33,5	31,1	36,1	31,3
<i>joista rakennetyöttömiä (%)</i>	60,2	60,0	59,5	62,8	61,7	57,2	60,3	57,3
<i>joista nuoria (alle 25-vuotiaat, %)</i>	8,9	9,7	10,3	13,2	15,6	18,9	12,2	13,8
<i>joista yli 50-vuotiaita (%)</i>	32,4	34,1	34,3	30,1	29,5	26,1	31,2	36,1
<i>joista ulkomaan kansalaisia (%)</i>	19,3	21,5	22,5	14,4	8,9	4,9	15,6	9,3
Muutos edelliseen vuoteen								
Työttömät työnhakijat yhteensä (muutos, lkm)	3 129	1 536	1 216	607	1 241	247	7 976	14 658
Työttömät työnhakijat yhteensä (muutos, %)	8,1	11,5	9,4	3,9	6,2	1,5	6,8	4,0
Pitkäaikaistyöttömät (muutos, %)	29,9	45,5	35,0	27,9	28,1	17,1	30,1	19,9
Rakennetyöttömät (muutos, %)	16,3	21,5	17,7	9,5	4,6	8,5	12,8	8,4
Alle 25-vuotiaat (muutos, %)	-3,3	1,7	9,6	0,4	7,7	0,9	2,0	3,9
Yli 50-vuotiaat (muutos, %)	12,6	14,5	12,2	6,0	4,1	1,9	9,2	3,8
Ulkomaan kansalaiset (muutos, %)	3,4	17,1	4,2	-0,1	8,6	10,1	5,9	4,7

3.3 Pitkäaikaistyöttömyys ja rakennetyöttömyys

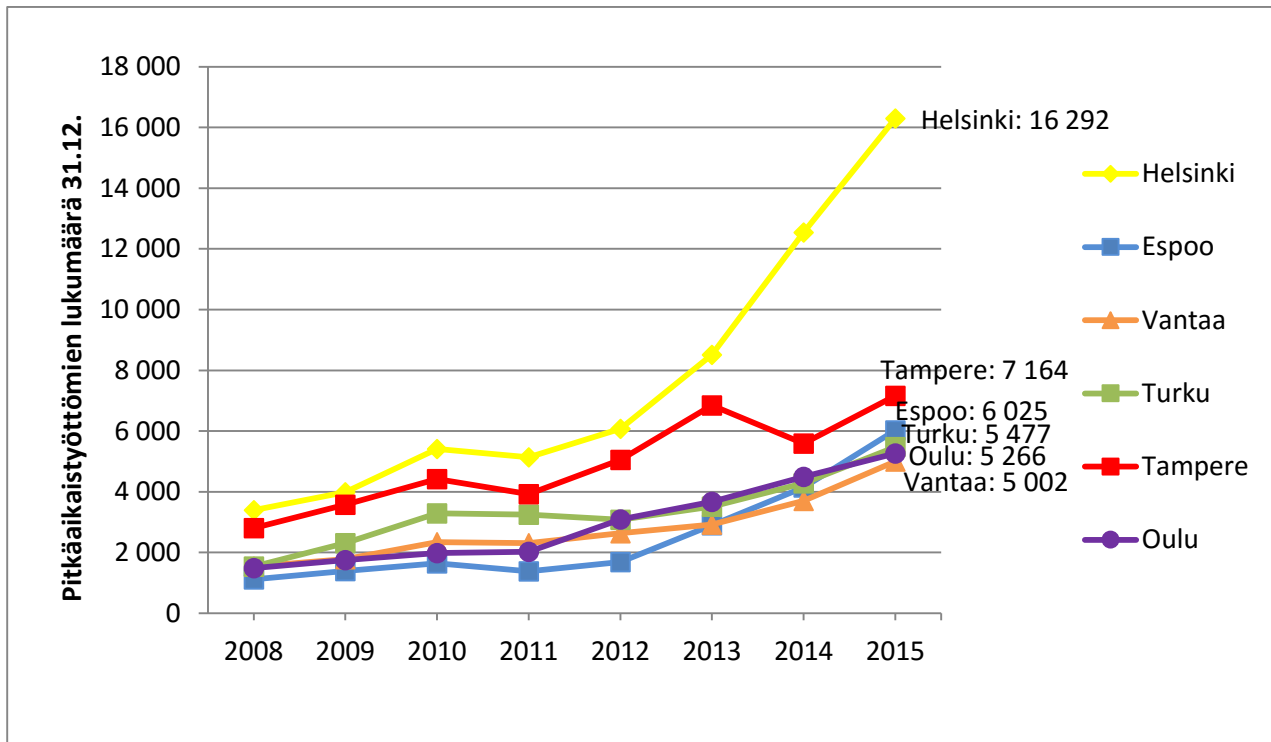
Pitkäaikaistyöttömiksi lasketaan henkilöt, jotka ovat olleet yhtäjaksoisesti työttöminä työnhakijoina vähintään 12 kuukautta. Vuoden 2015 lopussa kuutoskaupungeissa oli yhteensä 45 200 pitkäaikaistyöttöä. Heistä lähes puolet oli 50 vuotta täyttäneitä. Miesten osuus pitkäaikaistyöttömistä on naisia selvästi suurempi.

Taulukko 3 Pitkäaikaistyöttömien lukumäärä ikäryhmittäin (%) ja sukupuolen (%) mukaan joulukuun 2015 lopussa.

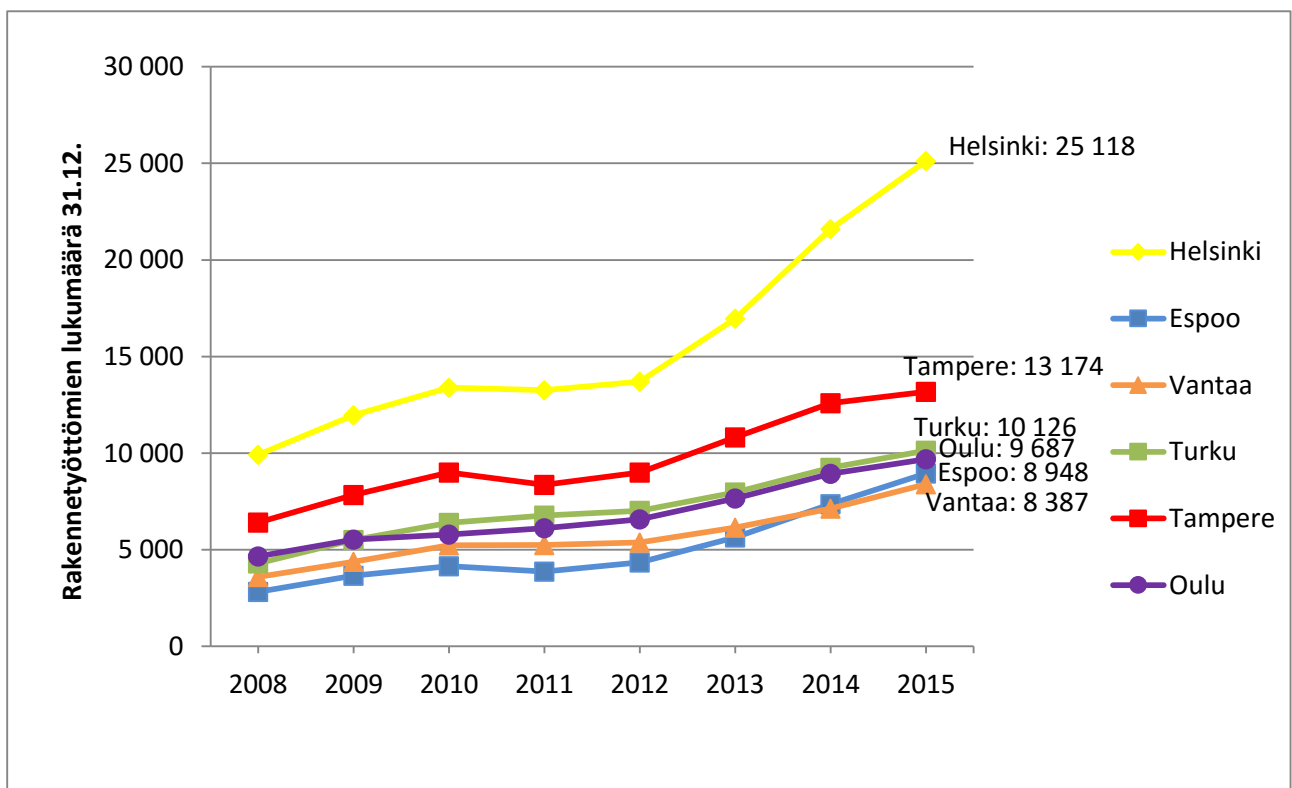
	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	Koko maa
Yhteensä (lkm)	16 292	6 025	5 002	5 477	7 164	5 266	45 226	118 161
<i>Alle 25-vuotiaat (%)</i>	1,4	6,2	5,7	2,2	2,7
<i>25-34-vuotiaat (%)</i>	15,8	14,4	15,9	18,0	18,4	20,9	16,9	13,7
<i>35-49-vuotiaat (%)</i>	33,5	34,2	30,6	32,2	26,8	30,2	31,6	27,2
<i>50-64-vuotiaat (%)</i>	48,6	49,0	51,4	47,3	47,9	42,9	48,0	55,7
<i>Yli 64-vuotiaat (%)</i>	0,7	0,9	0,8	0,6	0,6	0,4	0,7	0,7
<i>Miehiä (%)</i>	58,7	57,2	57,9	58,7	58,5	60,1	58,5	58,8
<i>Naisia (%)</i>	41,3	42,8	42,1	41,3	41,5	39,9	41,5	41,2

Pitkäaikaistyöttömien lukumäärä ja osuus työttömistä kasvoivat kaikissa kaupungeissa, myös Tampereella. Tampereella pitkäaikaistyöttömyys vähentyi aikavälillä 2013-2014 aktiivitoimenpiteiden ja kaupungin työllisyyspaketin ansiosta. Kaupungin järjestämiä työllisyyspalveluita tarjottiin vuonna 2014 yli 4 500 asiakkaalle, mikä oli selvästi enemmän kuin aiempina vuosina (Ahlgren-Leinvuo 2015, 21).

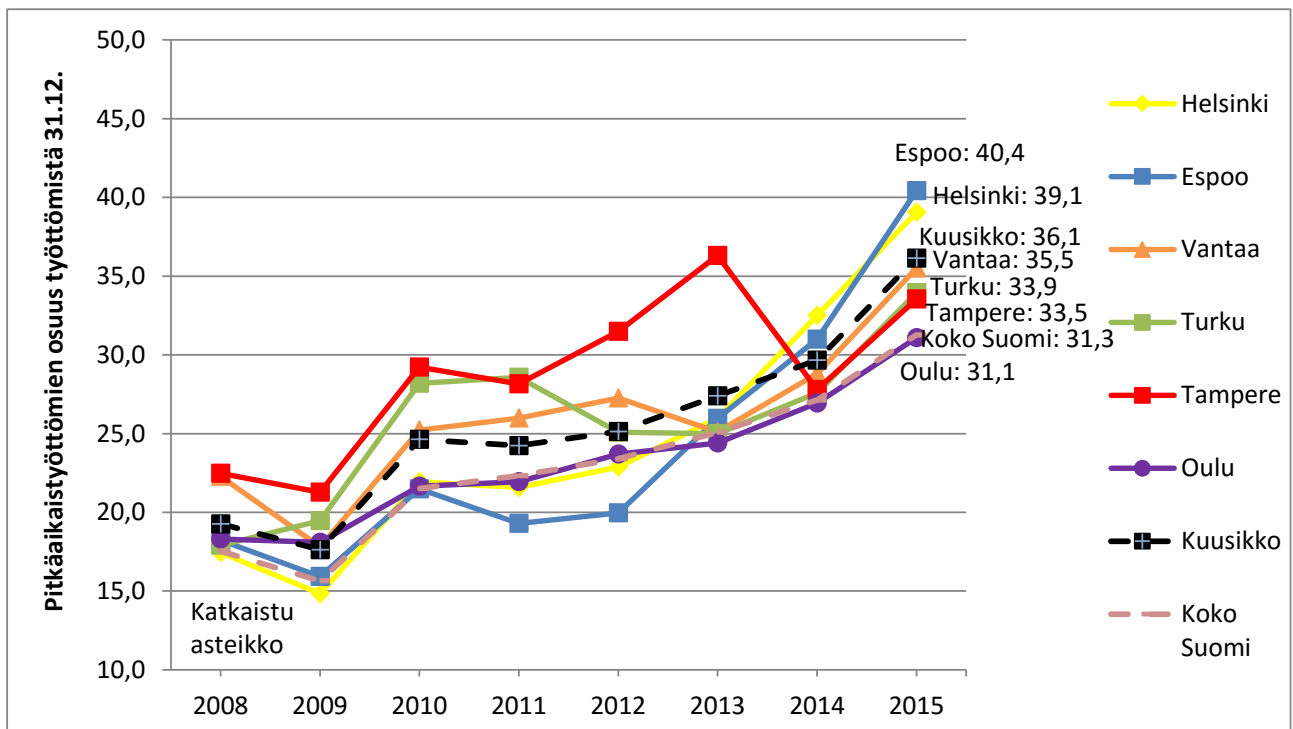
Rakennetyöttömyys kertoo työttömyyden kestosta pitkäaikaistyöttömyyden lukuja paremmin, sillä siinä tarkastellaan henkilöitä, jotka ovat viimeisen 16 kuukauden aikana olleet työttömänä työnhakijana yhteensä vähintään 12 kuukauden ajan. Rakennetyöttömien lukumäärä on kasvanut vuodesta 2011 alkaen kaikissa kunnissa. Seuraavissa kuvioissa 14 - 17 tarkastellaan pitkäaikaistyöttömien ja rakennetyöttömien lukumäärää (kuviot 3 ja 4) sekä osuutta työttömistä (kuviot 5 ja 6) vuosien 2007 - 2015 lopussa.

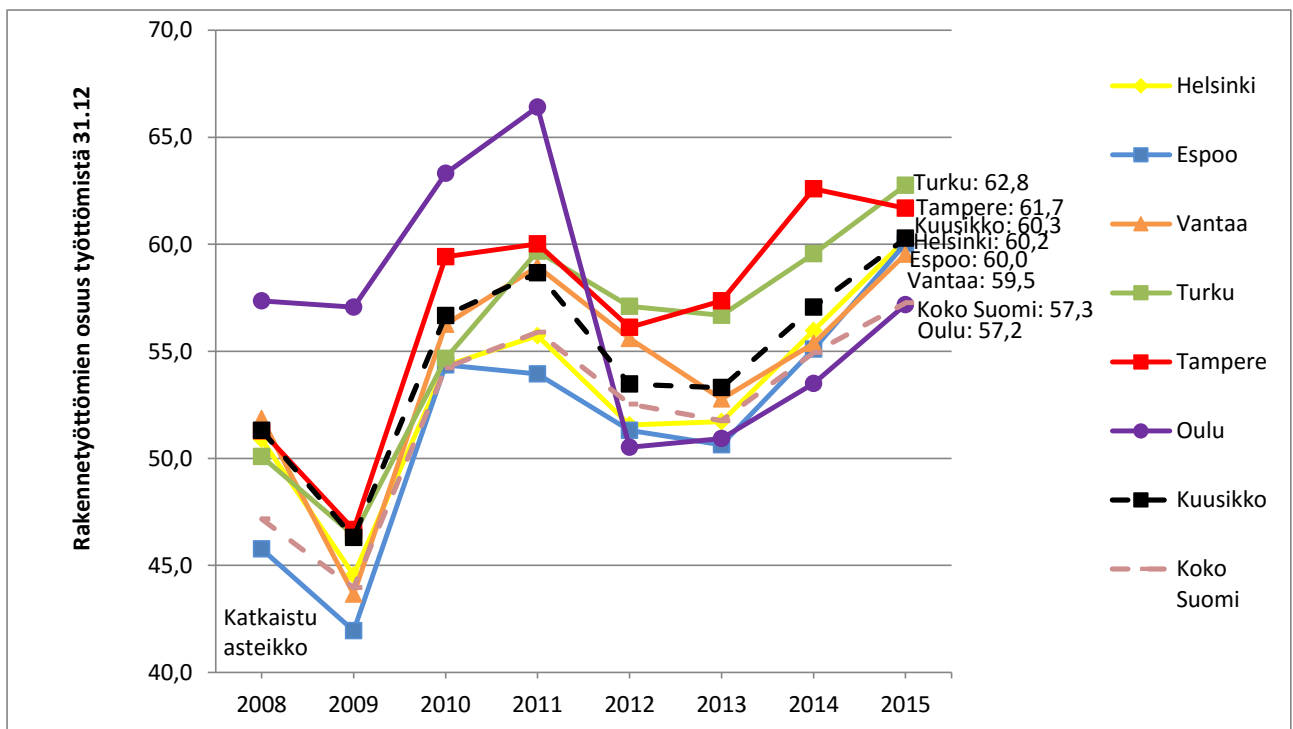
Kuvio 3 Yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä työnhakijana olleiden lukumäärä kuutoskaupungeissa vuosien 2008 – 2015 lopussa (Työssäkäyntitilasto 2016)

Kuvio 4 Rakennetyöttömien lukumäärä vuosien 2008 – 2015 lopussa. (Työssäkäyntitilasto 2016)

Kuvio 5 Vähintään vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä työnhakijana olleiden osuus kaikista työttömistä työnhakijoista vuosien 2008 – 2015 lopussa. (Työssäkäyntitilasto 2016)

Kuvio 6 Rakennetyöttömien osuus kaikista työttömistä työnhakijoista vuosien 2008 – 2015 lopussa. (Työssäkäyntitilasto 2016)

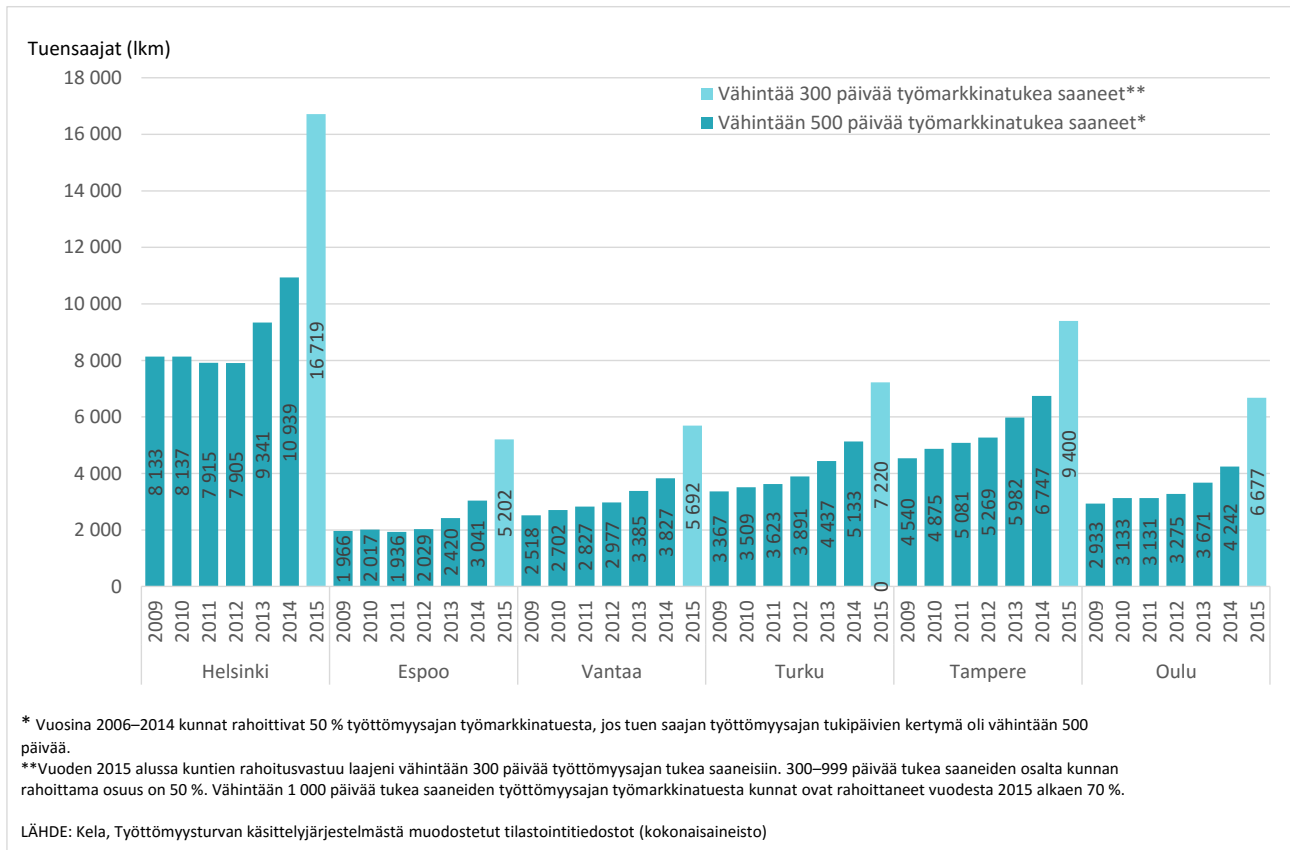
3.3.1 Vähintään 300 päivää työmarkkinatukea saaneet

Työttömän sosiaaliturva muodostuu työttömyyspäivärahasta ja työmarkkinatuesta. Työttömyyspäiväraha maksetaan siihen oikeutetuille henkilöille¹ joko peruspäivärahana (Kelan maksama etuus) tai ansiopäivärahana (työttömyyskassan maksama ansiosidonnainen etuus, joka edellyttää jäsenyyden työttömyyskassaan). Työmarkkinatukea maksetaan työttömälle, joka tulee ensi kertaa työmarkkinoille tai joka ei ole ollut riittävän pitkään töissä (ei täytä työssäoloehto) sekä heille, jotka eivät enää voi saada perus- tai ansiopäivärahaa 500 päivän enimmäisajan täytyttyä.

Työttömyysturvan peruspäiväraha rahoitetaan valtion verovaroista. Ansiosidonnaisen päivärahan rahoitukseen osallistuvat valtion lisäksi työnantaja ja työntekijä. Työmarkkinatuen rahoittavat valtio ja kunnat. Vuosina 2006–2014 kunnat rahoittivat 50 prosenttia työttömyysajan työmarkkinatuesta, jos tuen saajan työttömyysajan tukipäivien kertymä oli vähintään 500 päivää. Vuoden 2015 alussa kuntien rahoitusvastuu laajeni vähintään 300 päivää työttömyysajan tukea saaneisiin. 300–999 päivää tukea saaneiden osalta kunnan rahoittama osuus on 50 prosenttia ja vähintään 1 000 päivää tukea saaneiden työttömyysajan työmarkkinatuesta kunnat ovat rahoittaneet vuodesta 2015 alkaen 70 prosenttia (Tilasto Suomen työttömyysturvasta 2016).

Kuviossa 7 on esitetty aikasarjana kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajien lukumäärä. Tuen saajien lukumäärä on kasvanut voimakkaasti jo vuosina 2013-2014, mikä johtuu työttömyyden keston pidentymisestä kunnissa. Lukumäärän kasvu vuosina 2014-2015 kertoo paitsi työttömyystilanteen pitkittymisestä myös kuntien vastuun kasvamisesta työttömyyden hoidossa. Vuoden 2015 alussa kuntien rahoitusvastuu laajeni koskemaan vähintään 300 päivää työmarkkinatukea saaneita aiemman vähintään 500 päivän sijaan. Muutoksen myötä kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajien lukumäärä kasvoi merkittävästi kaikissa kunnissa: Espoossa 71,1 prosenttia, Oulussa 57,4 prosenttia, Helsingissä 52,8 prosenttia, Vantaalla 48,7 prosenttia, Turussa 40,7 prosenttia ja Tampereella 39,3 prosenttia. Kustannusten osalta muutos on ollut vieläkin suurempi (ks. luku 5).

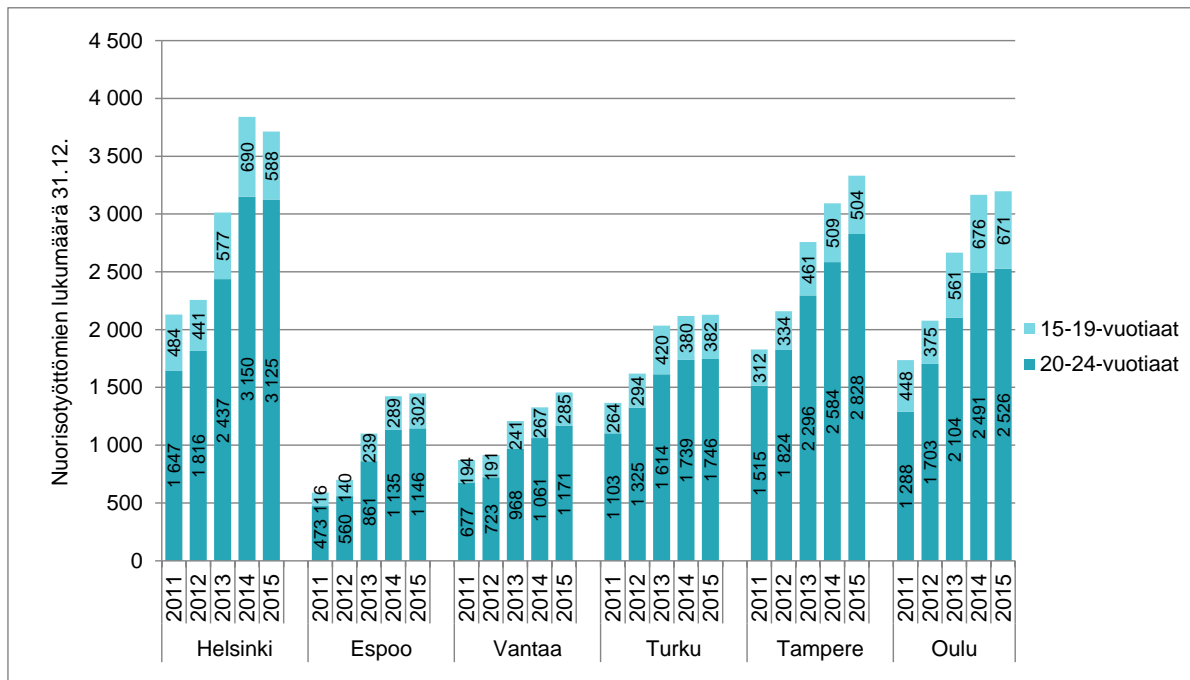
¹ Työttömyyspäivärahaa saa 17 - 64-vuotias työtön, joka asuu Suomessa, ilmoittautuu työttömäksi työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon, hakee kokoaikatyötä, on työkykyinen ja työmarkkinoiden käytettävissä ja täyttää työssäoloehdon (ollut työssä 26 viikkoa edellisen 28 kuukauden aikana)

Kuvio 7 Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajat vuosina 2009-2015. (Tilasto Suomen työttömyysturvasta 2016)

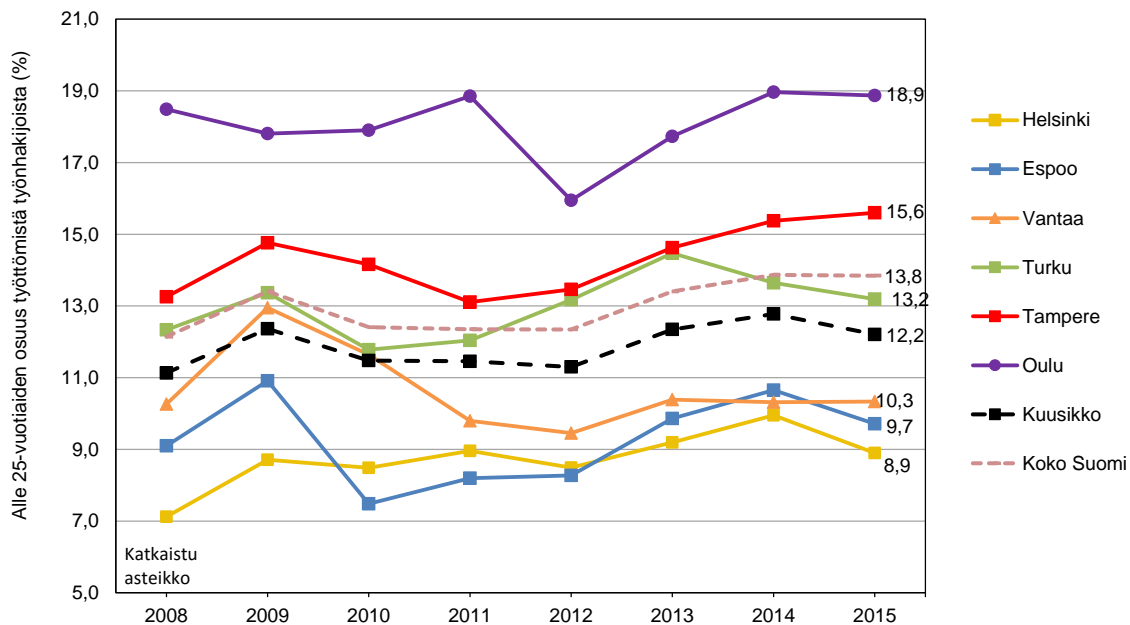
3.4 Nuorisotyöttömyys

Kuudessa suurimmassa kaupungissa oli vuoden 2015 lopussa lähes 15 300 alle 25-vuotiaasta työtöntä työnhakijaa. Heidän lukumääränsä on viime vuosina kasvanut kaikissa kaupungeissa, Espoossa lähes kolminkertaistunut. Edellisvuodesta nuorten työttömien lukumäärä kasvoi Kuusikko-tasolla vain pari prosenttia. Vantaalla (+9,6 %) ja Tampereella (+7,7 %) nuorten työttömien lukumäärä kasvoi edellisvuodesta selvästi, muissa kaupungeissa muutokset olivat pieniä (-3,3 – 1,7 %).

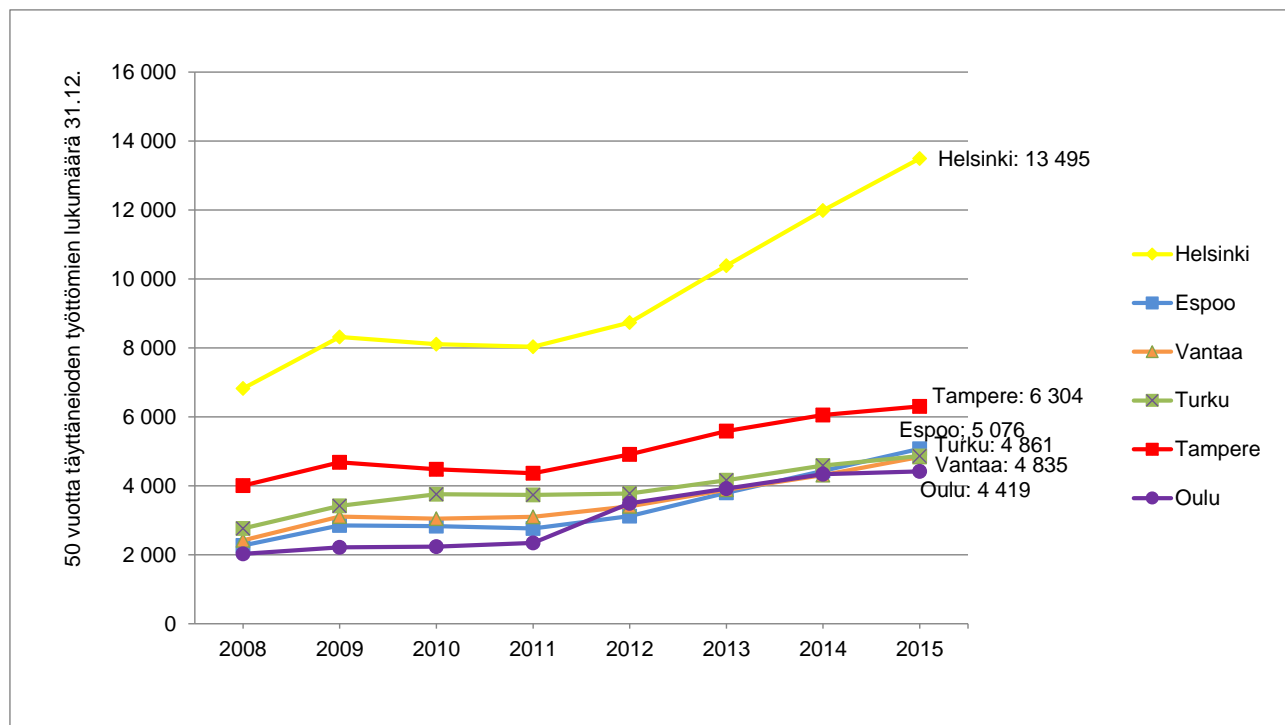
Kuvio 8 Nuorisotyöttömien lukumäärä kuutoskaupungeissa vuosien 2011 – 2015 lopussa (Työnvälitystilasto 2016)

Alle 25-vuotiaiden työttömien osuus kaikista kuutoskaupunkien työttömistä työnhakijoista oli 12,2 prosenttia vuoden 2015 lopussa (vrt. koko Suomi 13,8 prosenttia). Nuorten työttömien osuus vaihteli paljon kaupunkien välillä: pääkaupunkiseudun kunnissa heidän osuutensa oli 8,9 – 10,3 prosenttia ja muissa kuutoskaupungeissa 13,2 – 18,9 prosenttia. Nuorisotyöttömyys on erityisesti Oulun haaste. Oulussa työttömistä työnhakijoista 18,9 prosenttia oli alle 25-vuotiaita vuoden 2015 lopussa. Tämä on yli kymmenen prosenttiyksikköä enemmän kuin Helsingissä, jossa nuorten työttömien osuus työttömistä oli pienin, 8,9 prosenttia.

Kuvio 9 Alle 25-vuotiaiden työttömien osuus kaikista työttömistä työnhakijoista kuutoskaupungeissa vuosien 2008 – 2015 lopussa. (Työnvälitystilasto 2016)

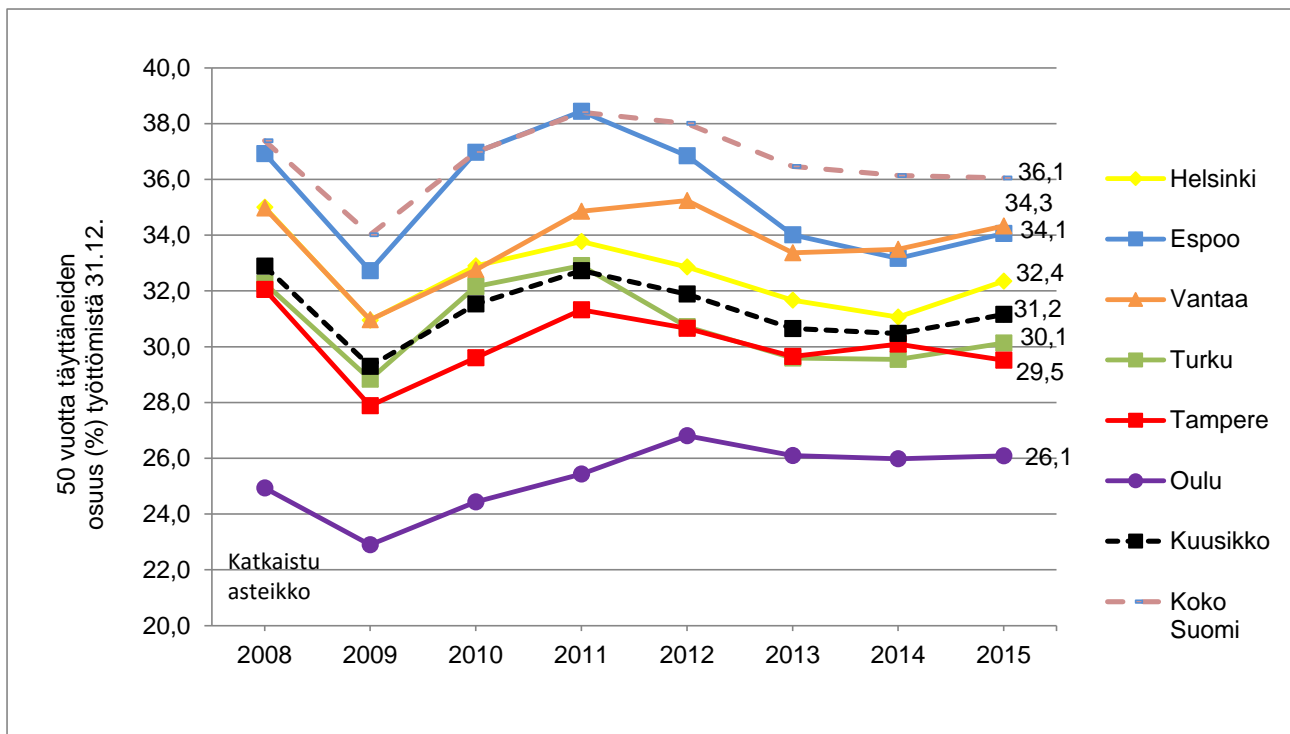
3.5 50 vuotta täyttäneet

Kuvio 10 50 vuotta täyttäneiden työttömien lukumäärä kuutoskaupungeissa vuosien 2008 – 2015 lopussa (Työnvälitystilasto 2016)

Vuoden 2015 lopussa kuutoskaupunkien työttömistä 31,2 prosenttia oli 50 vuotta täyttäneitä, mikä oli 4,9 prosenttiyksikköä vähemmän kuin koko maassa. Pääkaupunkiseudun kunnissa 50-vuotiaiden työttömien osuus oli muuta Kuusikkoa suurempi. Suurin heidän osuutensa oli Vantaalla, jossa 34,3 prosenttia työttömistä oli täyttänyt 50 vuotta. Oulussa 50 vuotta täyttäneiden osuus oli selvästi pienin, 26,1 prosenttia.

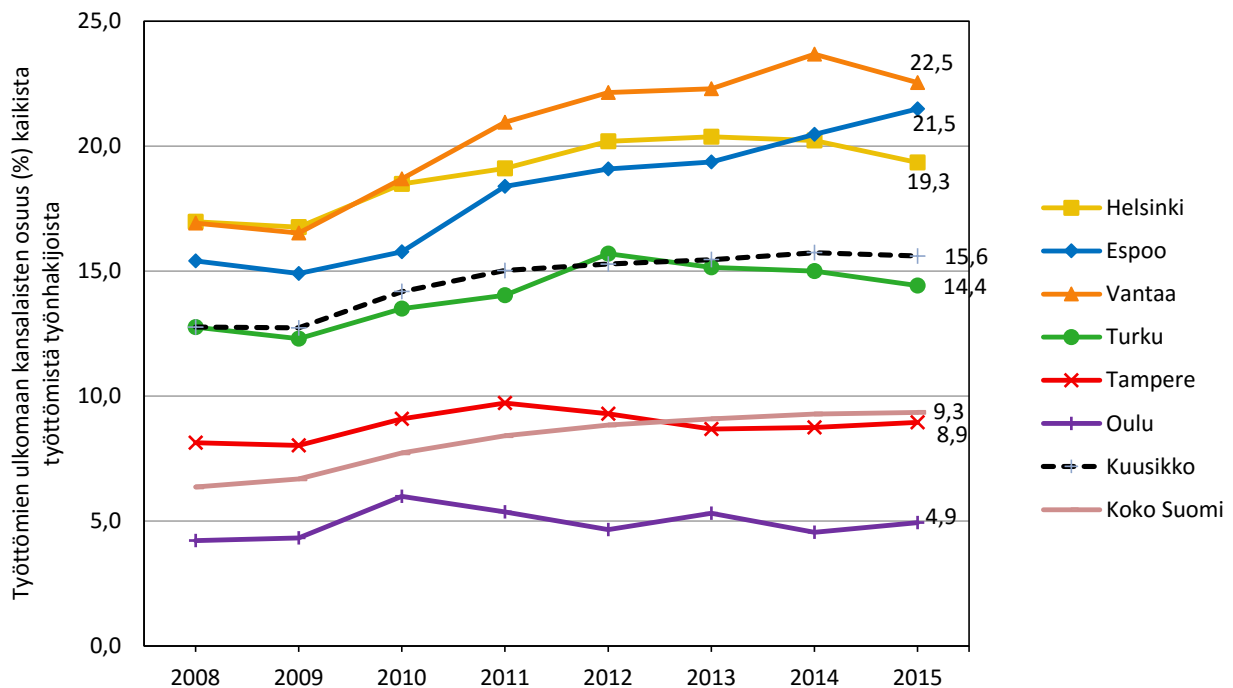
Kuutoskaupunkien 50 vuotta täyttäneistä työttömistä yli puolet (56,5 %) on pitkäaikaistyöttömiä vuoden 2015 lopussa. Myös heidän osuutensa kaikista pitkäaikaistyöttömistä oli lähes puolet.

Kuvio 11 50 vuotta täyttäneiden työttömien osuus kaikista työttömistä työnhakijoista kuutoskaupungeissa vuosien 2008 – 2015 lopussa. (Työnvälitystilasto 2016)

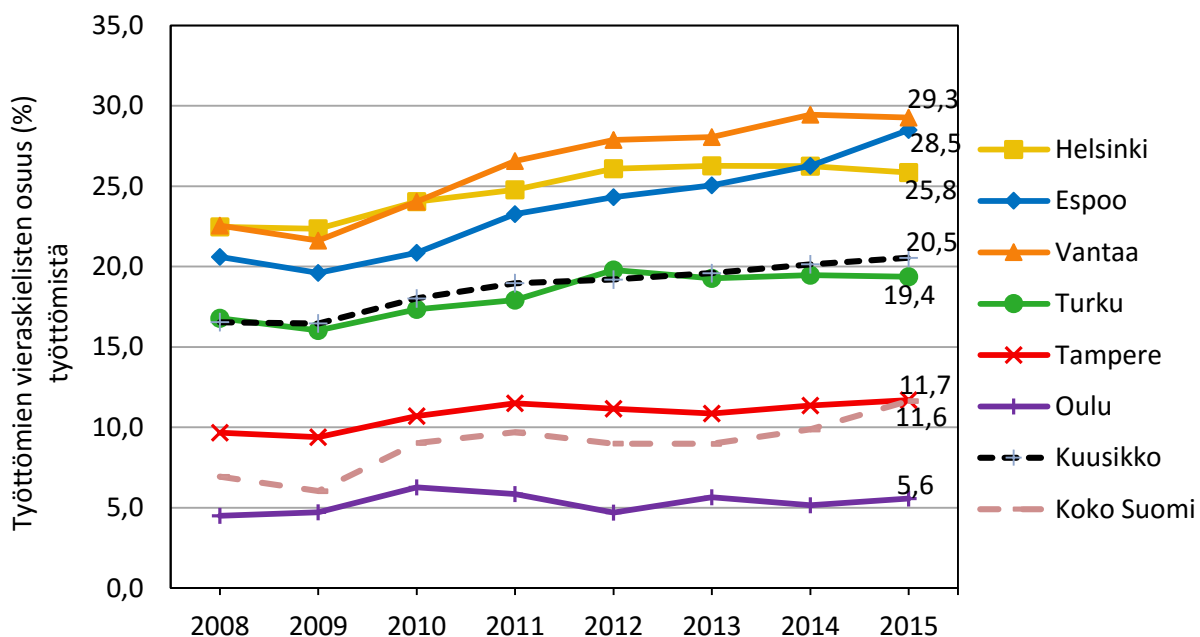
3.6 Työttömät ulkomaan kansalaiset ja vieraskieliset

Kuutoskaupunkien työttömistä työnhakijoista keskimäärin 15,6 prosenttia oli ulkomaan kansalaisia. Pääkaupunkiseudulla heidän osuutensa oli suurin. Vuoden 2015 lopussa Vantaan työttömistä työnhakijoista 22,5 prosenttia oli ulkomaan kansalaisia, Espoossa 21,5 prosenttia ja Helsingissä heidän osuutensa oli 19,3 prosenttia. Ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden osuus ulkomaalaisesta työvoimasta on suuri erityisesti pääkaupunkiseudun kunnissa, missä ulkomaan kansalaisten osuus väestöstäkin on suurin.

Kuvio 12 Ulkomaan kansalaisten osuus kaikista työttömistä työnhakijoista kuutoskaupungeissa ja koko maassa vuosien 2008 - 2015 lopussa (Työnvälitystilasto 2016)

Vieraskielisten osuus työttömistä työnhakijoista on ulkomaan kansalaisten osuutta suurempi. Kuutoskaupunkien työttömistä työnhakijoista yli 20 prosenttia puhui äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia. Pääkaupunkiseudun kaupungeissa heidän osuutensa vaihteli Vantaan 29,3 prosentista Helsingin 25,8 prosenttiin.

Kuvio 13 Vieraskielisten (muu kuin suomi tai ruotsi äidinkielenä) osuus kaikista työttömistä työnhakijoista kuutoskaupungeissa ja koko maassa vuosien 2008 – 2015 lopussa (Työnvälitystilasto 2016)

3.7 Työttömät koulutusasteen mukaan

Taulukko 4 Työttömät työnhakijat koulutusasteen mukaan (%) vuoden 2015 joulukuun lopussa.

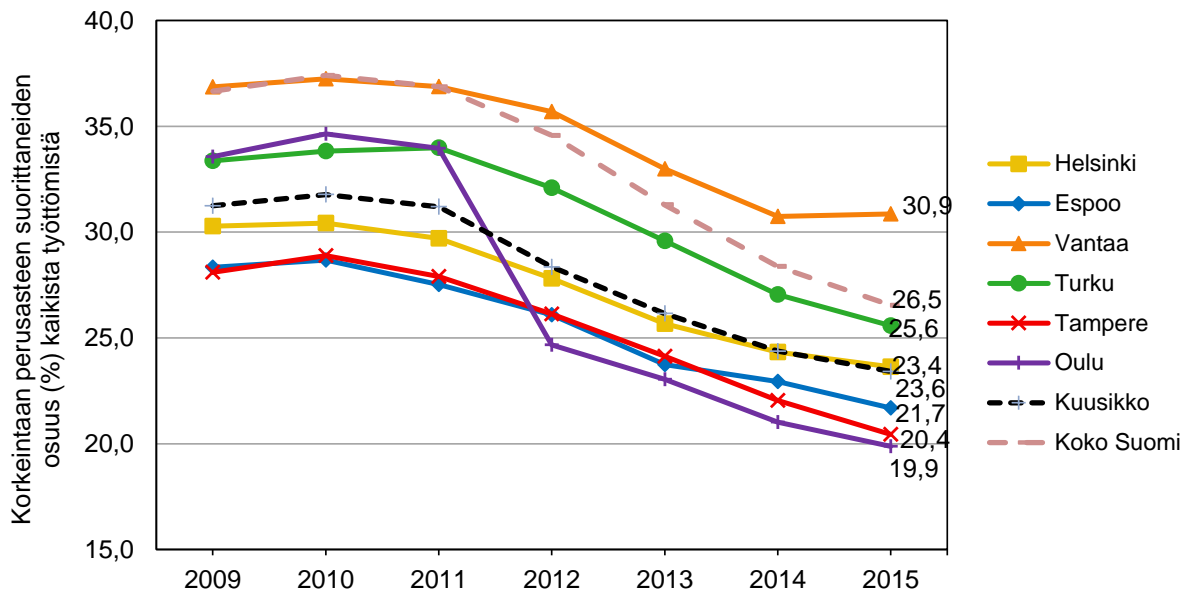
	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko	Koko Suomi
Yhteensä (lkm)	41 714	14 904	14 086	16 134	21 356	16 943	125 137	377 926
Perusaste ¹ (%)	23,6	21,7	30,9	25,6	20,4	19,9	23,4	25,4
Keskiaste (%)	37,4	35,6	40,0	45,1	49,3	52,7	42,6	49,4
Alempi korkea-aste ² (%)	16,8	18,6	15,0	14,7	16,2	16,0	16,3	14,5
Ylempi korkea-aste ³ (%)	13,9	15,1	6,5	9,7	9,9	8,8	11,3	6,4
Koulutus tuntematon (%)	8,2	8,9	7,7	4,9	4,2	2,6	6,3	4,2

¹ Sisältää alemman ja ylemmän perusasteen.

² Sisältää alimman ja alemman korkea-asteen.

³ Sisältää ylemmän korkea-asteen ja tutkijakoulutuksen.

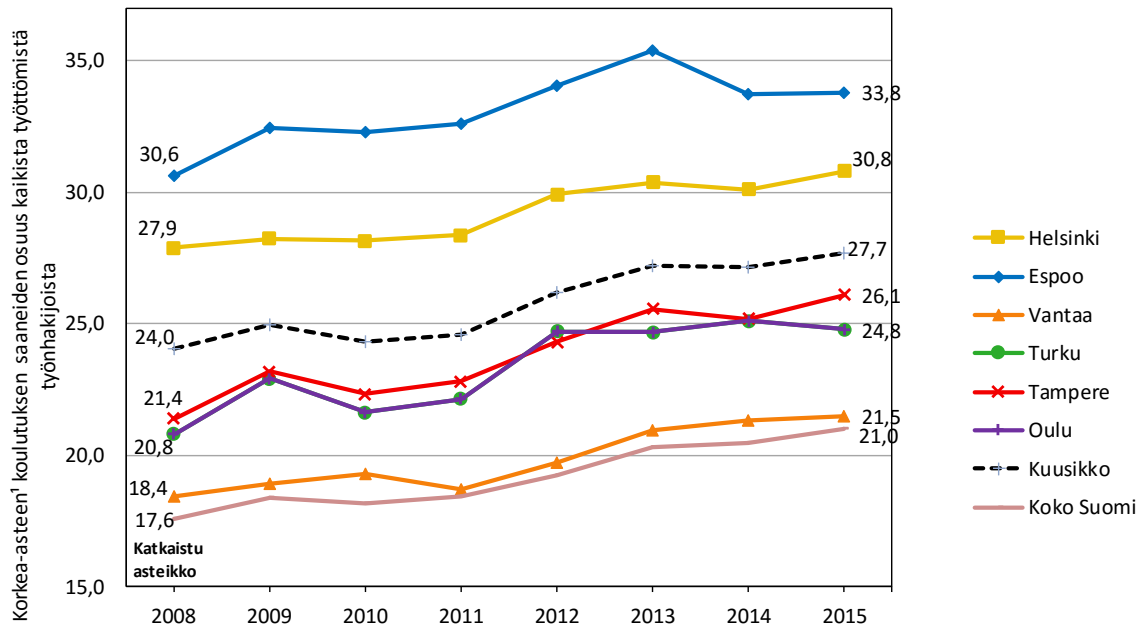
Koulutuksella on vaikutusta niin työttömyysriskiin kuin työllistymismahdollisuuksiin. Työttömyyden suurin uhka kohdistuu heikoimmin koulutettuihin ja työttömäksi joutuvat useimmiten ensimmäiseksi heikosti koulutetut työntekijät ja ilman ammatillista tutkintoa on vaikea työllistyä (Myrskylä 2010, 21.23). Vain perusasteen tutkinnon suorittaneiden lukumäärä on kasvanut kuudessa suurimmassa kaupungissa kymmenisen prosenttia verrattuna vuoden 2009 lopusta. Heidän osuutensa kaikista työttömistä työnhakijoista on kuitenkin pienentynyt työttömien kokonaismäärän kasvaessa ja yleisen koulutustason noustessa. Kuvio 15 kuvaa vain perusasteen tutkinnon suorittaneiden työttömien työnhakijoiden prosenttiosuutta kaikista työttömistä työnhakijoista vuosien 2009 – 2015 lopussa.

Kuvio 14 Vain perusasteen tutkinnon suorittaneiden osuus kaikista työttömistä työnhakijoista vuoden lopussa 2009 – 2015 (Työnvälitystilasto 2016)

Korkeasti koulutettujen osuus kaikista työttömistä työnhakijoista on talouden taantumien jatkuessa pikkuhiljaa kasvanut kaikissa Kuusikko-kunnissa sekä myös koko maassa. Osuus heijastelee kunnan väestön koulutustasoa ja on luonnollisesti korkein niissä kunnissa, missä korkeasti koulutettuja on eniten. Silti yleinen kehitys on viime vuosina ollut, että korkeasti koulutettujen osuus työttömistä on kasvanut

suhteellisesti eniten. Kuusikko-kunnissa ylemmän korkeakoulututkinnon tai tutkijakoulutuksen saaneiden työttömien työnhakijoiden lukumäärä on yli kaksinkertaistunut vuodesta 2008. Kun heitä vuoden 2008 joulukuun lopussa oli vajaa 6 000, oli määrä vuoden 2015 lopussa jo reilusti yli 14 000. Kuviossa 16 on kuvattu korkea-asteen koulutuksen (sekä ylempi että alempi korkeakoulututkinto) saaneiden työttömien työnhakijoiden osuutta vuosina 2008-2015.

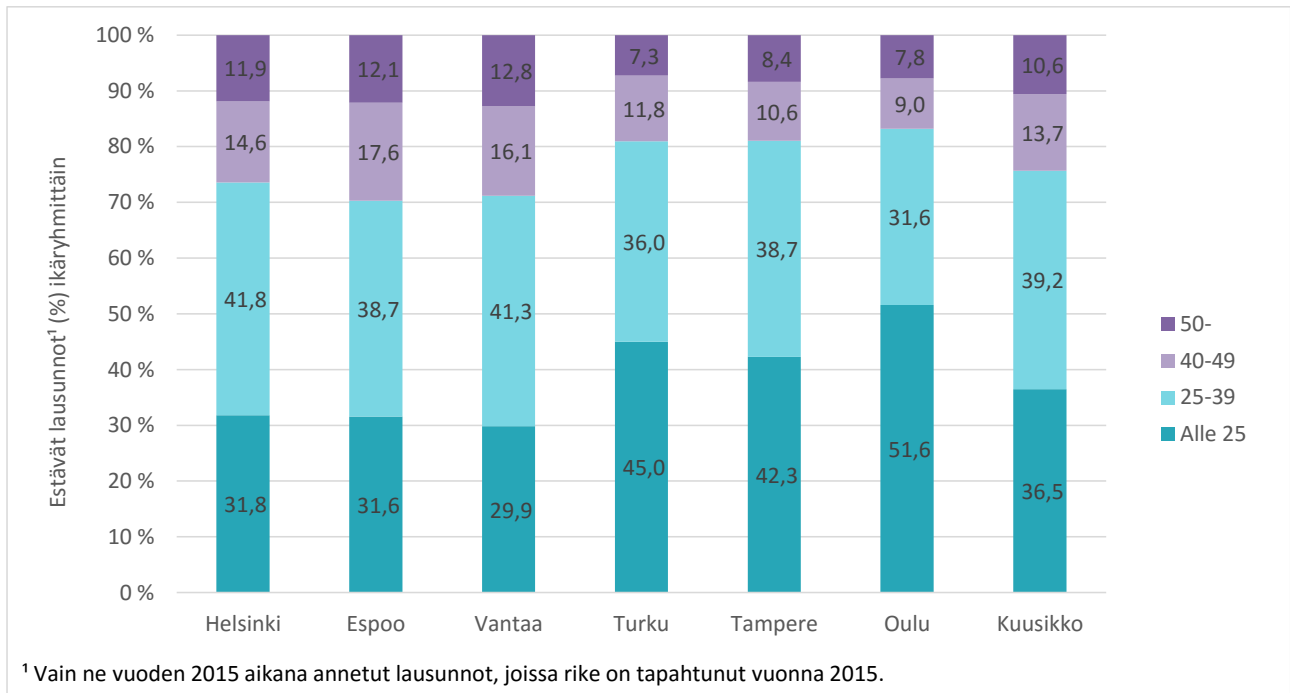
¹ Korkea-aste pitää sisällään alimman ja alemman korkea-asteen, ylemmän korkea-asteen ja tutkijakoulutuksen

Kuvio 15 Korkea-asteen koulutuksen saaneiden osuus (%) kaikista työttömistä työnhakijoista kunnittain ja koko Suomessa joulukuun lopussa 2008-2015 (Työnvälitystilasto 2016)

3.8 Työttömyysturvan estävät lausunnot

TE-toimisto laatii jokaisesta työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautuneesta työnhakijasta työvoimapolitiittisen lausunnon. Lausunnossa todetaan, onko työnhakija työvoimapolitiittisilta edellytyksiltään oikeutettu saamaan työttömyysetuutta. Vuoden 2015 aikana työvoimaviranomaiset antoivat kuutoskaupungeissa yhteensä 39 336 työttömyysturvan estävää lausuntoa kaikkiaan 30 201 henkilölle. Yleisin peruste työttömyysturvan eväämiselle oli se, että hakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, koska hän on eronnut työstä ilman pätevää syytä tai aiheuttanut työsuhteen päättymisen (lausuntokoodi Q1, TTL 2 a luku 1 §). Työttömyysturvan estävistä lausunnoista 29,9 prosenttia annettiin tästä syystä. Toiseksi eniten lausuntoja annettiin siitä syystä, että hakija oli kieltäytynyt tarjotusta yli kaksi viikkoa kestävästä työstä ilman pätevää syytä tai aiheuttanut työsuhteen syntymättä jäämisen (TTL 2 a luku 4 §). Lausunnoista 20,4 prosenttia annettiin tästä syystä.

Kuviossa 20 on tarkasteltu työttömyysturvan estäviä lausuntoja ikäryhmittäin. Kuutoskaupungeissa keskimäärin 36,5 prosenttia lausunnoista on annettu alle 25-vuotiaille. Oulussa (51,6 %), Turussa (45 %) ja Tampereella (42,3 %) nuorten osuus oli pääkaupunkiseutua korkeampi.

Kuvio 16 Työttömyysturvan estävät lausunnot iän mukaan (%) vuonna 2015

4 TYÖLLISTÄMISPALVELUT

4.1 Kuntouttava työtoiminta

Kuntouttava työtoiminta on tarkoitettu pitkään työttöminä olleille henkilöille työllistymismahdollisuuksien ja elämänhallinnan parantamiseksi. Toiminnalla pyritään myös ehkäisemään syrjäytymistä tarjoamalla mahdollisuus työtoimintaan ja muihin palveluihin. Kuntouttavan työtoiminnan järjestää kunta joko itse tai tekemällä kirjallisen sopimuksen sen järjestämisestä toisen kunnan tai kuntayhtymän taikka rekisteröidyn yhdistyksen, rekisteröidyn säätiön, valtion viraston tai rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan kanssa. Kuntouttavaa työtoimintaa ei saa hankkia yritykseltä. (Kuntouttavan työtoiminnan käsikirja 2016; 189/2001)

4.1.1 Aktivointisuunnitelmat

Kuntouttavaan työtoimintaan ohjaututaan aina aktivointisuunnitelman kautta. Kunta ja työ- ja elinkeinotoimistoa (TE-toimisto) ovat kuntouttavaa työtoimintaa säätelevän lain mukaan (189/2001) velvollisia laatimaan aktivointisuunnitelman työttömälle asiakkaalle, joka saa työmarkkinatukea tai toimeentulotukea². Vuoden 2015 alusta alkaen kuntouttavan työtoiminnan piiriin ovat kuuluneet henkilöt, jotka on ohjattu työllistymistä edistävään monialaiseen yhteispalveluun (TYP) ja jonka kanssa laaditaan monialainen työllistymissuunnitelma. Monialainen työllistymissuunnitelma korvaa tällöin aktivointisuunnitelman. (Kuntouttavan työtoiminnan käsikirja 2016; 1369/2014)

Taulukkoon 4 on koottu niiden henkilöiden lukumäärä, joille on vuoden 2015 aikana tehty aktivointisuunnitelma. Luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, sillä kuntien tapa kirjata aktivointisuunnitelmia vaihtelee. Tampereen luvuissa ovat mukana ainoastaan asiakkaat, joille on laadittu uusi aktivointisuunnitelma. Vantaalla puolestaan aktivointisuunnitelmista ei ole mahdollista eritellä pelkästään kuntouttavan työtoiminnan lukuja.

Taulukko 5 Henkilöt, joille vuoden 2015 aikana tehdyt aktivointisuunnitelma

	Helsinki	Espoo	Vantaa ¹	Turku	Tampere ²	Oulu	Kuusikko
Henkilöt, joille tehty aktivointisuunnitelma (lkm)	1 213	897	1 097	837	999	1 717	6 760
Alle 25-vuotiaat (lkm)	91	223	147	367	162	388	1 378
25 vuotta täyttäneet (lkm)	1 122	674	950	470	837	1 329	5 382

¹Vantaalla ei ole mahdollista eritellä kuntouttavan työtoiminnan aktivointisuunnitelmia muista aktivointisuunnitelmista.

²Tampereen luvuissa mukana vain henkilöt, joille tehty uusi aktivointisuunnitelma.

² Ks. tarkemmin Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 189/2001, 3 §.

4.1.2 Asiakkaat ja toimintapäivät (teksti päivitettävä)

Kuutoskaupungeissa oli vuoden 2015 aikana yhteensä 6 388 alkanutta kuntouttavan työtoiminnan asiakkuutta. Tämä oli 26,5 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Eniten asiakasmäärä kasvoi Tampereella (+56,3 %). Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaista alle 25 vuotiaita oli Oulussa 23,3 prosenttia, Turussa 21,6 prosenttia, Tampereella 18,4 prosenttia, Espoossa 12,3 prosenttia, Vantaalla 11,9 prosenttia ja Helsingissä 11 prosenttia.

Taulukko 6 Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat ja toimintapäivät eriteltynä kunnan omaan toimintaan, ostopalvelutoimintaan ja muuhun (esim. kolmannen sektorin) toimintaan mukaan kuutoskaupungeissa vuonna 2015 ja muutos edelliseen vuoteen (%)

	Helsinki ¹	Espoo	Vantaa	Turku ²	Tampere	Oulu	Kuusikko
Asiakkaat yhteensä (lkm)	1 725	397	1 239	663	1 272	1 092	6 388
<i>Kunnan oma toiminta (%)</i>	71,0	36,0	62,2	42,7	11,2	39,1	46,8
<i>Ostopalvelutoiminta (%)</i>	22,6	55,4	29,5	57,3	85,1	0,0	38,2
<i>Muu (%)</i>	10,4	8,6	8,2	0,0	3,7	60,9	16,1
<i>Kokonaisasiakasmäärän muutos 2014-2015</i>	17,2	31,5	30,1	13,5	56,3	18,1	26,5
Toimintapäivät yhteensä (lkm)	117 422	23 338	62 214	18 319	76 073	58 062	355 428
<i>Kunnan oma toiminta (%)</i>	82,2	35,1	64,7	44,6	12,4	39,1	52,1
<i>Ostopalvelutoiminta (%)</i>	17,8	53,7	21,5	55,4	83,8	0,0	33,9
<i>Muu (%)</i>	0,0	11,2	13,7	0,0	3,8	60,9	13,9
<i>Muutos 2014-2015 (%)</i>	7,6	30,3	34,4	-5,6	44,3	5,8	18,3

¹ Sama asiakas on voinut osallistua sekä omaan, ostopalvelu- että muuhun toimintaan, mutta kokonaisasiakasmäärässä asiakkaat ovat vain kertaalleen. Tästä johtuen Helsingin prosenttiosuudet asiakasmäärien osalta ovat yhteensä yli 100 prosenttia.

² Turussa oli Kuntakokeilun hankkimassa sosiaalisessa kuntoutuksessa lisäksi 100 henkilöä, jotka eivät ole mukana taulukon luvuissa.

Kaupungit järjestävät kuntouttavaa työtoimintaa hieman eri tavoin. Helsingissä ja Vantaalla oman toiminnan osuus on muita suurempi. Tampereella puolestaan ostopalveluna järjestettyä toimintaa on muita enemmän. Oulussa muun toiminnan eli esimerkiksi kolmannen sektorin toiminnan osuus on merkittävä.

Helsingissä kuntouttava työtoiminta jakaantuu kuuteen erilaiseen palvelutuotteeseen: 1. arvioiva kuntouttava työtoiminta (työelävalmiuksien arviointi, arjen hallinnan ja elämönhallinnan lisääminen), 2. valmentava kuntouttava työtoiminta (motivaation kasvattaminen, jatkovalmiuksien arviointi, tavoitteiden selkiytyminen, mahdollisuuksien kartoittaminen, työtaitojen kehittäminen), 3. työelämälähtöinen kuntouttava työtoiminta (ammattillisten taitojen kehittäminen, osaamisen kehittäminen, osaamisen tunnistaminen, työelämätaitojen lisääminen), 4. tilapäinen kuntouttava työtoiminta (seuraavan toiminnan odotus ja tai suunnittelu, toisen toiminnan lisäpalvelu) ja 5. työelämäosallisuutta edistävä kuntouttava työtoiminta (työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen)

Espoossa hankittiin kuntouttavaa työtoimintaa ostopalveluna neljältä palveluntuottajalta sekä toteutettiin sitä omilla työpajoilla ja kaupungin toimialoilla. Asiakkaista noin 55 % oli ostopalvelupaikoissa ja 35 % kunnan omassa toiminnassa. Lisäksi muutama pienempi toimija sai avustusta siihen, että tarjoaa tietyn määrän kuntouttavan työtoiminnan paikkoja kerrallaan. Sosiaalinen kuntoutus on erotettu Työlisyyspalveluista ja aikuissosiaalityö vastaa sen järjestämisestä.

Vantaalla kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään omissa valmennustaloissa työpajatoimintana, kaupungin toimialoilla, yhdistyksissä, säätöissä ja seurakunnissa sekä yhteistyössä Varian ja Vantaan aikuisopiston kanssa. Lisäksi ostetaan ostopalveluina kuntouttavaa työtoimintaa. Vantaalla on sekä yksilö- että ryhmämuotoista toimintaa.

Turussa yksilö- ja ryhmämuotoista kuntouttavaa työtoimintaa ostetaan kolmannen sektorin toimijoilta ja toteutetaan omana tuotantona. Vuonna 2015 kuntouttavaa työtoimintaa ostettiin kahdeksalta palvelun-tuottajalta. Omana tuotantona toteutetaan kuntouttavaa työtoimintaa Työkeskuksessa, nuorten työpajalla sekä eri toimialoilla.

Sosiaalinen kuntoutus toteutettiin Kuntakokeilun ostoina kolmannella sektorilla ja se oli kohdennettu ryhmittäin mielenterveys- ja päihdeasiakkaille, työ- ja toimintakyvyn vajeista kärsiville asiakkaille ja maahanmuuttajataustaisille asiakkaille. Palveluntuottajia oli viisi ja ryhmiä 10.

Tampereella kuntouttavan työtoiminnan palvelua toteuttavat pääasiassa palveluhankinnan kilpailutukseen perustuen tamperelaiset 3. sektorin toimijat. Lisäksi kaupungin yksiköissä toteutuu pieni osa kuntouttavasta työtoiminnasta. Myös sosiaalista kuntoutusta tuotetaan kuntouttavana työtoimintana ryhmämuotoisesti kaupungin aikuissosiaalityössä.

Oulussa solmittiin vuoden 2015 aikana sopimus kuntouttavasta työtoiminnasta 49 järjestöpuolen yhteistyökumppanin kanssa. Sopimuksen perusteella kumppaneille myönnetään avustusta toiminnan järjestämiseen.

4.1.3 Kustannukset

Kuntouttavan työtoiminnan kustannusten vertailuun on suhtauduttava suuntaa-antavasti, sillä kaikkia kuntouttavaan työtoimintaan liittyviä kuluja ei välttämättä saada eriteltyä kirjanpidossa. Kustannustietojen kokoamista on myös hankaloittanut se, että kuntouttavaa työtoimintaa on järjestetty monimuotoisesti eri hallintokuntien toimintana, ostopalveluina, tilaaja-tuottajamallilla jne.

Esimerkiksi **Espoossa** ei ole mahdollista eritellä oman kuntouttavan työtoiminnan kustannuksia työpa-jatoiminnan kustannuksista. Tästä johtuen Espoon kustannuksissa ovat mukana ainoastaan ostopalvelutoiminnan kustannukset. **Vantaalla** kuntouttavan työtoiminnan kuluihin on laskettu mukaan sosiaaliohjauksen ja kuntouttavan työtoiminnan työhönvalmennuksen henkilöstökulut sekä ostopalvelutoiminta, mutta valmennustaloilla tapahtuvaa toimintaa ei kyetä erittelemään tarkasti tähän. **Turussa** kuntouttavan työtoiminnan ostopalveluhintaan sisältyy asiakkaiden ohjaus ja valmennus palvelupai-kassa, sekä välipala. Hinta määräytyy tarjouskilpailun perusteella ja maksu tapahtuu hyväksytyt päivä-hinnan laskutuksen perusteella. Omana toimintana tuotetun kuntouttavan työtoiminnan päivähinta on saatu jakamalla työkeskuksen nettokulut toteutuneilla kuntoutuspäivillä. Työllisyysmäärärahaan va-rattu kuntouttavan työtoiminnan kustannus koskee vain ostopalvelua. **Tampereella** ostopalvelutoi-minnasta ovat mukana työtoiminnan ja yksilöohjauksen toteuttamisesta aiheutuvat kulut ja omassa toi-minnassa palkka-, vuokra- ym. kulut. **Oulussa** kuntouttavan työtoiminnan kuluissa ovat mukana oman toiminnan henkilöstömenot ja tutor-ohjaaja avustukset kaupungin palvelualueille sekä avustukset yh-distystoimijoille.

Taulukko 7 Kuntouttavan työtoiminnan kustannukset vuonna 2015 sekä muutos edelliseen vuoteen. Luvut ovat suuntaa-antavia.

	Helsinki	Espoo ¹	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kustannukset yhteensä (€)	2 293 344	593 461	1 165 254	929 346	4 552 544	1 029 556	10 563 505
<i>Kunnan oma toiminta (%)</i>	78,2	..	54,1	42,2	22,9	37,5	40,2
<i>Ostopalvelutoiminta (%)</i>	21,8	100,0	45,9	57,8	77,1	..	53,7
<i>Muutos vuoteen 2014 (%)</i>	-52,6	-55,7	-24,3	-3,8	42,5	17,5	-17,2

¹ Espoossa ei ole mahdollista eritellä oman kuntouttavan työtoiminnan kustannuksia työpajatoiminnan kustannuksista.

² Oulussa kuntouttavan työtoiminnan kustannukset on kirjattu oman toiminnan kustannuksiksi.

4.2 Muu toiminta

Kuntien vastuulla työllisyyden edistämisessä ovat ennen kaikkea henkilöt, joiden työllistyminen on kaikkein vaikeinta. Kunnat toimivat aktiivisesti muun muassa ns. ”välityömarkkinoilla”, joilla tarkoitetaan työmarkkinoiden ja työttömyyden välimaastoon sijoittuvia työmarkkinatoimenpiteitä (työharjoittelu ja työelämävalmennus) ja palkkatukityöllistymistä. Tarkoituksena on parantaa työttömien ammatitaitoa ja osaamista ja edistää pääsyä avoimille työmarkkinoille. Kunnat tekevät paljon yhteistyötä yritysten, sosiaalisten yritysten ja yhdistysten yms. kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Kunnilla on kuntouttavan työtoiminnan ja työvoiman palvelukeskuksien palveluiden lisäksi paljon muitakin työllistymistä ja kuntoutumista edistäviä palveluita. Tässä raportissa niistä käsitellään erikseen lyhyesti työpajatoimintaa ja työllistämistä palkkatuella.

4.2.1 Työpajatoiminta

Työpajatoiminnan juuret ovat nuorisotyössä. Ensimmäiset työpajat perustettiin Suomeen 1980-luvulla. Pajatoiminta oli alkuun lähinnä nuorisotyön väline, jonka avulla etsittiin uusia ratkaisuja nuorison koulutuksesta ja työelämästä syrjäytymisen ongelmiin. 1990-luvulla laman ja massatyöttömyyden seurauksena työpajojen tarve lisääntyi ja niitä perustettiin lähes jokaiseen kuntaan ja asiakaskunta laajeni nuorista kaikenikäisiin. Laman jälkeen 1990-luvun puolivälissä työpajatoiminta vakiintui ja levisi edelleen. (Työpajatieto 2016.)

Nuorten työpajatoimintaa oli 93 prosentissa kunnista vuonna 2015. Työpajat voivat olla kunnallisia, seutukunnallisia tai kuntayhtymän, säätiön, yhdistyksen tai jonkin muun toimijan ylläpitämiä. Lisäksi kunnallinen työpaja voi sijoittua kunnallishallinnossa esimerkiksi nuorisotoimen, sivistystoimen, sosiaalitoimen, teknisen toimen, keskushallinnon tai työllisyyspalveluiden alalle. (Työpajatieto 2016)

Helsingissä työllistymisen tuen työpajatoimintaan osallistui vuonna 2015 yhteensä 841 henkilöä, joista 604 työskenteli Uusix-verstailla ja 237 Pakilan työkeskuksessa. Työpajatoiminta on tarkoitettu sosiaali- ja terveystieteiden asiakkaille, kuten kuntouttavassa työtoiminnassa oleville, työkokeilijoille ja tukityöllistetyille. Toiminnan tavoitteena on kehittää henkilöiden työelämävalmiuksia, elämänhallintaa ja ammattitaitoa sekä parantaa mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille. Työhönkuntoutujat valmistavat Uusix-verstailla käyttö- ja lahjaesineitä uusiomateriaaleista. Verstailla on kymmenen työnjohtajan alaisuudessa kuusitoista eri toimintaa, kuten keramiikka-, koru- ja tekstiilipajat ja ompelimo. Pajojen yhteydessä toimii myymälä ja tuotteita myydään myös joissakin helsinkiläisissä myymälöissä. Kuntoutuksellisten tavoitteiden lisäksi Uusix-verstaisten tärkeänä toiminta-ajatuksena on kestävä kehitys: lahjoituksena saadut kierrätysmateriaalit - ja tavarat saavat Uusixin pajoilla uuden käyttötarkoituksen.

Pakilan työkeskus kierrättää, kunnostaa, entisöi ja valmistaa pääasiassa kaupungin eri yksiköiden kalusteita. Toiminta jakaantuu seitsemään osastoon, joita ovat mm. metalli- ja puuosastot, maalaamo ja

verhoomo. Pakilan varaston myymälä myy kierrätykseen tulleita kaupungin poistokalusteita ja työkeskuksen eri osastojen valmistamia tuotteita.

Opetusviraston nuorten neljä työpajaa, Media-kylpylä, Metalliverstas, Sininen Verstas ja Woodoo-verstas, on tarkoitettu ensisijaisesti 15–19-vuotiaille työttömille nuorille. Pajoilla nuorten kouluttautumiseen ja työllistymiseen pyritään luomaan mahdollisimman hyvät edellytykset. Pajajaksolla saa opastusta myös omiin voimavaroihin, toimeentuloon ja asumiseen liittyvissä asioissa. Pajoilla toteutetaan mm. TE-toimiston työkokeilua ja Stadin ammattiopiston työssäoppimisjaksoja. Pajoilta voi tilata esim. media-alan, metalli- ja korjausalan, kahvilan sekä puu- ja rakennusalan tuotteita ja palveluita.

Espoossa kaupungin järjestämään työpajatoimintaan osallistui 715 eri henkilöä vuonna 2015. Kaupungin omilla työpajoilla oli 314 eri henkilöä palkkatuetussa työssä, työkokeilussa, kuntouttavassa työtoiminnassa tai sosiaalihuoltolain 27 d tai e §:n mukaisessa työtoiminnassa. Lisäksi kaupunki hankki työpajatoimintaa kuntouttavana työtoimintana Espoon Diakoniasäätiöltä 178 aikuiselle ja nuorelle sekä nuorten työpajatoimintaa koulutuskeskus Omniaalta 223 alle 25-vuotiaille nuorelle työkokeiluna, kuntouttavana työtoimintana tai työssäoppimisjaksona.

Kaupungin kaksi omaa työpajaa Työhönvalmennuskeskus ja Soukan työkeskus tarjoavat monipuolista ja eritasoista työtoimintaa tai tuettua työtä, jossa työajat ovat sovittavissa sekä työyhteisö turvallinen. Omien kädentaitopajojen tuotteilla on oma myyntipiste Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskuksen myymälässä. Suomenojalla. Molemmilla työpajoilla on mahdollisuus syödä lämmin ateria päivittäin.

Työhönvalmennuskeskuksen tehtävänä on edistää asiakkaitensa työmarkkina- ja valmiuksia niin, että mahdollisimman suuri osa heistä löytää työpaikan tai pääsee ammatilliseen koulutukseen. Työhönvalmennuskeskuksessa on erilaisia työpajoja, joissa asiakkaat työskentelevät ja oppivat työelämän taitoja. Työpajoilla voi harjoitella esimerkiksi polkupyörien korjausta, käsityötaitoja käsityö- tai puutyöpajalla sekä huonekalujen verhoilua. Työtoiminnassa tai tuetussa työssä voi olla myös pesulassa, kuljetuspajalla, remonttiryhmässä tai kahvilatoiminnassa. Työtoimintaa ja tuettua työtä järjestetään Suomenojan kahden toimipisteen lisäksi vanhusten palvelukeskuksissa, jossa voi opetella hoiva-avustajan, vaatehuollon ja ruokapalvelun avustavia tehtäviä.

Soukan työkeskus tarjoaa matalan kynnyksen työtoimintaa espoolaisille. Tyypillisiä työtehtäviä ovat muun muassa erilaiset avustavat tehtävät, alihankinta-, kokoonpano-, purku-, lajittelu- ja pakkaustyöt sekä erilaisten kädentaitotuotteiden tekeminen. Osa työtoiminnasta voi tapahtua myös työkeskuksen ulkopuolella esimerkiksi kaupungin toimialoilla.

Espoon Diakoniasäätiön pajoilla voi olla kuntouttavassa työtoiminnassa seuraavilla pajoilla: elektronikan purku ja kierrätys, alihankinta ja kokoonpano, puuverstas, remontti ja talonmies, ompelu ja kädentaidot, palvelupaja (kahvila-, keittiö- ja siistimistyön tehtäviä) sekä muuta kuin suomea äidinkielenään puhuville naisille tarkoitettua alihankinta ja kulttuuri (pakkaus- ja kädentaidon töitä samanaikaisesti suomen kielen opiskelun kanssa)

Omnian nuorten työpajoilla on 10 ammatillista nuorten työpajaa 17–24-vuotiaille. Ammatillisia pajoja ovat audio- ja videopaja, auto- ja kuljetuspaja, bändipaja, puu- ja kunnostuspaja, ruokapalvelupaja, valmistava paja, taidepaja sekä kädentaito- ja tekstiilipaja. Toiminnan tarkoitus on antaa nuorille valmiudet siirtyä avoimille työmarkkinoille tai koulutukseen ja kannustaa nuoria eteenpäin elämässään. Pajoille hakeutuvat nuoret ovat työ- ja elinkeinotoimiston ja työvoiman palvelukeskuksen asiakkaita. Nuoria tulee myös Omnian opistoista sekä peruskouluista.

”

Vantaan kaupungin työllisyyspalveluilla on kolme valmennustaloa: Valo Korsossa, Koutsi Tuupakassa sekä elokuussa 2015 avattu Reeli Havukoskella. Valmennustaloilla voi tehdä muun muassa keittiöalan, tekstiili- ja puutyöalan, remonttialan, laitoshuollon, pesulatoiminnan tai kuljetusalan tehtäviä kuntouttavana työtoimintana ja työkokeiluna. Asiakkaat saavat myös sosiaalihojausta, uraohjausta ja työnhakuvalmennusta. Maahanmuuttajataustaisille on suomen kielen koulutusta. Valmennusyksiköiden palveluita myydään pääasiassa kaupungin sisällä ja pienimuotoisesti ulkopuolelle, esimerkiksi puutyöstä voi tilata tuotteita mittatilaustyönä ja Uusioverstaalla tehdään alihankintatöinä pakkaus- ja purkutöitä. Reelin pesulapalveluihin on keskitetty Vantaan kaupungin varhaiskasvatuksen lakana- ja peittopyykin pesu. Vuonna 2015 valmennustaloilla oli 760 asiakasta.

Nuorisopalveluilla on työpajatoimintaa 16–28-vuotiaille vantaalaisille työttömille ja ensisijaisesti nuorille, joilla ei ole ammatillista koulutusta tai työkokemusta. Työkokeilun aikana nuori saat tukea ja ohjausta elämänhallintaan, koulutukseen ja työelämään. Nuorten työpajatoimintaan kuuluvat keittiöpaja, viestintä- ja vuorovaikutuspaja, puu- ja maalaus-paja, kodin kunnostuspaja, auto- ja metallipaja, käden-taitopaja ja Menolippu. Vuonna 2015 nuorisopalvelun työpajoilla oli yhteensä 345 asiakasta.

Turussa Vapaa-aikatoimialan nuorten työpaja Fendarissa on kohderyhmänä työttömät alle 29 vuotiaat turkulaiset.

Fendarissa voi kokeilla huonekalupuusepän, maalarin, metalliverstaan, kiinteistöhuollon, korjauksen, tekstiilin ja kädentaidon töitä. Työpäivän ohessa asiakkaan kanssa voidaan mieltä yhdessä urasuunnittelijan ja nuorisotyöntekijän kanssa ratkaisuja arjen haasteisiin. Pajalla on mahdollista osallistua myös starttivalmennukseen, jonka aikana suunnitellaan mielekästä ja tavoitteellista tekemistä päiviin ja harjoitellaan arjen taitoja yhdessä startti- ja yksilövalmentajien kanssa. Starttivalmennus tarjoaa matalan kynnyksen pajatoimintaa niille alle 29-vuotiaille nuorille, jotka tarvitsevat tuetumpaa elämänhallintaa ja aktivoimista oman arjen haltuunottoon. Pajalla oli vuonna 2015 133 nuorta, joista naisia 57. Lisäksi kaksi yli 29 -vuotiasta asiakasta. Asiakkaista 56 % kuului ikäluokkaan 17-20 -vuotiaat. Pajajaksoja oli yhteensä 141. Peruskoulutausta oli 71 %:lla asiakkaista ja 89 %:n äidinkieli oli suomi.

Toinen kaupungin pajoista on Työllisyyspalvelukeskuksen Työkeskus. Työkeskuksen toiminta on suunnattu kaiken ikäisille.

Työkeskus on syrjäytymistä ehkäisevä, ammatillisia työelämäkuntoutumispalveluja tuottava toimintayksikkö. Se tarjoaa matalan kynnyksen työ- ja harjoittelupaikkoja vaikeasti työllistyville ja työelämään siirtyville turkulaisille.

Kuntoutusta toteutetaan erilaisten tuotteiden valmistuksella ja työpalveluiden suorittamisella, joita tilaavat niin yksityiset kuin yrityksetkin sekä kaupungin eri toimialat. Tuotteita tarjotaan kuudelta eri tuotantoalueelta. Myytävänä on erilaisia tuotteita metalliporsteista ja laukuista mattoihin ja liinavaatteisiin sekä tynnyistä pitkospuihin. Palveluista tarjolla on esimerkiksi huonekalujen kunnostusta, kirjansidontaa, verhoilua, maalausta ja viheralueiden siivousta.

Työkeskukseen kuuluu kymmenen osastoa, joissa työskentelee päivittäin noin 250 henkilöä. Työkeskuksen pajatoiminnassa oli 69 alle 25-vuotiasta v. 2015.

Tampereella nuorten matalan kynnyksen palvelut (NUMA-palvelut) tuottaa 3:n yhdistyksen konsortio. Tavoitteena on etsiä 18–29 -vuotiaille vailla ammatillista koulutusta oleville ja/tai koulutuksen keskeyttäneille työttömille nuorille soveltuvia palvelukokonaisuusratkaisuja, joissa tärkeää jatkopolutus, nivelvaiheet, jatko-opinnot, työelämään linkittyminen ja yhteiskuntaan integroituminen. Pajasto on 18–25-vuotiaille työttömille nuorille tarkoitettu työharjoittelupaikka. Toiminnasta vastaavat Tampereen kaupungin nuorisopalvelut ja Pirkanmaan ELY-keskus. Tampereen kaupungin perustama Tampereen

työvalmennussäätiö Syke toteuttaa sosiaalisen työllistämisen palveluja, kuten kuntouttavaa työtoimintaa, yksilö- ja työhönvalmennusta kuntouttavan työtoiminnan asiakkaille.

Oulussa nuorten työpajat tarjoavat monipuolisia työ- ja työkokeilupaiikkoja sekä kuntouttavan työtoiminnan paikkoja 17-24-vuotiaille, työttömille oululaisille nuorille. Toiminnalla tuetaan nuoren hyvinvointia ja osallisuutta, autetaan eteenpäin elämän eri osa-alueilla sekä tuetaan koulutukseen ja työelämään hakeutumista. Pajajakso kesto määrittyy yksilöllisen suunnitelman ja tarpeen mukaan. Pajajakso sisältää työtä pajalla, työelämään tutustumista sekä koulutuksia. Jakson aikana nuori saa yksilöllistä ohjausta arjessa selviämiseen, kouluttautumiseen ja työllistymiseen. Työpajoilla tehdään tiivistä verkostotyötä muiden toimijoiden mm. oppilaitosten, kolmannen sektorin ja kunnan eri toimijoiden kanssa.

4.2.2 Työllistäminen palkkatuella ja työllistämisen kuntalisät

Palkkatuki on työttömän työnhakijan työllistymisen edistämiseksi tarkoitettu tuki, jonka työ- ja elinkeinotoimisto voi myöntää työnantajalle palkkauskustannuksiin. Palkkatuetun työn tarkoituksena on parantaa työttömän työnhakijan ammatillista osaamista ja edistää työllistymistä avoimille työmarkkinoille. (916/2012, 1 §)

Kuutoskaupungeissa työllistettiin palkkatuella yhteensä 4 216 henkilöä vuoden 2015 aikana. Helsingissä palkkatukityöllistettyjä oli 969, Espoossa 198, Vantaalla 493, Turussa 608, Tampereella 466 ja Oulussa 1 482. Kuuden suurimman kaupungin palkkatukityöllistämisen kustannukset vuodesta 2015 olivat yhteensä reilut 41,5 miljoonaa euroa, mikä kattoi yli 40 prosenttia kuntien työllistämispalveluiden kokonaiskustannuksista.

Useat kunnat maksavat ns. työllistämisen kuntalisää. Se on tarkoitettu välityömarkkinoiden rahoitukseksi, jolla tuetaan kolmannen sektorin työllistämistä sekä työntekijöiden edelleen sijoittumista avoimille työmarkkinoille työministeriön ja kuntien ohjeiden mukaisesti. Useissa kunnissa sitä myönnetään yhdistykselle, järjestölle tai säätiölle, joka on rekisteröity ao. kuntaan/ kaupunkiin, työllisyys-hankkeelle, joka toimii ja työllistää kolmannelle sektorille tai edelleen sijoittaa avoimille työmarkkinoille ja sosiaaliselle yritykselle.

Taulukko 8 Kuutoskaupunkien maksamat työllistämisen kuntalisät sekä palkkatukityöllistämisen kustannukset 2015

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku ¹	Tampere	Oulu	Kuusikko
Työllistämisen kuntalisä (€)	2 700 000	682 326	934 410	700	484 384	968 547	5 770 367
josta yrityksille (€)		39 080	676 793		185 361	274 590	1 175 824
josta sosiaalisille/ yhteiskunnallisille yrityksille (€)		231 050	444 161		20 997		696 208
Josta yhteisöille (€)		412 296		700	299 023	693 957	1 405 976
Palkkatukityöllistäminen (€)	15 600 000	3 121 519	6 228 042	5 357 977	5 292 702	5 919 938	41 520 178

¹ Turku-lisää alettiin maksamaan vasta syksyllä 2015 ja silloin TE-toimiston palkkatukirahat olivat jo loppuneet, joten yhdistyksillä ei ollut varaa työllistää, eikä siis edellytyksiä anoa Turku-lisää.

Helsinki-lisää myönnetään enintään kahdeksan kuukauden ajaksi helsinkiläisille yhdistyksille ja säätiöille ja yrityksille niiden palkatessa pitkäaikaistyöttömän tai henkilön, jonka vamma tai sairaus vaikeuttaa työnsaantia. Lisäksi Helsinki-lisää voidaan maksaa alle 30-vuotiaan nuoren palkkauskustannuksiin, kun työttömyyden kesto on vähintään kuusi kuukautta. Työjakson aikana työtön henkilö saa uutta työkokemusta ja voi päivittää osaamistaan. Tavoitteena on, että henkilö sijoittuu työjakson jälkeen avoimille työmarkkinoille tai opiskeluun. Helsinki-lisä on yhdistettävissä TE-toimiston myöntämään palkkatukeen.

Vuoden 2015 aikana Helsinki-lisä-avustuksia myönnettiin 706 pitkäaikaistyöttömän, vajaakuntoisen tai alle 30-vuotiaan nuoren palkkauskustannuksiin. Tukea sai 108 yhdistystä sekä 143 yritystä. (Helsingin kaupunki 2015.)

Espoossa kaupunki voi myöntää työllistämisen Espoo-lisää 1) yhdistykselle, järjestölle tai säätiölle, joka on rekisteröity Espooseen, 2) työllisyshankkeelle, joka toimii Espoossa ja työllistää kolmannelle sektorille tai edelleen sijoittaa avoimille työmarkkinoille, 3) yritykselle tai sosiaaliselle yritykselle, joka toimii pääkaupunkiseudulla, 4) valtakunnalliselle järjestölle tai järjestölle, joka on rekisteröity muualle, mutta jolla on toimipaikka Espoon alueella tai jonka toiminta selkeästi hyödyttää espoolaisia. Espoolisän saamisen edellytyksenä on, että edellä mainitut työnantajat palkkaavat espoolaisen työttömän työnhakijan työsuhteeseen tai oppisopimuskoulutukseen ja että työ- ja elinkeinotoimisto on myöntänyt tätä varten palkkatukea. Työllistämisen Espoo-lisän määrä on 300 euroa kuukaudessa.

Espoo-lisää voidaan myöntää sellaisen espoolaisen työttömän palkkaamiseen, joka on alle 25-vuotias ammattikoulutettu ja ollut työttömänä yhdenjaksoisesti yli 6 kuukautta. Tukea voidaan myöntää enintään kuudeksi kuukaudeksi. Espoo-lisää voidaan myöntää myös yli 25-vuotiaalle, joka on saanut työmarkkinatukea yli 300 päivää. Tukea myönnetään aluksi kuudeksi kuukaudeksi ja tämän jälkeen harkinnanvaraisesti enintään kuudeksi kuukaudeksi lisää. Myös osatyökykyiselle (vammainen tai sairaus, joka alentaa pysyväisluonteisesti tuottavuutta tarjolla olevassa tehtävässä) voidaan myöntää tukea aluksi kuudeksi kuukaudeksi ja tämän jälkeen harkinnanvaraisesti enintään kuudeksi kuukaudeksi lisää.

Vantaalla yhteisöt ja säätiöt voivat saada 300 euroa kuukaudessa enintään kahden vuoden ajan. Yrityksille Valtti-tukea maksetaan 500 euroa kuukaudessa enintään kahden vuoden ajan. Lisäksi vuonna 2015 Vantaalla tuettiin Kierrätyskeskusta perustuen erilliseen sopimukseen, jossa palkkatuella palkattujen työntekijöiden palkkakulut korvattiin palkkatuen ylimenevältä osalta.

Turussa työllisyyden Turku-lisää alettiin maksaa vasta syksyllä 2015 ja sitä myönnetään sellaisen turkulaisen henkilön työllistämistä, joka on saanut yli 300 päivää työmarkkinatukea työttömyyden perusteella. Summa määräytyy työllistettävän työttömyyden pituuden perusteella. Yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneesta maksetaan 350 €/kk ja yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneesta maksetaan 500 €/kk. Tukea voidaan myöntää maksimissaan 7 kuukautta, ei kuitenkaan kauempaa kuin työsuhteen kesto. Oppisopimukseen tuki voidaan kuitenkin myöntää koko oppisopimuksen ajaksi. Turku-lisää voivat hakea yritykset, yhdistykset ja säätiöt ja se myönnetään työllistämistä aiheutuviin kustannuksiin. Näitä voivat olla esim. työvaatteet tai työkengät, työvälineet, kuten tietokone tai puhelin, lisäkoulutus työntekijälle sekä ohjauksesta aiheutuvat kustannukset. Mikäli työsuhteeseen ei ole myönnetty palkkatukea tai palkkatuen määrä on vähemmän kuin 50 % palkkauskustannuksista, voi Turku-lisää käyttää myös palkkauskustannuksiin.

Tampereella kuntalisää on maksettu 100-900 euroa 1-12 kuukauden ajan.

Oulussa kuntalisää maksetaan yhteisöille seuraavasti:

- Palkkatuen kuntalisää maksetaan yhteisöille, järjestöille, yhdistyksille ja säätiöille enintään 320 €/kk vähintään 24 kk 28 kk:n aikana työttömänä olleen henkilön palkkaamiseen. Kuntalisää maksetaan enintään 10 kuukauden ajan.
- Kuntalisää maksetaan enintään 320 euroa kuukaudessa, kun yhteisö työllistää henkilön, jonka vamma tai sairaus olennaisesti ja pysyvästi tai pysyväisluonteisesti alentaa tuottavuutta tarjolla olevassa työtehtävässä. Kuntalisää voidaan maksaa enintään kahden vuoden ajan.
- Kuntalisää maksetaan enintään 500 euroa kuukaudessa, kun yhteisö palkkaa työttömän työnhakijan oppisopimustyösuhteeseen, kun yhteisö työllistää oppisopimuskoulutustyösuhteeseen ammatillisiin perustutkinto-opintoihin palkkatukeen oikeutetun
 - 1) ammatillista tutkintoa vailla olevan nuoren, tai
 - 2) henkilön, jonka työllistymistä sairaus tai vamma vaikeuttaa,
 - 3) vähintään 12 kuukautta 14 kuukauden aikana työttömänä olleen tai

4) vähintään 24 kuukautta 28 kuukauden aikana työttömänä olleen henkilön. Kuntalisää voidaan maksaa enintään 3 vuoden ajan. Tuen saamisen edellytyksenä on opintojen edistyminen opintosuunnitelman mukaisesti.

Oulun kaupunki tukee yritysten palkkatuetta oppisopimustyöllistämistä maksamalla oppisopimuskoulutuksen kuntalisää enintään 500 euroa kuukaudessa. Kuntalisää myönnetään oppisopimuskoulutustyösuhteeseen ammatillisiin perustutkinto-opintoihin. Henkilön tulee olla palkkatukeen oikeutettu ja ammatillista tutkintoa vaille oleva nuori, tai henkilö, jonka vamma tai sairaus vaikeuttaa työllistymistä, tai henkilö, joka on ollut työttömänä vähintään 12 kuukautta 14 kuukauden aikana tai 24 kuukautta 28 kuukauden aikana.

Kuntalisän saamisen edellytyksenä on opintojen edistyminen opintosuunnitelman mukaisesti. Kuntalisää oppisopimustyösuhteeseen voidaan maksaa enintään kolmen vuoden ajan.

Oulun kaupunki maksaa myös työllistämisbonus yrityksille. Työllistämisbonuksen kriteerit ovat:

- Työllistämisbonusta voi saada oululainen tai Oulun kaupunkiseudun alueella toimiva yritys.
- Työllistettävä henkilö on Oulun kaupungin Työllisyyspalvelujen asiakas.
- Työsuhteen tulee olla vähintään kuuden kuukauden mittainen ja työajan vähintään 50 %.
- Yritys ei voi käyttää muita julkisia tukia työnhakijan palkkaamiseen. Ennen työllistämisbonuksen myöntämistä, selvitetään mahdollisuudet valtion palkkatukeen. Työllistämisbonus suhteutetaan palkattavan työnhakijan kuukausibruttopalkkaan. Enimmillään sitä maksetaan 975 euroa kuukaudessa enintään kuuden kuukauden ajan.

5 TYÖLLISTÄMISPALVELUIDEN KUSTANNUKSET

Taulukkoon 10 on koottu työllistämispalveluiden kokonaiskustannukset kaupungeittain. Kustannukset on kunnallisia toimintamenoja eivätkä kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen kustannukset ole niissä mukana (kuviossa 17 on tarkasteltu kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen osuutta erikseen). Kustannusten vertailu on haasteellista johtuen kuntien erilaisesta tavasta organisoida ja toteuttaa työllistämispalvelut.

Työllistämispalveluiden kokonaiskustannukset nousivat edellisvuodesta Oulussa 30,4 prosenttia, Turussa 18,5 prosenttia, ja Tampereella 7,8 prosenttia. Helsingissä kustannukset laskivat 13,4 prosenttia, Espoossa 4,7 prosenttia ja Vantaalla kustannukset pysyivät lähes ennallaan.

Suurin yksittäinen kustannuserä on palkkatukityöllistämisen kustannukset, jotka kattoivat kuutoskaupungeissa keskimäärin 40,8 prosenttia työllistämispalveluiden kokonaiskustannuksista. Liitteessä 4 on avattu, mitä kuluja kyseiseen kohtaan ”muut kulut” kunnittain sisältyy.

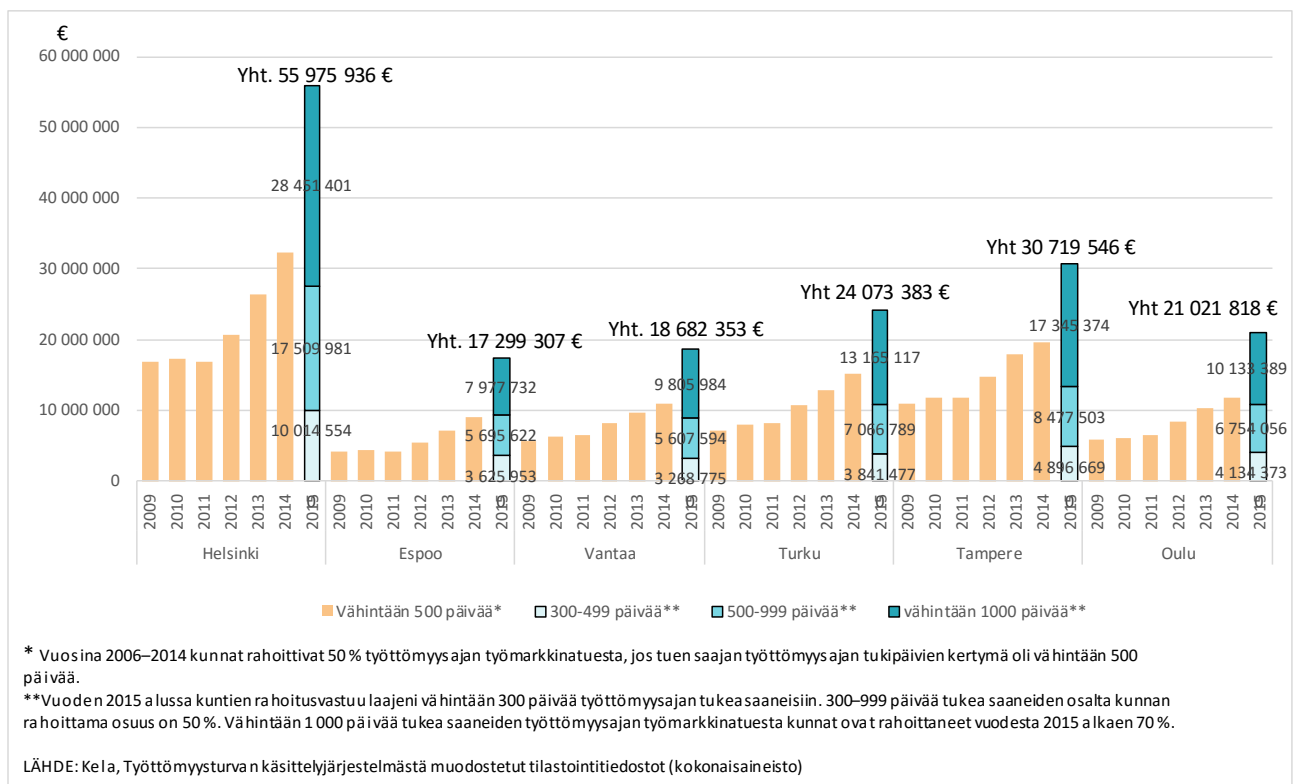
Taulukko 9 Työllistämispalveluiden kokonaiskustannukset (kunnalliset toimintamenot) kuutoskaupungeissa vuonna 2015 sekä muutos edelliseen vuoteen (kustannukset ovat ilman kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen kustannuksia)

	Helsinki	Espoo	Vantaa	Turku	Tampere	Oulu	Kuusikko
Kokonaiskustannukset (brutto)	37 810 000	9 654 667	13 524 767	12 782 095	14 930 179	13 023 104	101 724 812
<i>josta TYP-toiminnan kustannukset (%)</i>	7,3	9,1	6,0	3,8	4,5	4,2	6,0
<i>josta kuntouttava työtoiminta (%)</i>	6,1	6,1	8,6	7,3	30,5	7,1	10,3
<i>josta palkkatukityöllistäminen (%)</i>	41,3	32,3	46,0	41,9	35,4	45,5	40,8
<i>josta avustukset yrityksille ja yhteisöille (%)</i>	7,1	7,2	11,1	2,4	4,2	7,4	6,7
<i>josta projektit ja hankkeet (%)</i>	5,8	9,7	15,9	5,1	8,6	10,5	8,4
<i>josta muut kulut (%)</i>	32,4	35,5	12,3	39,5	16,8	25,4	27,7
Yhteensä (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Kokonaiskustannusten muutos 2014-2015 (%)</i>	-13,4	-4,7	-0,3	18,5	7,8	30,4	-0,2

¹Helsingin luvut ovat budjetoituja kustannuksia.

Kuviossa 17 on kuvattu kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen kustannuksia vuosina 2009-2015. Vuosina 2009-2014 kunnat rahoittivat 50 prosenttia työmarkkinatuen kustannuksista niiden työttömien osalta, jotka olivat saaneet työmarkkinatukea vähintään 500 päivää (kuviossa 24 oranssin väriset pylväät). Vuoden 2015 alussa kuntien rahoitusvastuu kasvoi siten, että kunnat rahoittavat 50 prosenttia työmarkkinatuen kustannuksista niiden osalta, joiden kohdalla työmarkkinatukea on maksettu vähintään 300 päivää mutta alle 1000 päivää, ja 70 prosenttia työmarkkinatuen kustannuksista niiden osalta, jotka ovat saaneet työmarkkinatukea vähintään 1000 päivän ajan (kuviossa 24 sinisen sävyissä oleva pylväs).

Työmarkkinatuen kuntaosuuden rahoitusvastuun laajeneminen on nostanut merkittävästi kustannuksia kaikissa kunnissa: Espoossa kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen kustannukset nousivat 93 prosenttia edellisvuodesta, Oulussa 78 prosenttia, Helsingissä 73 prosenttia, Vantaalla 71 prosenttia, Turussa 60 prosenttia ja Tampereella 56 prosenttia.

Kuvio 17 Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki (€) vuosina 2009 – 2015 kuutoskaupungeissa. (Kela – tilasto Suomen työttömyysturvasta)

6 YHTEENVETO

Pitkään jatkuneen talouden taantuman myötä työllisyysaste on laskenut ja työttömyysaste on noussut kaikissa kuutoskaupungeissa jo monen vuoden ajan. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä työnhakijoista on niin ikään kasvanut. Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista kuutoskaupunkien työttömistä työnhakijoista oli 31,3 prosenttia vuoden 2015 lopussa. Rakennetyöttömien osuus peräti 57,3 prosenttia. Työttömyyden pitkittyminen kasvattaa työmarkkinatuen kuntaosuutta sekä toimeentulotuen saajien lukumäärää. Pitkäaikaistyöttömien joukossa on myös yhä enemmän esimerkiksi korkeasti koulutettuja, ja ylipäätään työttömien hyvin heterogeeninen joukko edellyttää kunnalta valtavan suurta palvelujen valikoimaa ja tehokasta palveluohjausta.

Kuusikko-kuntien työllistämispalveluiden kokonaiskustannukset ilman työmarkkinatuen kuntaosuutta olivat vuonna 2015 olivat yhteensä 101,6 miljoonaa euroa. Työllistämispalveluiden kokonaiskustannukset nousivat edellisvuodesta Oulussa 30,4 prosenttia, Turussa 18,5 prosenttia, ja Tampereella 7,8 prosenttia. Helsingissä kustannukset laskivat 13,4 prosenttia, Espoossa 4,7 prosenttia ja Vantaalla kustannukset pysyivät lähes ennallaan.

Työmarkkinatuen kunnan rahoittama osuus oli Kuusikko-kunnissa yhteensä 168,8 miljoonaa euroa, mikä oli peräti 70 prosenttia ja 70 miljoonaa euroa enemmän kuin vuotta aiemmin: Helsingissä kuntaosuus kasvoi +23,6 miljoonalla, Espoossa +8,3 miljoonalla, Vantaalla +7,8 miljoonalla, Turussa +9 miljoonalla, Tampereella +11,1 miljoonalla ja Oulussa +9,2 miljoonalla eurolla. Kasvua selittää se, että vuoden 2015 alusta kuntien vastuu työmarkkinatuen rahoituksesta kasvoi entisestään. Kunnat maksavat nyt yli 300 päivää työmarkkinatuella olevien henkilöiden tuesta 50 prosenttia yli 1000 päivää työmarkkinatuella olevista 70 prosenttia.

Työllisyyden hoidon toimintaympäristö muuttuu nopeasti paitsi suhdanteiden niin myös lainsäädännön kautta. Työmarkkinatuen kuntaosuuden suureneminen, TYP-lainsäädäntö, uusi sosiaalihuoltolaki, muutokset palkkatukilainsäädäntöön sekä tulevaisuudessa tapahtuva siirtyminen maakuntamalliin ovat isoja muutoksia kunnille. Myös TE-toimiston ja kaupungin yhteistyösuhteeseen liittyy haasteita. Kuntien ja TE-hallinnon tiivistä yhteistyöstä huolimatta lainsäädännölliset ja hallinnolliset raja-aidat estävät asiakaslähtöisen ja tehokkaan toiminnan ja resursseja kuluu hukkaan. Työhakija- ja työnantaja-asiakkaiden näkökulmasta yhden luukun periaate ei toteudu, vaan tapahtuu asiakkaiden siirtoa vastuutaholta ja palvelulta toiselle, katkoksia tiedonkulussa ja viiveitä palvelun saamisessa. Tehottomuudesta seuraa merkittäviä yhteiskunnallisia ja taloudellisia kustannuksia, joita kuitenkin on vaikea mitata.

Vaikka taloudellinen taantuma ja työttömien lukumäärän kasvu ja työttömyyden pitkittyminen ovat isoja haasteita kunnille, löytyy työllisyyden edistämisen kentältä myös valon pilkahduksia. Kunnan rooli työllisyyden edistämässä kasvoi, kun monialainen yhteispalvelu lakisääteistettiin, ja tätä pidetään hyvänä asiana. Myös kuntakokeilusta jäi hyviä kokemuksia: muun muassa kuntien välinen työllisyysasioiden yhteistyö syveni ja verkostot laajenivat, hyväksi koettuja toimintamalleja jäi käyttöön ja esimerkiksi Tampereella kuntakokeilun henkilöstöä on myös saatu vakinaistettua, mikä on vahvistanut työllisyydenhoidon palveluyksikön palvelurakennetta ja mahdollistanut asiakasmäärän kasvua. Myös yhteistyö elinkeinoelämän ja yritysten kanssa on monessa kunnassa lisääntynyt entisestään.

Lähteet

Ahlgren-Leinvuo, Hanna (2015). Kuuden suurimman kaupungin toimeentulotuki vuonna 2015. Kuu-sikko-työryhmän julkaisusarja 6/2015.

Ahlgren-Leinvuo, Hanna (2014). Kuuden suurimman kaupungin työllistämispalelut vuonna 2013. Kuu-sikko-työryhmän julkaisusarja 8/2014.

Helsingin kaupunki (2015). Työllisyydenhoidon toimintakertomus 2015. Helsingin kaupunginkanslia.

Myrskylä, Pekka (2010). Taantuma ja työttömyys. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu- ja Työ ja yrit-täjäys 57/2010.

Sähköiset lähteet:

Aliansi ry (2015). Lausunto eduskunnan sivistysvaliokunnalle budjetista 2016 Eduskunnan sivistysva-liokunnalle 15.10.2015. Osoitteessa <http://www.alli.fi/sitenews/view/-/nid/4342/ngid/28>

Hallitusohjelma (2011). Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelma, 22.6.2011. Osoit-teessa <http://val-tioneuvosto.fi/hallitus/hallitusohjelma/pdf/fi.pdf>

Kuntaliitto (2013). Uudistuvat julkiset työvoimapalvelut. Kunta-alan uutisia 20.2.2013 osoitteessa <http://www.kunnat.net/fi/tietopankit/uutisia/2013/Sivut/uudistuvat-julkiset-tyovoimapalvelut.aspx>

Kuntaliitto (2016). Työllisyyden kuntakokeilu – Miten työ ja tekijät saatiin kohtaamaan. Työllisyyden kuntakokeilu. Kuntaliitto 4/2016.

Kuntouttavan työtoiminnan käsikirja (2016). Osoitteessa www.sosiaaliportti.fi. Luettu 30.6.2016.

Maunu, Tallamaria ja Heikki Räsänen: Minne uudet työpaikat syntyivät vuonna 2015? <http://julkai-sut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75115/Uudet%20ty%c3%b6paikat%202015.pdf?se-quence=1>

Työpajatieto (2016). Valtakunnallisen työpajayhdistyksen ylläpitämä verkkopalvelu osoitteessa <http://www.tyopajatieto.fi/tyopajatieto/> [luettu 29.6.2016].

Valtioneuvoston kanslia (2015). Kärkihanke: osaaminen ja koulutus. Kärkihankkeiden esittelyinfot. Osoitteessa <http://valtioneuvosto.fi/hallitusohjelman-toteutus/osaaminen/karkihanke>

Valtionneuvoston kanslia (2016). Lähde: Työllisyyskokeilujen selvitys – Työllisyyspalveluiden ja -tu-kien käyttäjälähtöistä arviointia <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/75328>

Tilastolähteet:

Tilasto Suomen työttömyysturvasta (2016). Suomen virallinen tilasto (SVT): Tilasto Suomen työttö-myysturvasta [verkkojulkaisu]. Helsinki: Kela [viitattu 10.10.2016]. Saantitapa: http://www.kela.fi/ti-lastot-aiheittain_tilasto-suomen-tyottomyysturvasta.

Työssäkäyntitilasto (2016). Suomen virallinen tilasto (SVT): Työssäkäynti [verkkojulkaisu]. ISSN=1798-5528. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 10.10.2016]. Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/ty-okay/>

Työvoimatutkimus (2016). Osoitteessa Suomen virallinen tilasto (SVT): Työvoimatutkimus [verkköjulkaisu]. ISSN=1798-7830. työllisyys ja työttömyys 2014, 2 Työllisyys ja työttömyys vuonna 2014 . Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 3.3.2016]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/tyti/2014/13/tyti_2014_13_2015-04-28_kat_002_fi.html)

Työnvälitystilasto (2016). Suomen virallinen tilasto (SVT): Työnvälitystilasto [verkköjulkaisu]. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö [viitattu: 10.10.2016]. Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/tyonv/>

Lainsäädäntö:

(189/2001). Laki kuntouttavasta työtoiminnasta. Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010189>

(916/2012). Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta. Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2012/20120916>

(1369/2014, 1 §). Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta. Osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141369>

Liitteet

Liite 1 Työllistämispalveluihin ja työllisyyden edistämiseen liittyviä käsitteitä

Aktivointiehto (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 2.3.2001/189, 3 §). Yli 25-vuotiaiden kohdalla ns. aktivointiehto täyttyy kun työtön on nauttinut työttömyysturvaa yli 500 päivää tai jos henkilö ei ole oikeutettu työttömyysturvaan ja hän on saanut työttömyyden johdosta toimeentulotukea yli 12 kuukautta, tulee hänelle laatia erityinen aktivointisuunnitelma. Nuorilla alle 25-vuotiailla tämä aktivointiehto täyttyy aikaisemmin: kuuden kuukauden työmarkkinatukijakson tai neljän kuukauden työttömyyden johdosta myönnetyn toimeentulotuen jälkeen

Aktivointisuunnitelma. Aktivointisuunnitelma laaditaan pitkään työttömänä olleelle henkilölle työllistymisedellytysten ja elämänhallinnan parantamiseksi. Aktivointisuunnitelman kestosta, muuttamisesta ja keskeytyneen suunnitelman jatkamisesta sovitaan kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston ja työttömän henkilön kesken. Työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta tekee päätöksen siitä, onko suunnitelma katsottava keskeytyneeksi. Suunnitelma voidaan katsoa keskeytyneeksi kuukauden kuluttua siitä, kun henkilö on työllistynyt työhön tai yritystoimintaan taikka aloittanut ammattiin tai tutkintoon johtavat päätoimiset opinnot. Ennen keskeytyspäätöksen tekemistä työ- ja elinkeinotoimiston tai kunnan on kuultava henkilöä.

Aktivointitoimenpide. Aktivointitoimenpiteillä tarkoitetaan toimenpiteitä, joiden avulla pyritään parantamaan pitkään työttömänä työnhakijana olleiden henkilöiden työllistymisedellytyksiä. Aktivointitoimenpiteisiin kuuluvat esimerkiksi työvoimakuntoutus, omaehtoinen opiskelu, työ- ja koulutuskokeilu, työharjoittelu, työelämävalmennus ja kuntouttava työtoiminta.

Ansiosidonnainen (ansiopäiväraha). Ansiopäivärahaan on oikeus palkansaajakassan jäsenellä (vakuutettu), joka on ollut vakuutettuna vähintään 34 edellistä viikkoa ja joka vakuutettuna ollessaan on täyttänyt työssäoloehdon. Ansiopäiväraha muodostuu peruspäivärahan suuruudesta perusosasta ja ansio-osasta.

Kunnan osuus työmarkkinatuesta. Kunnat osallistuvat työmarkkinatuen rahoitukseen. Kunnat rahoittavat puolet siitä työmarkkinatuesta, jota myönnetään yli 300-999 päivää tukea saaneille, aktiivitoimiin osallistumattomille eli ns. passiivituen saajille. Mikäli työmarkkinatukea on maksettu vähintään 1000 päivää, kunta rahoittaa kustannuksista 70 prosenttia. Kela perii kunnilta työmarkkinatuen rahoituksen kuntaosuuden. Kunnan rahoitettavaksi eivät kuulu maksetut työmarkkinatuet niiltä päiviltä, joina henkilö on osallistunut aktiivitoimiin.

Kuntouttava työtoiminta. Kuntouttava työtoiminta on kunnan lakisääteistä toimintaa. Kuntouttavan työtoiminnan tarkoitus on parantaa henkilön elämänhallintaa sekä luoda edellytyksiä työllistymiselle. Kuntouttavassa työtoiminnassa ei synny virkasuhdetta eikä työsuhdetta henkilön ja toimintaa järjestävän tai toteuttavan tahon välille.

Kunta voi järjestää kuntouttavan työtoiminnan itse, tekemällä kirjallisen sopimuksen sen järjestämisestä toisen kunnan tai kuntayhtymän taikka rekisteröidyn yhdistyksen, rekisteröidyn säätiön, valtion

viraston tai rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan kanssa. Kunnan tulee antaa tieto työvoimatoimistolle kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä tekemästään sopimuksesta. Kuntouttavaa työtoimintaa ei saa hankkia yritykseltä. Kunta vastaa riippumatta kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä siitä, että toiminta järjestetään kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain mukaisesti ja aktiivointisuunnitelmassa määritellyllä tavalla. Kuntouttavan työtoiminnan kustannuksia korvataan kunnalle valtion varoista lain mukaisesti.

Monialainen työllistymissuunnitelma. Työ- ja elinkeinotoimisto, kunta ja työtön laativat yhdessä monialaisen työllistymissuunnitelman, jossa sovitaan työttömän palvelutarpeen mukaisista työvoima-, sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluista ja niiden toteutumisen seurannasta. Työ- ja elinkeinotoimiston ja kunnan on seurattava työllistymissuunnitelman toteutumista. Työllistymissuunnitelmaa on tarkistettava työttömän palvelutarpeen edellyttämällä tavalla, kuitenkin vähintään kuuden kuukauden välein, sekä työttömän sitä erikseen pyytäessä, jollei suunnitelman tarkistaminen asiakkaan tilanne huomioon ottaen ole ilmeisen tarpeetonta.

Osatyökykyinen. Asiakas, jonka mahdollisuudet saada sopivaa työtä, säilyttää työ tai edetä työssä ovat huomattavasti vähentyneet asianmukaisesti todetun vamman, sairauden tai vajaavuuden takia.

Peruspäiväraha. Peruspäivärahaan on oikeus työnhakijalla, joka täyttää työssäoloehdon. Palkan- saajan työssäoloehto täyttyy, kun henkilö on 28 lähinnä edellisen kuukauden aikana (tarkastelu- jakso) ollut vähintään 34 kalenteriviikkoa 4 §:ssä tarkoitetussa työssä. Peruspäivärahaa maksetaan viideltä päivästä viikossa. Peruspäivärahaa maksetaan enintään 500 pv:n ajalta. Enimmäisajan täy- tyttyä työtön voi hakea työmarkkinatukea.

Pitkäaikaistyötön (Laki julkisesta työvoiman palvelusta 30.12.2002/1295) Pitkäaikaistyötön on työ- tön työnhakija, joka on ollut yhtäjaksoisesti 12 kk työttömänä työnhakijana tai on ollut useammassa työttömyysjaksossa yhteensä vähintään 12 kk työttömänä ja joka on työttömyyden toistuvuuden ja kokonaiskeston perusteella rinnastettavissa yhtäjaksoisesti 12 kk työttömänä olleeseen.

Rakennetyöttömyys. TE-hallinto rinnastaa tilastoissaan vaikeasti työllistettävät ja rakennetyöttö- mät. Toisaalta rakennetyöttömyys voidaan ymmärtää kansantaloudessa työvoiman kysynnän ja tar- jonnan kohtaanto-ongelmaksi. Tällöin työvoiman tarjonta ei vastaa taloudessa tapahtuneita raken- teellisiä muutoksia. Kyse voi olla esimerkiksi osaamisten kohtaanto-ongelmasta (elinkeinorakenne, ammattirakenne, osaamisvaatimukset) tai alueellisesta kohtaanto-ongelmasta (eriytynyt alueellinen kehitys, esimerkiksi maaseutualueilla).

Siirtymien työmarkkinat. Siirtymien työmarkkinoilla tarkoitetaan yhteiskuntapoliittisessa keskuste- lussa työmarkkinoiden muutosta, uudenlaisia työmarkkinallisia riskejä, yksilöiden siirtymiä työn ja erilaisten elämäntilanteiden välillä: siirtymät koulutuksesta työhön ja päinvastoin, siirtymät työllisyys- statusten ja sopimusten välillä, siirtymät hoivatyöstä työmarkkinoille ja päinvastoin, siirtymät työllii- syydestä työttömyyteen ja päinvastoin, siirtymät työllisyydestä eläkkeelle ja päinvastoin. (Siirtymien työmarkkinoita ovat tutkineet mm. saksalainen Günther. Schmid ja suomalainen Asko Suikkanen.) (Suikkanen 2008)

Siirtymätyömarkkinat. Ks. välityömarkkinat.

TE-toimiston myöntämä palkkatuki. Työ- ja elinkeinotoimisto voi myöntää työnantajalle palkkatu- kea työttömän henkilön palkkauskustannuksiin, jos työnhakija ei työllisty avoimille työmarkkinoille tai

jos hän ei sijoitu koulutukseen. Työ- ja elinkeinotoimisto harkitsee tapauskohtaisesti palkkatuen myöntämisen. Palkkatuetun työn tulee parantaa työttömän työnhakijan ammattitaitoa ja työmarkkina-asemaa sekä edistää pitkään työttömänä olleen pääsemistä avoimille työmarkkinoille.

Palkkatukea voidaan myöntää työsopimussuhteessa tehtävään työhön tai oppisopimuskoulutukseen. Sitä voivat saada kunnat, yritykset ja muut yksityisen sektorin työnantajat, mm. yhdistykset, säätiöt ja kotitaloudet sekä sosiaaliset yritykset.

Palkkatuki muodostuu kahdesta osasta, perustuesta ja lisäosasta. Lisäosan suuruus vaihtelee tapauksittain työ- ja elinkeinotoimiston harkinnan mukaan. Lisäosan suuruus on enintään 60 % perustuen määrästä, joissakin tapauksissa enintään 90 % perustuen määrästä. Tuen määrään vaikuttavat työnhakijaan ja työnantajaan liittyvät seikat.

Toimeentulotuki. Työttömyydestä koituu kunnalle kustannuksia myös toimeentulotukimenoina. Perustoimeentulotuen menoista kunta saa valtionosuutta 50 %. Toimeentulotuki on viimesijainen toimeentuloturvan muoto. Tukea myönnetään yleensä kuukaudeksi kerrallaan. Perustoimeentulotuki lasketaan asiakkaan välttämättömien menojen mukaan, hänen tulonsa huomioiden. Täysi perusosa on vuonna 2012 yksin asuvalla 461,05 euroa kuukaudessa. Perustoimeentulotukea myönnetään asumismenoihin, kuten vuokraan tai vastikkeeseen, vesimaksuun, lämmitykseen, sähkölaskuun ja kotivakuutusmaksuun sekä vähäistä suurempiin terveydenhuollon menoihin. Toimeentulotuen suuruus on siten riippuvainen siitä, kuinka paljon henkilöllä esittää on toimeentulotukeen mukaan laskettavia menoja ja kuinka paljon hänellä on tuloja. Lisäksi sosiaalityöntekijä voi myöntää harkinnanvaraista toimeentulotukea, joka jää kokonaan kunnan rahoittamaksi.

Työllistämistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP). TE-toimiston, kunnan ja Kelan yhteinen toimintamalli, joka palvelee pidempään työttömänä olleita työnhakijoita

Työmarkkinatuki. Työmarkkinatukea maksetaan työnhakijalle, joka ei ole ollut vakiintuneesti työmarkkinoilla tai on saanut työttömyyspäivärahaa enimmäisajan. Työmarkkinatuki on harkinnanvarainen etuus, esimerkiksi puolison tulot vaikuttavat työmarkkinatuen määrään. Työmarkkinatuen suuruus vuonna 2012 on keskimäärin 674 €/kk (21,5 x 31,36 €), ilman lapsikorotuksia tai ns. korotusosaa. Yli 500 pv työttömänä passiivisesti olleiden työmarkkinatuesta kunta maksaa puolet eli keskimäärin noin 337 €/kk.

Työttömyyspäiväraha. Vakiintuneesti työmarkkinoilla olleelle ja palkkatyöstä, yritystoiminnasta tai siihen rinnastettavasta omasta työstä toimeentulon saaneelle työnhakijalle maksetaan työttömyyspäivärahaa. Työttömyyspäiväraha maksetaan työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitetussa työttömyyskassassa vakuutettuina oleville ansiopäivärahana ja muille peruspäivärahana.

Työttömyysturva. Työttömän työnhakijan perustoimeentulo työttömyyden aikana turvataan työttömyyspäivärahalla ja työmarkkinatuella. Etuuden saajan yleisenä velvollisuutena on hakea aktiivisesti työtä ja koulutusta, antaa työ- ja elinkeinotoimistolle ammatillista osaamistaan, työhistoriaansa, koulutustaan ja työkykyään koskevat tiedot ja selvitykset, toteuttaa yhdessä työ- ja elinkeinotoimiston kanssa laadittua työllistymissuunnitelmaa sekä tarvittaessa hakeutua ja osallistua työllistymistään edistäviin palveluihin ja toimenpiteisiin.

Työtön (Laki julkisesta työvoiman palvelusta 30.12.2002/1295) Työttömällä työnhakijalla tarkoitetaan 17 vuotta täyttänyttä työnhakijaa, joka on työkykyinen, työmarkkinoiden käytettävissä ja työtön. Henkilöä pidetään työttömänä työnhakijana enintään sen kalenterikuukauden loppuun, jona hän

täyttää 65 vuotta. Työkykyisellä tarkoitetaan henkilöä, joka ei saa sairausvakuutuslain (364/1963) mukaista päivärahaa tai kansaneläkelain (347/1956) mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutustukea taikka täyden työkyvyttömyyden perusteella maksettavaa etuutta jonkin muun lain nojalla ja jota ei ole todettu sairausvakuutuslain tai kansaneläkelain mukaisesti työkyvyttömäksi. Lisäksi työkykyisenä pidetään mainitun etuuden saajaa tai mainituilla tavoilla työkyvyttömäksi todettua, jonka työllistymistä työvoimatoimiston arvion mukaan voidaan tuloksellisesti tukea julkisella työvoimapalvelulla. Kansaneläkelain 22 §:n 2 momentin perusteella tai työkyvyttömyyden perusteella toisen valtion lainsäädännön mukaan eläkettä saavaa pidetään kuitenkin työkykyisenä.

Työttömällä tarkoitetaan henkilöä, joka ei ole työsuhteessa eikä työllisty päätoimisesti yritystoiminnassa tai sitä vastaavalla tavalla omassa työssään. Työsuhteessa olevaa pidetään työttömänä, jos hän on kokonaan lomautettu tai hänen säännöllinen viikoittainen työskentelyaikansa on alle neljä tuntia.

Vaikeasti työllistettävä, (TE-hallinnon määritelmän mukaisesti) TE-hallinto rinnastaa tilastoissaan vaikeasti työllistettävät ja rakennetyöttömät. Kyseiseen määritelmään kuuluu neljä ryhmää:

1. pitkäaikaistyöttömät: Pitkäaikaistyöttömiin kuuluvat vähintään yli vuoden yhdenjaksoisesti työttömänä työnhakija olleet henkilöt.
2. rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät (toistuvaistyöttömät): Rinnasteisiin pitkäaikaistyöttömiin eli toistuvaistyöttömiin lasketaan työttömät työnhakijat, jotka ovat olleet viimeisen 16 kuukauden aikana yhteensä vähintään 12 kuukautta työttömänä työnhakijana.
3. toimenpiteiltä työttömäksi jääneet: Toimenpiteiltä työttömäksi jääneisiin lasketaan toimenpiteen päättäneet, jotka eivät ole 3 kuukauden kuluttua toimenpiteen päättymisen jälkeen työllistyneet, vaan ovat palanneet uudelleen työttömiksi työnhakijoiksi.
4. toimenpiteiltä uusille toimenpiteille sijoittuneet: Vastaavasti toimenpiteiltä toimenpiteille sijoittuneisiin lasketaan henkilöt, jotka ovat vähintään toista kertaa jossakin toimenpiteessä sijoitettuna laskentapäivänä ja he ovat edeltävän 16 kuukauden aikana olleet yhteensä 12 kuukautta joko työttömänä työnhakijana tai sijoitettuna jollakin toimenpiteellä.

Vaikeasti työllistyyvä (kunnan käyttämä määritelmä)

Vaikeasti työllistyyvällä tarkoitetaan työtöntä työnhakijaa, joka on saanut passiivista työmarkkinatukea vähintään 500 päivää ja josta kunta maksaa Kelalle puolet työttömyydestä aiheutuneista kustannuksista.

Välityömarkkinat. Välityömarkkinat ovat vapaiden työmarkkinoiden ja työttömyyden välillä olevaa työssäoloa. Välityömarkkinoilta pyritään sijoittumaan vapaille työmarkkinoille. Ne ovat tarkoitettu lähinnä vaikeasti työllistyville työnhakijoille. Välityömarkkinat voivat tarjota sosiaalista tukea ja pysyvää toimeentuloa. Kolmas sektori, kuten yhdistykset, vastaavat suurimmalta osin välityömarkkinoista. Välityömarkkinat on joissain yhteyksissä (esim. Suomen ESR-ohjelmien valtakunnallinen kehittämisohjelma vuosille 2007 – 2013) jaettu toiminnallisesti ja organisatorisesti siirtymätyömarkkinoihin ja välittäviin työmarkkinoihin. **Siirtymätyömarkkinat** sijoittuvat tässä ajattelussa työministeriön organisatoriselle vastuulle kohderyhmänään aktiivit työttömät ja toimintaresurssinaan työvoimapolitiikan aktiivikeinot. **Välittävät työmarkkinat** puolestaan sijoittuvat sosiaali- ja terveystieteiden vastuulle kohderyhmänä vaikeasti työllistyvät ja keinona laajasti erilaiset sosiaali- ja terveystieteiden keinot. (ks. Suikkanen 2008, 13-15.)

Liite 2 Kuutoskaupunkien ja koko Suomen työttömyystietoja joulukuun lopussa 2010 - 2015

Joulukuu	HELSINKI			Espoo			Vantaa			Turku			Tampere			Oulu			KUUSIKKO			KOKO MAA		
		Muutos ed. vuoteen Lkm	%		Muutos ed. vuoteen Lkm	%		Muutos ed. vuoteen Lkm	%		Muutos ed. vuoteen Lkm	%		Muutos ed. vuoteen Lkm	%		Muutos ed. vuoteen Lkm	%		Muutos ed. vuoteen Lkm	%		Muutos ed. vuoteen Lkm	%
Työttömät työnhakijat 12/2010-12/2015																								
2010	24 648	-2 230	-8,3	7 647	-1 068	-12,3	9 293	-746	-7,4	11 688	-168	-1,4	15 139	-1 644	-9,8	9 150	-518	-5,4	77 565	-6 374	-7,6	269 499	-32 340	-10,7
2011	23 793	-855	-3,5	7 185	-462	-6,0	8 888	-405	-4,4	11 356	-332	-2,8	13 937	-1 202	-7,9	9 208	58	0,6	74 367	-3 198	-4,1	255 467	-14 032	-5,2
2012	26 580	2 787	11,7	8 463	1 278	17,8	9 666	778	8,8	12 289	933	8,2	16 027	2 090	15,0	13 028	3 820	41,5	86 053	11 686	15,7	282 174	26 707	10,5
2013	32 785	6 205	23,3	11 155	2 692	31,8	11 642	1 976	20,4	14 053	1 764	14,4	18 848	2 821	17,6	15 027	1 999	15,3	103 510	17 457	20,3	329 899	47 725	16,9
2014	38 585	5 800	17,7	13 368	2 213	19,8	12 870	1 228	10,5	15 527	1 474	10,5	20 115	1 267	6,7	16 696	1 669	11,1	117 161	13 651	13,2	363 268	33 369	10,1
2015	41 714	3 129	8,1	14 904	1 536	11,5	14 086	1 216	9,4	16 134	607	3,9	21 356	1 241	6,2	16 943	247	1,5	125 137	7 976	6,8	377 926	14 658	4,0
Työttömyysaste, työttömiä työnhakijoita työvoimasta (%) joulukuussa 2010-2015																								
2010	7,8			5,8			8,6			13,2			13,8			13,2			9,5			11,7		
2011	7,6			5,5			8,2			12,9			12,8			13,3			9,1			10,3		
2012	8,4			6,5			8,9			13,9			14,7			14,4			10,2			9,9		
2013	10,3			8,4			10,5			15,8			17,1			16,3			12,1			10,9		
2014	11,9			0,0			0,0			0,0			0,0			0,0			13,5			12,6		
2015	12,7			10,9			12,6			17,7			18,9			17,9			14,3			13,9		
Työttömistä työnhakijoista yli vuoden työttömänä olleet (pitkäaikaistyöttömät) kunnittain 12/2010 - 12/2015																								
2010	5 409	1 422	35,7	1 643	256	18,5	2 344	557	31,2	3 294	987	42,8	4 424	853	23,9	1 982	232	13,3	19 096	4 307	29,1	57 959	10 722	22,7
2011	5 136	-273	-5,0	1 386	-257	-15,6	2 310	-34	-1,5	3 244	-50	-1,5	3 925	-499	-11,3	2 020	38	1,9	18 021	-1 075	-5,6	57 033	-926	-1,6
2012	6 079	943	18,4	1 690	304	21,9	2 635	325	14,1	3 083	-161	-5,0	5 048	1 123	28,6	3 088	1 068	52,9	21 623	3 602	20,0	66 047	9 014	15,8
2013	8 515	2 436	40,1	2 896	1 206	71,4	2 922	287	10,9	3 511	428	13,9	6 845	1 797	35,6	3 666	578	18,7	28 355	6 732	31,1	82 747	16 700	25,3
2014	12 540	4 025	47,3	4 142	1 246	43,0	3 706	784	26,8	4 282	771	22,0	5 591	-1 254	-18,3	4 498	832	22,7	34 759	6 404	22,6	98 537	15 790	19,1
2015	16 292	3 752	29,9	6 025	1 883	45,5	5 002	1 296	35,0	5 477	1 195	27,9	7 164	1 573	28,1	5 266	768	17,1	45 226	10 467	30,1	118 161	19 624	19,9
Pitkäaikaistyöttömyys työvoimasta %																								
2010	1,7			1,3			2,2			3,7			4,0			2,9			2,3			2,2		
2011	1,6			1,1			2,1			3,7			3,6			2,9			2,2			2,2		
2012	1,9			1,3			2,4			3,5			4,6			3,4			2,6			2,6		
2013	2,7			2,2			2,6			3,9			6,2			4,0			3,3			3,2		
2014	3,9			3,1			3,3			4,8			5,0			4,8			4,0			3,8		
2015	5,0			4,4			4,5			6,0			6,3			5,6			5,2			4,5		
Pitkäaikaistyöttömyys työttömistä työnhakijoista %																								
2010	21,9			21,5			25,2			28,2			29,2			21,7			24,6			19,2		
2011	21,6			19,3			26,0			28,6			28,2			21,9			24,2			21,2		
2012	22,9			20,0			27,3			25,1			31,5			23,7			25,1			25,9		
2013	26,0			26,0			25,1			25,0			36,3			24,4			27,4			29,3		
2014	32,5			31,0			28,8			27,6			27,8			26,9			29,7			29,9		
2015	39,1			40,4			35,5			33,9			33,5			31,1			36,1			32,5		

Joulukuu	HELSINKI		Espoo		Vantaa		Turku		Tampere		Oulu		KUUSIKKO		KOKO MAA									
	Lkm	Muutos ed. vuoteen %	Lkm	Muutos ed. vuoteen %	Lkm	Muutos ed. vuoteen %	Lkm	Muutos ed. vuoteen %	Lkm	Muutos ed. vuoteen %	Lkm	Muutos ed. vuoteen %	Lkm	Muutos ed. vuoteen %	Lkm	Muutos ed. vuoteen %								
Alle 25-vuotiaat työttömät (nuorisotyöttömät) kunnittain 12/2010-12/2015																								
2010	2 091	-251 -10,7	572	-379 -39,9	1 082	-218 -16,8	1 377	-208 -13,1	2 144	-334 -13,5	1 638	-84 -4,9	8 904	-1 474 -14,2	33 437	-7 036 -17,4								
2011	2 131	40 1,9	589	17 3,0	871	-211 -19,5	1 367	-10 -0,7	1 827	-317 -14,8	1 736	98 6,0	8 521	-383 -4,3	31 557	-1 880 -5,6								
2012	2 257	126 5,9	700	111 18,8	914	43 4,9	1 619	252 18,4	2 158	331 18,1	2 078	342 19,7	9 726	1 205 14,1	34 836	3 279 10,4								
2013	3 014	757 33,5	1 100	400 57,1	1 209	295 32,3	2 034	415 25,6	2 757	599 27,8	2 665	587 28,2	12 779	3 053 31,4	44 229	9 393 27,0								
2014	3 840	826 27,4	1 424	324 29,5	1 328	119 9,8	2 119	85 4,2	3 093	336 12,2	3 167	502 18,8	14 971	2 192 17,2	50 382	6 153 13,9								
2015	3 713	-127 -3,3	1 448	24 1,7	1 456	128 9,6	2 128	9 0,4	3 332	239 7,7	3 197	30 0,9	15 274	303 2,0	52 323	1 941 3,9								
Nuorisotyöttömyys työvoimasta %																								
2010	0,7		0,4		1,0		1,6		2,0		2,4		1,1		1,6									
2011	0,7		0,5		0,8		1,6		1,7		2,5		1,0		1,3									
2012	0,7		0,5		0,8		1,8		2,0		2,3		1,2		1,2									
2013	0,9		0,8		1,1		2,3		2,5		2,9		1,5		1,3									
2014	1,2		1,1		1,2		2,4		2,8		3,4		1,7		1,7									
2015	1,1		1,1		1,3		2,3		2,9		3,4		1,7		1,9									
Nuorisotyöttömyys työttömistä työnhakijoista %																								
2010	8,5		7,5		11,6		11,8		14,2		17,9		11,5		13,4									
2011	9,0		8,2		9,8		12,0		13,1		18,9		11,5		12,4									
2012	8,5		8,3		9,5		13,2		13,5		16,0		11,3		12,4									
2013	9,2		9,9		10,4		14,5		14,6		17,7		12,3		12,3									
2014	10,0		10,7		10,3		13,6		15,4		19,0		12,8		13,4									
2015	8,9		9,7		10,3		13,2		15,6		18,9		12,2		13,9									
Työvoima 12/2010 - 12/2015																								
2010	314 261	5 400	1,7	130 865	2 263	1,8	108 375	1 865	1,8	88 394	661	0,8	109 495	1 417	1,3	69 312	1 680	2,5	820 702	13 286	1,6	2 610 668	22 929	0,9
2011	315 022	761	0,2	130 069	-796	-0,6	108 283	-92	-0,1	87 717	-677	-0,8	108 608	-887	-0,8	69 222	-90	-0,1	818 921	-1 781	-0,2	2 589 838	-20 830	-0,8
2012	315 455	433	0,1	130 645	576	0,4	108 814	531	0,5	88 193	476	0,5	109 232	624	0,6	90 289	21 067	30,4	842 628	23 707	2,9	2 593 914	4 076	0,2
2013	319 286	3 831	1,2	132 772	2 127	1,6	110 387	1 573	1,4	89 182	989	1,1	110 394	1 162	1,1	92 042	1 753	1,9	854 063	11 435	1,4	2 611 164	17 250	0,7
2014	323 952	4 666	1,5	134 866	2 094	1,6	111 140	753	0,7	90 003	821	0,9	111 936	1 542	1,4	93 191	1 149	1,2	865 088	11 025	1,3	2 621 312	10 148	0,4
2015	328 798	4 846	1,5	136 499	1 633	1,2	112 171	1 031	0,9	91 005	1 002	1,1	113 259	1 323	1,2	94 612	1 421	1,5	876 344	11 256	1,3	2 630 122	8 810	0,3

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilastot toimiala online -palvelu.

Joulukuu	HELSINKI			Espoo			Vantaa			Turku			Tampere			Oulu			KUUSIKKO			KOKO MAA		
	Lkm	Muutos ed. %		Lkm	Muutos ed. %		Lkm	Muutos ed. %		Lkm	Muutos ed. %		Lkm	Muutos ed. %		Lkm	Muutos ed. %		Lkm	Muutos ed. vuoteen %		Lkm	Muutos ed. vuoteen %	
Yli 50-vuotiaat työttömät kunnittain 12/2010 - 12/2015																								
2010	8 109	-209	-2,5	2 827	-25	-0,9	3 044	-65	-2,1	3 759	340	9,9	4 482	-198	-4,2	2 236	22	1,0	24 457	-135	-0,5	99 659	-3 003	-2,9
2011	8 035	-74	-0,9	2 762	-65	-2,3	3 098	54	1,8	3 737	-22	-0,6	4 365	-117	-2,6	2 342	106	4,7	24 339	-118	-0,5	98 126	-1 533	-1,5
2012	8 734	699	8,7	3 118	356	12,9	3 406	308	9,9	3 775	38	1,0	4 914	549	12,6	3 493	1 151	49,1	27 440	3 101	12,7	107 240	9 114	9,3
2013	10 381	1 647	18,9	3 794	676	21,7	3 885	479	14,1	4 158	383	10,1	5 588	674	13,7	3 921	428	12,3	31 727	4 287	15,6	120 286	13 046	12,2
2014	11 985	1 604	15,5	4 433	639	16,8	4 311	426	11,0	4 587	429	10,3	6 053	465	8,3	4 337	416	10,6	35 706	3 979	12,5	131 280	10 994	9,1
2015	13 495	1 510	12,6	5 076	643	14,5	4 835	524	12,2	4 861	274	6,0	6 304	251	4,1	4 419	82	1,9	38 990	3 284	9,2	136 247	4 967	3,8
Yli 50-vuotiaiden työttömien osuus työvoimasta %																								
2010	2,6			2,2			2,8			4,3			4,1			3,2			3,0			4,0		
2011	2,6			2,1			2,9			4,3			4,0			3,4			3,0			3,8		
2012	2,8			2,4			3,1			4,3			4,5			3,9			3,3			3,8		
2013	3,3			2,9			3,5			4,7			5,1			4,3			3,7			4,1		
2014	3,7			3,3			3,9			5,1			5,4			4,7			4,1			4,6		
2015	4,1			3,7			4,3			5,3			5,6			4,7			4,4			5,0		
Yli 50-vuotiaiden työttömien osuus työttömistä työnhakijoista %																								
2010	32,9			37,0			32,8			32,2			29,6			24,4			31,5			34,0		
2011	33,8			38,4			34,9			32,9			31,3			25,4			32,7			37,0		
2012	32,9			36,8			35,2			30,7			30,7			26,8			31,9			38,4		
2013	31,7			34,0			33,4			29,6			29,6			26,1			30,7			38,0		
2014	31,1			33,2			33,5			29,5			30,1			26,0			30,5			36,5		
2015	32,4			34,1			34,3			30,1			29,5			26,1			31,2			36,1		
Ulkomaalaiset työttömät kunnittain 12/2007 - 12/2014																								
2010	4 556	53	1,2	1 206	-93	-7,2	1 737	78	4,7	1 577	119	8,2	1 375	29	2,2	548	130	31,1	10 999	316	3,0	20 826	660	3,3
2011	4 547	-9	-0,2	1 321	115	9,5	1 862	125	7,2	1 594	17	1,1	1 355	-20	-1,5	494	-54	-9,9	11 173	174	1,6	21 487	661	3,2
2012	5 366	819	18,0	1 615	294	22,3	2 141	279	15,0	1 929	335	21,0	1 489	134	9,9	607	113	22,9	13 147	1 974	17,7	24 941	3 454	16,1
2013	6 680	1 314	24,5	2 160	545	33,7	2 596	455	21,3	2 129	200	10,4	1 636	147	9,9	797	190	31,3	15 998	2 851	21,7	29 984	5 043	20,2
2014	7 804	1 124	16,8	2 736	576	26,7	3 048	452	17,4	2 329	200	9,4	1 759	123	7,5	759	-38	-4,8	18 435	2 437	15,2	33 709	3 725	12,4
2015	8 071	267	3,4	3 203	467	17,1	3 176	128	4,2	2 326	-3	-0,1	1 911	152	8,6	836	77	10,1	19 523	1 088	5,9	35 301	1 592	4,7
Ulkomaalaisten työttömien osuus työvoimasta %																								
2010	1,4			0,9			1,6			1,8			1,3			0,8			1,3			0,8		
2011	1,4			1,0			1,7			1,8			1,2			0,7			1,4			0,8		
2012	1,7			1,2			2,0			2,2			1,4			0,7			1,6			0,8		
2013	2,1			1,6			2,4			2,4			1,5			0,9			1,9			1,0		
2014	2,4			2,0			2,7			2,6			1,6			0,8			2,1			1,1		
2015	2,5			2,3			2,8			2,6			1,7			0,9			2,2			1,3		
Ulkomaalaisten työttömien osuus työttömistä työnhakijoista %																								
2010	18,5			15,8			18,7			13,5			9,1			6,0			14,2			6,7		
2011	19,1			18,4			20,9			14,0			9,7			5,4			15,0			7,7		
2012	20,2			19,1			22,1			15,7			9,3			4,7			15,3			8,4		
2013	20,4			19,4			22,3			15,1			8,7			5,3			15,5			8,8		
2014	20,2			20,5			23,7			15,0			8,7			4,5			15,7			9,1		
2015	19,3			21,5			22,5			14,4			8,9			4,9			15,6			9,3		

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilastot toimiala online -palvelu.

Joulukuu	HELSINKI		Espoo		Vantaa		Turku		Tampere		Oulu		KUUSIKKO		KOKO MAA	
	Lkm	Muutos ed. %	Lkm	Muutos ed. %	Lkm	Muutos ed. %	Lkm	Muutos ed. %	Lkm	Muutos ed. %	Lkm	Muutos ed. %	Lkm	Muutos ed. vuoteen %	Lkm	Muutos ed. vuoteen %
Rakennetyöttömyys (vähintäänvuoden yhtäjaksoisesti työttömänä työnhakijana olleet tai viimeisen 16 kuukauden aikana yhteensä vähintään 12 kuukautta työttömänä työnhakijana olleet)																
2010	13 393	1 421 11,9	4 157	501 13,7	5 229	847 19,3	6 390	888 16,1	8 995	1 161 14,8	5 793	276 5,0	43 957	5 094 13,1	146 149	13 471 10,2
2011	13 259	-134 -1,0	3 876	-281 -6,8	5 240	11 0,2	6 776	386 6,0	8 364	-631 -7,0	6 115	322 5,6	43 630	-327 -0,7	142 801	-3 348 -2,3
2012	13 704	445 3,4	4 342	466 12,0	5 374	134 2,6	7 017	241 3,6	8 995	631 7,5	6 581	466 7,6	46 013	2 383 5,5	148 235	5 434 3,8
2013	16 957	3 253 23,7	5 648	1 306 30,1	6 144	770 14,3	7 966	949 13,5	10 810	1 815 20,2	7 652	1 071 16,3	55 177	9 164 19,9	170 740	22 505 15,2
2014	21 596	4 639 27,4	7 367	1 719 30,4	7 126	982 16,0	9 248	1 282 16,1	12 589	1 779 16,5	8 932	1 280 16,7	66 858	11 681 21,2	199 556	28 816 16,9
2015	25 118	3 522 16,3	8 948	1 581 21,5	8 387	1 261 17,7	10 126	878 9,5	13 174	585 4,6	9 687	755 8,5	75 440	8 582 12,8	216 417	16 861 8,4
Rakennetyöttömien osuus työvoimasta %																
2010	4,3		3,2		4,8		7,2		8,2		8,4		5,4		5,1	
2011	4,2		3,0		4,8		7,7		7,7		8,8		5,3		5,6	
2012	4,3		3,3		4,9		8,0		8,2		7,3		5,5		5,5	
2013	5,3		4,3		5,6		8,9		9,8		8,3		6,5		5,7	
2014	6,7		5,5		6,4		10,3		11,2		9,6		7,7		6,5	
2015	7,6		6,6		7,5		11,1		11,6		10,2		8,6		7,6	
Rakennetyöttömien osuus työttömistä työnhakijoista %																
2010	54,3		54,4		56,3		54,7		59,4		63,3		56,7		44,0	
2011	55,7		53,9		59,0		59,7		60,0		66,4		58,7		54,2	
2012	51,6		51,3		55,6		57,1		56,1		50,5		53,5		55,9	
2013	51,7		50,6		52,8		56,7		57,4		50,9		53,3		52,5	
2014	56,0		55,1		55,4		59,6		62,6		53,5		57,1		51,8	
2015	60,2		60,0		59,5		62,8		61,7		57,2		60,3		54,9	

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto

Liite 3 Työttömyysturvan estävät lausunnot lausuntokodeittain vuonna 2015

Lausuntokoodi	Lausuntoteksti
Lausunnot yhteensä (sama henkilö voi olla luvuissa useampaan kertaan)	
0A6	Hakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, koska hän on ollut ilman hyväksyttävää syytä edellisen 6 kuukauden aikana työmarkkinoilla vähemmän kuin 6 viikkoa. (TTL 2 luku 11 §).
0K6	Hakija on 18-24 vuotias, vailla ammatillista koulutusta ja ilman pätevää syytä jättänyt hakematta lukioon tai soveltuvaan tutkintoon johtavaan ammatillisia valmiuksia antavaan koulutukseen tai on kieltäytynyt mainitusta koulutuksesta. (TTL 2 luku 13 § 2 mom).
0K7	Hakija on 18-24 vuotias, vailla ammatillista koulutusta ja ilman pätevää syytä keskeyttänyt lukion tai soveltuvaan tutkintoon johtavan ammatillisia valmiuksia antavan koulutuksen. (TTL 2 luku 13 § 2 mom)
0K8	Hakija on 18-24 vuotias, vailla ammatillista koulutusta ja ilman pätevää syytä laiminlyönyt hakea koulutukseen työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitulla tavalla. (TTL 2 luku 14 § 3 mom).
0M7	Hakija ei ole työmarkkinoiden käytettävissä. (TTL 2 luku 8 §).
0N1	Hakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, koska hän on eronnut ilman pätevää syytä yli 5 päivää kestäväksi tarkoitetusta työstä tai itse aiheuttanut tällaisen työsuhteen päättymisen. (TTL 2 luku 9 § 1 mom.).
0N2	Hakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, koska hän on eronnut ilman pätevää syytä enintään 5 päivää kestäväksi tarkoitetusta työstä tai itse aiheuttanut tällaisen työsuhteen päättymisen. (TTL 2 luku 9 § 1 mom.).
0N3	Hakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, koska hän on ilman pätevää syytä kieltäytynyt hänelle sopivasta yli 5 päivää kestävästä työstä tai omalla menettelyllään aiheuttanut sen, ettei tällaista työsuhdetta ole syntynyt. (TTL 2 luku 12 §).
0N6	Hakija on kolmen ensimmäisen kuukauden aikana kieltäytynyt hänen ammattaitonsa huomioon ottaen hänelle sopivasta yli 5 päivää kestävästä työstä. (TTL 2 luku 12 ja 13 §).
0N7	Hakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, koska hän on ilman pätevää syytä kieltäytynyt koulutuksesta taikka omalla menettelyllään aiheuttanut sen, ettei tullut koulutukseen valituksi. (TTL 2 luku 16 §).
0N8	Hakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, koska hän on ilman pätevää syytä eronnut tai hänet on omasta syystä erotettu koulutuksesta. (TTL 2 luku 16 §).
0N9	Hakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, koska hän on ilman pätevää syytä keskeyttänyt tai joutunut omasta syystä keskeyttämään työkokeilun, työelämävalmennuksen, työ- ja koulutuskokeilun tai maahanmuuttajan kotoutumistoimenpiteen (TTL 2 luku 19 § 3 mom).
0P4	Hakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, koska hän on olennaisesti laiminlyönyt työllistymissuunnitelmansa tai sitä korvaavan suunnitelmansa toteuttamisen ilman pätevää syytä (TTL 2 luku 20 §).
0P5	Hakija on toistuvasti ilman pätevää syytä kieltäytynyt työstä tai koulutuksesta tai muutoin osoittanut, ettei halua ottaa vastaan hänelle sopivaksi katsottua työtä tai koulutusta tai osallistua työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin. Hakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen ennen kuin hän on ollut työssä tai koulutuksessa 3 kuukautta. (TTL 2 luku 21 §).
0P6	Hakija on jättänyt saapumatta työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatomis- tai tarkistamistilaisuuteen. Hakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen ennen kuin suunnitelma on laadittu tai tarkistettu. Oikeus etuuteen palautuu aikaisintaan 15 päivän kuluttua (TTL 2 luku 18 §). Etuus oikeuden alkamisesta annetaan uusi työvoimapoliittinen lausunto.
Lausuntokoodi Lausuntoteksti	
0Q1	Hakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, koska hän on eronnut työstä ilman pätevää syytä tai aiheuttanut työsuhteen päättymisen (TTL 2 a luku 1 §).
0Q2	
0Q5	Hakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, koska hän on kieltäytynyt tarjotusta yli kaksi viikkoa kestävästä työstä ilman pätevää syytä tai aiheuttanut työsuhteen syntymättä jäämisen (TTL 2 a luku 4 §).
0Q6	Hakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, koska hän on kieltäytynyt tarjotusta enintään kaksi viikkoa kestävästä työstä ilman pätevää syytä tai aiheuttanut työsuhteen syntymättä jäämisen (TTL 2 a luku 4 §).
0R1	Hakija on ilman pätevää syytä kieltäytynyt/eronnut/erotettu työstä/koulutuksesta taikka kieltäytynyt työharjoittelusta/työkokeilusta/työ- ja koulutuskokeilusta tai keskeyttänyt tällaisen palvelun. Työmarkkinatukeen ei ole oikeutta alkaen, ennen kuin valmistuu ammattiin, täyttää 25 vuotta tai 5 kk työssäolovalvoitteen. (TTL 8 luku 2 § 3 mom).
0R2	Hakija on 18-24 vuotias, vailla ammatillista koulutusta ja ilman pätevää syytä jättänyt hakeutumatta soveltuvaan ammatilliseen koulutukseen tai on kieltäytynyt, eronnut tai omasta syystä erotettu tällaisesta koulutuksesta. Työmarkkinatukeen ei ole oikeutta ennen kuin valmistuu ammattiin, täyttää 25 vuotta tai 5 kk:n työssäolo. (TTL 8 L 2 § 3 mom 3 k, 4 mom 3 §).
0R7	Hakija on saanut työttömyysaikaista työmarkkinatukea 500 päivältä tai 180 päivältä työttömyyspäivärahan enimmäisajan täytyttyä ja on ilman pätevää syytä kieltäytynyt tai eronnut taikka omasta syystä erotettu työstä tai työvoimakoulutuksesta. Työmarkkinatukeen ei ole oikeutta. (TTL 8 luku 4 a § 1 mom 1 kohta).
0R8	Hakija on saanut työttömyysaikaista työmarkkinatukea 500 päivältä tai 180 päivältä työttömyyspäivärahan enimmäisajan täytyttyä ja on ilman pätevää syytä kieltäytynyt suunnitelmassa sovitusta työkokeilusta, työelämävalmennuksesta tai työharjoittelusta. Työmarkkinatukeen ei ole oikeutta. (TTL 8 luku 4 a § 1 mom 2 kohta).
0R9	Hakija on saanut työttömyysaikaista työmarkkinatukea 500 päivältä tai 180 päivältä työttömyyspäivärahan enimmäisajan täytyttyä ja on ilman pätevää syytä keskeyttänyt tai omasta syystä joutunut keskeyttämään työkokeilun, työelämävalmennuksen tai työharjoittelun. Työmarkkinatukeen ei ole oikeutta. (TTL 8 luku 4 a § 1 mom 3 kohta).
0T2	Hakijalla ei ole oikeutta työmarkkinatukeen. Hakija on ilman pätevää syytä kieltäytynyt kuntouttavasta työtoiminnasta taikka keskeyttänyt tai joutunut omasta syystä keskeyttämään kuntouttavan työtoiminnan. (TTL 8 luku 6 § 2 mom.).
0T4	Hakijalla ei ole oikeutta työmarkkinatukeen ennen kuin hän on ollut työssä tai koulutuksessa 3 kuukauden ajan. Hakijan toistuvasti kieltäytymisestä osallistua aktiivisuussuunnitelman laatimiseen on pääteltävissä, ettei hän halua osallistua kuntouttavaan työtoimintaan. (TTL 8 luku 6 § 3 mom.).
0T5	Hakijalla ei ole oikeutta työmarkkinatukeen ennen kuin hän on ollut työssä tai koulutuksessa 3 kuukauden ajan. Hakija on toistuvasti ilman pätevää syytä kieltäytynyt, keskeyttänyt tai joutunut keskeyttämään kuntouttavan työtoiminnan, ja tästä on pääteltävissä, ettei hän halua kuntouttavan työtoiminnan toimenpiteisiin. (TTL 8 luku 6 § 3 mom.).

Liite 4 Työllistämispalveluiden kustannuserittelyn kohta ”muut kustannukset”

Espoo	1 010 000 € maahanmuuttajien aiesopimus 310 000 € suomen kielen koulutus maahanmuuttajille (Opev) yht. 10 949 055 euroa opetusviraston, sosiaali- ja terveysviraston ja kaupunginkanslian työllistämisen muita kustannuksia
Espoo	Kesäseteli 263 100e, mamu-rekry 544 887e, nuorten työpajat 1 207 000e, sos.työll. 1 959 143,90e
Vantaa	Muut kulut työvalmennustalot eli työpajatoiminta
Turku	Sisältää mm. kuntouttavan työtoiminnan bussikortit ja työ- ja toimintakykyarvioiden ostokulut.
Tampere	Nuorten palvelut, Tuetun työllistämisen asiantuntijapalvelut, Maahanmuuttajien palvelut, Hallinto, kaupungin kesätyöllistäminen (1,2, milj. euroa)
Oulu	Nuorten kesätyöllistäminen ja kesäsetelit, Oukan kuntarahoitusosuudet 3. sektorin työllistämishankkeille, yhteisötalot, Arpeetti-toiminta

Liite 5 Aikuissosiaalityön Kuusikko-työryhmä: työllistämispalvelujen raportin tekijät

Työryhmän puheenjohtaja:

Mika Itänen, palveluyksikön johtaja, Tampereen kaupungin konsernihallinto

Työryhmän jäsenet:

Anne Kuvaja, erityissuunnittelija, Helsingin kaupungin sosiaalivirasto

Elsa Mäki-Reinikka, suunnittelija, Helsingin kaupungin sosiaalivirasto

Marita Berlin, palvelupäällikkö, Helsingin kaupungin sosiaalivirasto

Ilkka Oksman, erityissuunnittelija, Helsingin kaupunginkanslia

Heidi Nihtilä, työllisyyspalvelujen päällikkö, Espoon kaupungin sosiaali- ja terveystoimi

Anne Karjalainen, suunnittelija, Vantaan konserni- ja asukaspalveluiden toimiala

Inkeri Huuhka, kuntoutussuunnittelija, Turun kaupungin konsernihallinto

Juha Salminen, suunnittelija, Turun kaupungin konsernihallinto

Merja Vääntinen-Ala, koordinaattori, Tampereen kaupungin konsernihallinto

Seija Mustonen, työllisyyspalveluiden päällikkö, Oulun kaupungin hallinnon palvelualue

Hanna Ahlgren-Leinvuo, työryhmän sihteeri

